

RODINNÁ
ČÍTÁNKA

PRE ČLENOV SPOLKU SV. JOZEFA V MICHALOVCIACH

RODINNÁ
ČÍTANKA

PRE ČLENOV SPOLKU SV. JOZEFA
V MICHALOVCIACH

Nákladom spolku sv. Jozefa pri chráme sv. Ducha
v Michalovciach 1944

Kníhtlačiareň Andreja, úč. spol. filiálka v Prešove

Časť prvá:

LITURGICKÁ.

Cirkevný rok.

Pekné a prirodzené sú vzťahy medzi prirodzeným a cirkevným rokom, lebo štyrom čiasťkam roka zodpovedajú aj sviatky cirkevného roka. Tak Pascha je jarou cirkevného roka. Lebo ako v tomto čase slnko na nebi vždy vyššie a vyššie vystupuje a budí nové púčiky života, nový život, tak i zmŕtvychvstalý Christos vystupuje z hrobu ako víťaz nad smrťou a diablom a vykúpené duše vedie so sebou do neba. Po jari v cirkevnom roku, ako i v prírode, nasleduje leto: po Pasche (Veľkej noci) Sošestvije sv. Ducha (Turíce). Ako slnečné teplo nechá rásť všetko ovocie a celú prírodu odieva skvelým rúchom, práve tak i duchovné slnko vo svojom behu dosahuje

Roždestvo Isusa Christa.

najvyššieho bodu a vylieva plnosť svojich lúčov, ktoré všetko nechajú rásť na poli Božom. A táto plnosť lúčov večného svetla je Duch sv., ktorého na nebo vstúpený Bohočlovek soslal ako záruku svojej lásky a všetkých svojich darov. A účinky Ducha sv. sú tak mocné, že všetko ovocie vykúpenia Christovho nútia k splneniu a k dozrievaniu. A dobou dozrievania tak v prirodzenom roku, ako aj v cirkevnom, je jeseň. Jeseň nám dáva hojnú žatvu. Cirkev shromažďuje milióny spasených duší a uctieva ich sviatkom Všetkých svätých. Potom nasleduje zima. Ľad a sneh pokrýva zem, všetok život v prírode zomrel, slnko svoju žiaru a silu stratilo a tak to bolo i v duchovnom živote, ako nám to predstavuje doba víanočná. Padlé človečenstvo leží v hriechu, v tieni smrti; slnko spravodlivosti zapadlo, hnev Boží spočíva na ľudstve. Tu sa zjavilo chudobné dieťa

v jasličkách, hviezda Jakubova, ktoré zachránilo a osvietilo celý svet. (Dr. Jozef Lennartz.)

A sv. Cirkev veľmi si želá, aby jej dietky, veriaci, spolu s ňou prežívali sväté tajomstvá, ktoré nám cez celý rok predstavujú jednotlivé, každoročne sa opakujúce sviatky. Preto svojim sluhom nariaďuje modliť sa kňazské hodinky, čiže časoslov, aby sa kňaz vhlbil do tajomstva, ktoré nám ten-ktorý sviatok pripomína. Ale vhlbiť sa do týchto tajomstiev cirkevného roku a sviatkov nemajú len kňazi, ale aj veriaci majú ich prežívať a podľa cirkevného roku zariadiť celý svoj život. Cirkevný rok prežívať so sv. Cirkvou, v duchu Cirkvi a tým i v duchu Christovom. Každému gréckokatolíkovu srášť s cirkevným rokom a žiť v jeho duchu, veľmi napomáhajú naše cirkevné bohoslužby, ako sú: Utreňa, Večerňa, Časy a sv. Liturgia.

Sv. Liturgia, preto, že skrýva v sebe pod tajomným rúškom chleba i vína Isusa Christa vo sv. Eucharistii, pripomína nám najlepšie tajomstvá skrytého i verejného života Spasiteľa sveta, a preto tiež sv. Liturgia je slncom, zlatým stredom cirkevného roku. Ale k nej pojí sa Utreňa, Večerňa, Časy a iné bohoslužby, ktoré sú ako krásne hymny a spevy oslavujúce jednotlivé tajomstvá.

Obsahujú často celú históriu sviatku. Raz sú plné chvály Božskej múdrosti, lásky a milosrdenstva (Vianoce), raz zasa zraňujú ľudské srdce žiaľom, ľútosťou a naplňujú ho vďačnosťou k Bohu (Veľký pôst), inokedy zaznievajú radosťou a nádejou v nový, lepší život vo večnosti (Pascha).

Oslavujú svätých: ich ctnosti, zázraky a moc, sú plné chvály na Kráľovnú neba i zeme, Matku Syna Božieho a našu Matku Prečistú Divu Máriu. Sú plné vzdychov, prosieb dietok Božích v údolí slz k nebeskému Otcovi, k Matke Božej i k všetkým svätým.

Hlavné obdobia cirkevného roku.

Cirkevný rok má tri obdobia: Vianoce, Pascha (Veľká noc), Sošestvie sv. Ducha (Turíce).

Doba pred Vianocami je preplnená vzdychmi a túžbami, ktorými svet si žiadal Osloboditeľa z jarma hriechu, keď volal k nebesiam: »Roste Emanuela a nechajte pršať očakávaného národov.« V tejto dobe sa máme pripravovať na príchod Isusa Christa — pokánim a sebamŕtvením, skutkami kresťanskej lásky, aby sme Bohočlovekovi pripravili dôstojné bývanie v našom srdci, aby v ňom ostával a panoval, ako jediný náš pravý Pán a Boh.

Roždestvo Isusa Christa nám pripomína, ako sa konečne zjavil medzi nami Spasiteľ sveta, a to nie ako kráľ, alebo slávny prorok, ale ako bezmocné dieťa v jasličkách. Anjeli nad Betlehemom spievajú slávu Bohu a k ich spevu sa pripojuje

sv. Cirkev, oslavujúc radostným spevom, bohatým svetlom o pol noci narodenie Syna Božieho. Vianoce sú jeden z najstarších cirkevných sviatkov. Bez nich by nebolo kresťanstvo, nebolo by Paschy, Ducha svätého, ani cirkevného roka.

Ako Vianoce, tak aj Paschu (Veľkú noc) predchádza čas pokánia a sebamŕtvenia. Sv. Cirkev žiada od veriacich prísny pôst, zakazuje všetky zábavy a svadobné veselie. Zavádzajú sa pôstne kázne, aby veriaci mali ustavične pred očima Božského Trpitela. Z celej tejto doby prvé miesto zaujíma: Velikij Četvertok (Zelený štvrtok), lebo toho dňa začalo sa umučenie (strasty) nášho Spasiteľa a večer toho dňa Isus Christos vykonal najväčší zázrak svojej lásky, keď sa nám zanechal vo sviatosti sv. Eucharistie. Tento deň aj posvätil apoštolov na kňazov a dal im rozkaz: tak to činite na moju pamiatku.

Veľký piatok.

Druhé miesto zaujíma: Velikij Piatok (Veľký piatok). Tento deň sa slávi bolestná pamiatka smrti Bohočloveka a pre nás najpamätnejší deň v histórii sveta, lebo vtedy sme boli vykúpení. Veľký piatok pre nás je a vždy ostane dňom najtichším a najsmutnejším v celom roku. Veď vtedy umrel náš Pán, odpočíval v hrobe a i my sme boli príčinou jeho smrti na kríži.

Konečne prichádza vyvrcholenie svätopôstnej doby: Nedľa Paschy (Veľká noc). Radostnejšie ako kedykoľvek cez celý rok ozývajú sa dnes zvony, veselšie znie i cirkevný spev. Dom Boží sa premenil na kráľovský palác a skvie sa v najkrajšej ozdobе. Kňazi v najskvostnejších cirkevných rúchach odbavujú služby Božie. Cez celý týždeň znie radostné: »Christos voskrese iz mŕtvých« a »Sej deň jehože sotvori Hospod'« — toto je deň, ktorý pripravil Pán — vozradujemsja i vozveselimsja v oň — radujme sa a veselme sa v ňom.

Cirkev sv. sa raduje, lebo Christos viac nezomrie; knieža smrti a nepriateľ človečenstva leží porazený na zemi a brány nebies sú navždy otvorené. A veriaci kresťan má dnes rozjímať o božskom tajomstve tohto sviatku, má živo veriť v zmŕtvychvstanie Pánovo; svoje zmŕtvychvstanie z hriechu pravým pokánim uskutočniť a na svoje blažené telesné vzkriesenie stálym posväcovaním seba sa pripravovať.

Tretie obdobie cirkevného roku je Sošestvije sv. Ducha (Turíce). Toto tretie a posledné obdobie patrí Duchu sv., ktorý na stvorenom a vykúpenom ľudstve prevádza svoje posvätenie. Dnešný sviatok je dňom Ducha sv., lebo on v tento deň započal svoje dielo, posvätenie sveta. Toto účinkovanie Ducha sv. je pre nás veľmi vážne, lebo len skrze neho sa javia na nás účinkovania Otca i Syna a účastnými sa ich stávame len skrze Ducha sv. Dnes náš Pán a Spasiteľ soslal na apoštolov svojich Ducha sv. Utešiteľa a Učiteľa, ktorý ich mal upamätovať na všetko, čo im Pán povedal a ktorý s nimi mal ostať až do skonania sveta. Tu sa splnilo, čo Boh predpovedal skrze svojho proroka: »Lebo vylejem vodu na žíznivú, a rieky na suchú zem: vylejem Ducha môjho na tvoje semeno, a požehnanie moje na tvoj kmeň.« (Izai. 44, 3.)

Vianoce, Pascha (Veľká noc), Sošestvije (Turíce) sú hlavné sviatky cirkevného roku a k nim a okolo nich, ako hviezdy okolo mesiaca saskupujú sa na prvom mieste sviatky tej, ktorá najbližšie stojí k Najsvätejšej Trojici — sviatky Matky Božej a potom sviatky svätých, na ktorých sa najlepšie javia účinky vykúpenia a pôsobenia Ducha sv. a ktorí nám majú byť príkladom, ako nasledovať Christa a prakticky v živote prevádzať náuku Božského učiteľa.

Prehľad sviatkov v cirkevnom roku a »ústav« (ukazovateľ) poriadku v bohoslužbách.

Aby náš ľud mal vždy pred očami cirkevný rok, poznal poriadok pri jednotlivých bohoslužbách, aké tropary, kondaky, stichy a pod. pri Utreni a Večerni i pri sv. Liturgii sa užívajú, podávame tu krátky prehľad cirkevného roku a ústav. Lebo naše bohoslužby sú veľmi složité a treba k tomu istej zbehlosti, aby veriaci vedel zachovať poriadok presne určený sv. Cirkvou. K uľahčeniu toho má mu slúžiť tento prehľad cirkevného roku a ústav. Podľa ústavu si vyhľadá v sborníku príslušný sviatok i poriadok celej bohoslužby.

Preto v nijakej gréckokatolíckej rodine nech nechýba sborník, naša bohoslužobná kniha.

Prehlbujme náš náboženský život a najmä liturgický život. Žime v duchu Cirkvi celý cirkevný rok. Majme pred očami život svätých, ktorí sú nám vzorom, ako žiť po kresťanský. Maj-

me pred očami život Isusa Christa, ako nám ho predstavuje sv. Cirkev v toku cirkevného roku vo sv. Liturgii, pri Utreni, Večerni a iných cirkevných obradoch. Keď vidíme Isusa Christa v jasliach, nech sa plní srdce naše vďačnosťou k Bohu, ktorý

Voskresenie.

tak miloval svet, že svojho Syna dal, aby každý, kto v neho verí nezahynul, ale mal život večný. Keď vidíme Christa na kríži, naplňme srdce žiaľom nad svojimi hriechami a láskou k tomu, ktorý nás tak miloval, že sa za nás vydal na smrť, a to na smrť na kríži. Keď ho vidíme, ako slávne zmŕtvych vstáva,

naplňme sa radostnou nádejou, že aj my s ním raz vstaneme k lepšiemu životu. Keď slávime pamiatku Ducha sv., prosme vrúcne, aby Duch sv., Duch pravdy a svetla nás osvecoval, našu vieru posilňoval a nás viedol, riadil na ceste do večnosti.

Sošestvijsv. Ducha.

JANUÁR

Dátum		Deň	Gréckokatolícky	Rímskokatolícky
N.	St.			
1	19	S	Bonifatija	Nový rok
2	20	N	N. pred Roždestv.	Mena Ježiš
3	21	P	Julianii	Genovéva
4	22	U	Anastázii	Tita
5	23	S	10 muč. na Kr.	Telesfora
6	24	Š	Navečerie Rožd.	Troch kráľov
7	25	P	Roždestvo I. Chr.	Luciána
8	26	S	Sobor. Bohor.	Severína
9	27	N	N. po Roždestvi	Sv. rod.
10	28	P	Sv. muč. v. N.	Pavla pust.
11	29	U	14.000 muč.	Hygina
12	30	S	Anyzii	Ernesta
13	31	Š	Melanie	Hylaria
14	1	P	1. jan. Obr. I. Chr.	Felixa m.
15	2	S	Silvestra	Maura
16	3	N	N. pred Prosvišč.	2. n. po Troch kr.
17	4	P	70 apošt.	Antóna pust.
18	5	U	Navečerie Boh.	Prisky
19	6	S	Bohojavlenije	Kanuta kr.
20	7	Š	Sobor J. Krst.	Fab. a Šeb.
21	8	P	Heorhija	Agnesy
22	9	S	Polyeukta	Vincenta
23	10	N	Ned. po Prosvišč.	3. n. po Troch kr.
24	11	P	Teodozia V.	Jána alm.
25	12	U	Tatiany	Obr. Pavla
26	13	S	Ermila	Polykarpas
27	14	Š	Sv. O. v Sinaji	Jána Zlat.
28	15	P	Pavla pust.	Margity
29	16	S	Pokl. veriham	Frant. Sal.
30	17	N	Ned. o Zakchei	4. n. po Troch kr.
31	18	P	Atanáša	Jána Bosku

Pove trnosť: V prvom týždni mnoho snehu, potom zimné počasie s víchricami a závejmi. Po 21. chladnejšie, na konci mesiaca sneženie.

U S T A V :

2 (20). **Ned. 29. po Sošest. sv. Ducha i pred Roždest. Isusa Chr. Svj. Otec.** Hlas 4. Na Utr. trop. voskr. Sl. Otcem. I nyni Predpr. Polvelej niet. Ďalej podľa sborníka. Na Litur. trop. voskr. Otcem i predpr. Slava kond. Otcem I nyni predpr. Prok. ap. i jevan. Otcem. — Na Več. na Hosp. voz. predpr. 3 i muč. Juliany 3 Slava i nyni predpr. Na stich. predprazd. trop. muč., slava i nyni predpr.

7 (25) januára piatok. **Roždestvo Christovo.** Podľa sborníka.

8 (26). **Sobor Bohorod. i subota po Roždestvi.** Utreňa podľa sborníka. Na Liturhii ap. i jevanh. prazd. i subota po Rožd.

9 (27). **Ned. 30 po Sošest. sv. Ducha, po Roždest. Bohootec i Stefana.** Hlas 5. — V sobotu na veľ. več. okt. 4, Bohootec 3 i Stef. Slava Bohootec. I nyni dohmat 5 hlasa. Čtenije. Na stich. voskr. Slava Bohootec i nyni prazd. Trop. voskr. i Bohootec, Slava Stef. i nyni prazd. — Na Utr. Trop. jak na Več. Sidal. voskr. Polvelej i velič. bez slava. Anh. sob. Ďalšie voskr. Na Chvalit. voskr. 4 i Stef. 4, Slava Bohootec. —

Na Litur. trop. voskr. prazd. Bohoot. i Stef. kond. Bohoot. Prok. ap. i jevan. Ned. po Rožd. i Stef. — Na več. prazd. 3 i muč. 3 Slava i nyni prazd.

14 (1) jan. piatok. **Obrizanie Isusa Chr.** Podľa sborníka.

16 (3) **Ned. pred Prosvišč.** Hlas 6. — Na Utr. trop. voskr. Slava proroku Malach. i nyni predpr. Ďalšie voskr. Na chvalit. okt. 4 i predpr. 4. Slava stich. jevanh. 9. — Na Lit. trop. voskr. i predpr. Slava kond. voskr. i nyni predpr. Ap. i jevan. ned. pred Prosvišč. — Na več. predpr. 3 i ap. 3 Slava i nyni predpr. Na stich. predpr. trop. apost. Slava i nyni predpr.

(Pokračovanie vo februári.)

FEBRUÁR

Dátum		Deň	Gréckokatolícky	Rímskokatolícky
N.	St.			
1	19	U	Makária	Ignáca
2	20	S	Eufema	Očist'. P. Márie
3	21	Š	Maxima	Blažeja
4	22	P	ap. Timoftea	Veroniky
5	23	S	Klimenta m.	Agaty
6	24	N	Ned. Myt. i Far.	Septuagesima
7	25	P	Hrihoria	Romualda
8	26	U	Xenofonta	Jána z M.
9	27	S	Chrysostoma	Apolónie
10	28	Š	Efréma	Školastiky
11	29	P	Ihnátia boh.	Dezidera
12	30	S	Troch Svjatitelej	Eulalie
13	31	N	Ned. o Blud. syni	Sexagesima
14	1	P	1. febr. Trifona	Valentína
15	2	U	Sritenije Hospodne	Faustína
16	3	S	Simeona a Anny	Juliany
17	4	Š	Izidora	Flaviána
18	5	P	Agafie	Mansveta bisk.
19	6	S	Zadušnaja sub.	Konráda
20	7	N	Ned. Mjasopustnaja	Quinquagesima
21	8	P	Teodora	Eleonory
22	9	U	Nikifora	Petra st.
23	10	S	Charlambia	Popol. streda
24	11	Š	Blažeja	Priestupný deň
25	12	P	Meletia	Mateja
26	13	S	Prepod. Otec.	Valburgy
27	14	N	Ned. Syropustnaja	Invocabit
28	15	P	Onisima	Leandra bisk.
29	16	U	Pamfila	Romana

Pove trnosť: V prvej polovici veľká zima, potom nastane teplejšie počasie. Počiatkom druhej polovice teplejšie, koncom mesiaca chladno.

U S T A V :

6 (24.) februára. **Ned. Mytarja i Fariseja.** Hlas 1. — Začína sa postný Triod. — Na Utr. trop. voskr. Slava i nyni Bohorod. Ďalšie voskres. Na chval. voskr. 4 i Triod 4. — Na Litur. trop. voskr. Slava Triod i nyni chramu ap. i jev. Triod. — Na Več. svjat. Hrihor. i čtenije.

12 (30) febr. **Sob. Troch Svjatit.** Podľa sborníka.

13 (31). febr. **Ned. o Bludnom syni.** Hlas 2. V sobotu na vel. več. voskr. 6 i Triod 4 Slava Triod i nyni Dohmat. Na stich. voskr. Slava Triod i nyni Boh. — Na Utr. trop. voskr. Slava i nyni Boh. Polvelej, Na rikach Vavilons. Ďalšie voskr. hlasu. Na chval. voskr. i Triod. — Na Litur. trop. voskr. Slava Triod. ap. i jevan. ned. V ned. na več. okt. i predpr. Sritenije.

15 (2). febr. **Utorok. Sritenije Hospodne.** Podľa sborníka.

20 (7). febr. **Ned. Mjasopustnaja.** Hlas 3. — Na Utr. trop. voskr. Slava i nyni prazd. Na chval. voskr. 4 i Triod 4. Slava Triod. — Na Litur. trop. voskr. i prazd. Slava kond. Triody i nyni prazd. Prok.

ned. i prazd. ap. i jevan. ned. Miesto »Dostojno« »Bohorodice Divo«. — Na več. prazd. 3 i muč. Teod. 3. Sl. i nyni prazd. Na stich. prazd. trop. svjat. Sl. i n. prazd.

27 (14) febr. **Ned. Syropustnaja.** Hlas 4. — Na Utr. trop. voskr. i Bohorod. Ďalšie podľa sborníka voskr. i Triod. — Na Litur. trop. voskr. Slava Triod. i nyni chram. Prok. Triod. ap. i jevan. ned. — Več. velikopost. s poklon. Okt. 4. Triod, 3 i apost. Onis. 3. Na stich. Triody.

19 (6) jan. streda. **Bohojavlenie.** Povečerie vel. so Litij. Podľa sborníka.

23 (10) jan. **Ned. 31. po Soš. sv. Ducha i po Prosvišč.** Hlas 7. — Na Utr. trop. voskr. Slava Svjatitel. Hrihor. i nyni prazd. Ďalej voskres. Na chval. okt. 4 i prazd. 4 Slava stich. jevan. 10. — Na lit. trop. voskr. i prazd. Slava kond. voskr. i nyni prazd. Prokim. »Budi Hospod. milost«. p. i jevan. ned. 31 i ned. po Prosvišč. — Na vel. več. Teodoz. Vel. i čtenije.

(Dokončenie v marci.)

MAREC

Dátum		Deň	Gréckokatolícky	Rímskokatolícky
N	St.			
1	17	S	Teodora	Albína K.
2	18	Š	Lva pápeža	Anežky č.
3	19	P	Archippa	Kunigundy K.
4	20	S	Teodora Tyr.	Kazimíra K.
5	21	N	Ned. 1. posta	Reminiscere
6	22	P	Eugenie	Fridolína
7	23	U	Polykarpa	Tomáša Aq.
8	24	S	Hlavy Jána Krst.	Jána z B.
9	25	Š	Tarasia	Františky
10	26	P	Porfyria	40 muč.
11	27	S	Zadušnaja sub.	Angely
12	28	N	Ned. 2. posta	Oculi
13	29	P	Kassiana	Roziny
14	1	U	Štátny sviatok	Štátny sviatok
15	2	S	Teodota	Longína
16	3	Š	Eutropia	Heriberta bisk.
17	4	P	Gerasima	Jána Sark.
18	5	S	Zadušnaja sub.	Euarda
19	6	N	N. 3. p. Krestopokl.	Laetare
20	7	P	Vazilia M.	Silvera páp.
21	8	U	Teofilakta	Benedika
22	9	S	40 muč. Sevas.	Oktaviána
23	10	Š	Kodráta	Serapiona
24	11	P	Sofronija	Gabriela
25	12	S	Zadušnaja sub.	Zvest. P. Márie
26	13	N	Ned. 4. posta	Judica
27	14	P	Benedikta	Ruperta bisk.
28	15	U	Agapia	Jána Kap.
29	16	S	Sabina	Augusta
30	17	Š	Alexia	Quirina
31	18	P	Cyrila Jer.	7-bol. P. Márie

Povetrnosť: Začiatok mesiaca bude chladný. Potom teplejšie so snežením. Koncom mesiaca jasné, pekné počasie.

U S T A V :

5 (21). marca. **Ned. 1. posta.** Hlas 5. — Na Utr. trop. voskr. Slava »Prečistomu obrazu« i nyni Bohor. Polvelej niet. Ďalšie voskr. Na chvalit. voskr. 5 i Triod 3 — Na Litur. trop. voskr. i Triod. Slava kond. Triod i nyni chramu. Prok. ap. i jevan. Triod. — Na več. okt 4, Triod 3 i muč. Evhen. Ďalšie Triod.

12 (28). marca. **Ned. 2. posta.** Hlas 6. — Na Utr. trop. voskr. Slava Prepod. Vazil. i nyni Bohorod. Ďalšie voskr. Na chvalit. voskr. Slava Triod. — Na Litur. trop. voskr. Slava Triod i nyni chram. Prok. ap. i jevan. Triod. — Na več. okt. 4. Triod 3 i prepod. 3. Ďalšie Triod.

19 (6). marca. **Ned. 3. posta. Krestopoklonna.** Hlas 7. — Na Utr. trop. voskr. Slava Spase Hosp. i nyni Bohorod. Ďalšie voskr. Na chval. okt. 4 i Triody 4. Po Slavosloviju vyloženie kresta. — Na Litur. trop. voskr. i Triod Slava i nyni Triod. Miesto Trisvjatoje »Krestu Tvojemu«. Prok. apost. i jevan. Triody. — Na več. okt. 4. Triod 3 i svjaščenomuč. 3. Ďalej Triod.

26 (13). marca. **Ned. 4. posta.** Hlas 8. — Na Utr. trop. voskr. Slava

svjatitelu Nikif. i nyni Bohor. Ďalšie voskr. na chvalit. Slava Triod. — Na Litur. trop. voskr. Slava Triod. i nyni chram. ap. i jevan. ned. — Na več. okt. 4. Triod. 3 i prepod. Bened. 3 so Slava i nyni. Na stich. Triod.

(Dokončenie z januára.)

30 (17) jan. **Ned. 32. o Zakchei.** Hlas 8. — Na Utr. trop. voskr. Slava sv. Ant. Vel. i nyni »Ježe ot vika«. Polvelej. Veličan. Ďalšie voskr. Na chvalit. okt. 4 i svj. 4 Slava stich. jevan. 11. — Na Lit. trop. voskr. i svjat. kond. voskr. Slava svjat. i nyni chramu. Prokim. ap. i jevan. ned. i svjat. — Na več. okt. 3 i svjatitel. Anastas. i Kiril. Na stich. voskr. trop. svjat. i nyni Bohorod.

APRÍL

Dátum		Deň	Gréckokatolícky	Rímskokatolícky
N.	St.			
1	19	S	Sub. akafist.	Huga
2	20	N	Ned. 5. posta	Kvetná nedeľa
3	21	P	Jakuba	Richarda
4	22	U	Vasilea	Izidora
5	23	S	Nikona	Vincenta
6	24	Š	Predprázd. Blah.	Celestína
7	25	P	Blahovišenie P. B.	Veľký piatok
8	26	S	Lazar sub.	Biela sobota
9	27	N	Ned. Cvitnaja	Veľkonoč. nedeľa
10	28	P	Velikij Poned.	Veľkonoč. pond.
11	29	U	Velikij vtornik	Leva I. p.
12	30	S	Velikaja Sreda	Zenona
13	31	Š	Velikij Četvertok	Hermenegilda
14	1	P	1. apr. Vel. Piatok	Justína
15	2	P	Velika Subbota	Tiburcia
16	3	N	Ned. Paschy	Biela nedeľa
17	4	P	Svitlyj Poned.	Rudolfa
18	5	U	Svitlyj Vtornik	Apolónie
19	6	S	Euticha	Krescencie
20	7	Š	Georgia	Marcela
21	8	P	Herodiona	Anzelma
22	9	S	Eupsycha	Sl. sv. Joz.
23	10	N	Ned. Ftomina	Misericordia
24	11	P	Antipa	Juraja
25	12	U	Basilia	Marka ev.
26	13	S	Martina	Ervina
27	14	Š	Vazula	Petra Kan.
28	15	P	Trofima	Vitálisa muč.
29	16	S	Ireny	Petra z V.
30	17	N	Ned. Myronosic	Jubilate

Poznámky :

Povetnosť: Sneh a dážď. Koncom mesiaca teplo a jasno.

U S T A V :

2 (20). apríla. **Ned. 5. posta.** Hlas 1. — Na Utr. trop. voskr. Slava prep. Savvy i nyni Bohor. Ďalšie voskr. Na chvalit. Slava Triod. — Na Litur. trop. voskr. Slava Triod. i nyni chramu. ap. i jevan. Triod. — Na več. okt. 4. Triod 3 prepod. Jak. 3 so Slava i nyni. Na stich. Triod.

7 (26). apríla. **Piatok. Blahovišenie.** Povečerie vel. so Litij. — Litur. s več. Podľa sbor.

9 (27). apr. **Ned. Cvitnaja.** Litija s več. Podľa sborníka.

14 (1). apr. **Veľ. Piatok.** Vo stvr. večer Strasti Is. Chr. — V piatok časy carsky i Veľ. Več. podľa sborníka.

16 (3). apr. **Ned. Paschy.** Voskresenje i Litur. podľa sborníka.

17 (4). apríla. **Svitlyj Ponedilnik.** Podľa sborníka.

18 (5). apríla. **Svitlyj Vtornik.** Podľa sborníka.

23 (10). apr. **Ned. Ftomina.** — Utr. i Litur. podľa sborníka. — Na več. prazd. 3 i svjaščenomuč. Ant. 3. Slava i nyni prazd. Na stich. prazd.

30 (17). apr. **Ned. Myronosic.** Utr. i Litur. podľa sborníka. — Na več. Triod 3 i prepod. Joan. 3 Slava i nyni Triod. Na stich. Triod.

MÁJ

Dátum		Deň	Gréckokatolícky	Rímskokatolícky
N.	St			
1	18	P	Jána Dek.	Sviatok práce
2	19	U	Ivana	Atanázia
3	20	S	Teodora	Nal. sv. kríža
4	21	Š	Januára	Floriána
5	22	P	Teodora Syk.	Pia V. páp.
6	23	S	Heorhija vľkmuč.	Hermíny
7	24	N	Ned. Razslablen.	Cantate
8	25	P	ap. Marka	Zjav. Michala
9	26	U	Myrona	Gregora N.
10	27	S	Prepolovenije	Izidora
11	28	Š	Jásona	Mamerta
12	29	P	Memnona	Pankráca
13	30	S	Jakova ap.	Serváca bisk.
14	1	N	1. mája. Ned. Sam.	Rogate
15	2	P	Aftanázia V.	Žofie. Kríž. dni
16	3	U	Timotea	Jána Nep. Kr. dni
17	4	S	Pelagye	Paškála. Kríž. dni
18	5	Š	Ireny m.	Nanebovstúp. Pána
19	6	P	Joba mnohostr.	Celestína
20	7	S	Zjav. č. Kresta	Bernarda
21	8	N	Ned. Slipaho	Exaudi
22	9	P	Pren. Nikol. v Bar.	Júlie
23	10	U	Simeona	Dezidera
24	11	S	Mokija	Jany
25	12	Š	Voznesenije I. Chr.	Urbana
26	13	P	Glykérie	Filipa N.
27	14	S	Izidora	Bédy
28	15	N	Ned. Sv. Otec I. nik.	Sosl. Ducha sv.
29	16	P	Teodora	Pond. svätodušný
30	17	U	Andronika	Ferdinanda
31	18	S	Toedota	Petronely K.

Povetrnosť: Začiatok premenlivý. Okolo stredu mesiaca chladno, potom dážď i niekoľko teplých dní.

U S T A V :

6 (23). mája. **Sob. Heorhija velikomuč.** Utr. i Litur. podľa sborníka. — Vel. več. Triod.

7 (24). mája. **Ned. Razslablen.** Utr. i Litur. podľa sborníka. — Vel. več. ap. i jevan. Mar.

14 (1). mája. **Ned. Samarjanyni.** Utr. i Lit. Triod. — Več. Triod. i svjatit. Aftan.

21 (8). mája. **Ned. o Slipci i sv. Joanna Bohosl.** — Na Utr. trop. voskr. Slava apost. i nyni Bohorod. Polvelej i velič. apost. Ďalšie voskr. Na chval. voskr. 3, Triod 1 i ap. 4. Slava Triod. — Na Litur. trop. voskr. i ap. Kond. Slipaho, Slava kond. ap. i nyni »Ašče i vo hrob«. Prok. ap. i jevan. Slipaho i Bohoslov. — Na več. Triod. 3 i prorok Is. Na stich. Triod.

25 (12). mája. **Štvrtok. Voznesenije Isusa Chr.** Podľa sborníka.

28 (15). mája. **Ned. Sv. Otec.** — Utr. i Litur. podľa sborníka. — Večer. Triod 3 i prepod. Teod. 3, ďalšie Triod.

Poznámky:

JÚN

Dátum		Deň	Gréckokatolícky	Rímskokatolícky
N.	St			
1	19	Š	Patrikia	Nikodéma
2	20	P	Talallea	Erazma K.
3	21	S	Zadušná sub.	Klotildy K.
4	22	N	Sošestvie Sv. Ducha	Najsv. Trojice
5	23	P	Svjatyja Trojci	Bonifáca bisk.
6	24	U	Simeona	Norberta
7	25	S	3. Obr. Hlavy sv. J.	Róberta
8	26	Š	Karpa	Božieho Tela
9	27	P	Teraponta	Feliciána
10	28	S	Nikyty	Margarety
11	29	N	Vsich Svjatykh	2. n. po Sv. Duchu
12	30	P	Izáka	Bazilida muč.
13	31	U	Hermiáša	Antona Pad.
14	1	S	1. júna. Justína	Vazilia
15	2	Š	Presv. Eucharistie	Víta muč.
16	3	P	Lukilliána	Najsv. Srdce P. Jež.
17	4	S	Mitrofana	Adolfa
18	5	N	N. 2. po Soš. sv. D.	3. n. po Sv. Duchu
19	6	P	Besariona	Johany
20	7	U	Teodota	Silvera
21	8	S	Teodora Strat.	Alojza
22	9	Š	Cyrila Alex.	Pauliny
23	10	P	Sv. Serca Isusa	Sidonie
24	11	S	Sostrad. Sv. Bohor.	Jána Krstiteľa
25	12	N	N. 3. po Soš. sv. D.	4. n. po Sv. Duchu
26	13	P	Akyliny	Jána a Pavla
27	14	U	Jeliseja	Ladislava
28	15	S	Amosa	Irenea
29	16	Š	Tichona	Petra a Pavla
30	17	P	Manuila	Pamiatka sv. Pavla

Povetornosť: Asi do 10. pekné počasie, neskôršie sa ochladí. V druhej polovici premenlivo s dažďom.

U S T A V :

4 (22). jún. **Ned. Pjat-desiatnici.** — **Sošestvije sv. Ducha.** Podľa sborníka.

5 (23). jún. **Ponedilnik sv. Ducha i Svjatyja Trojci.** Podľa sborníka.

11 (29). jún. **N. Vsich Svjatykh.** Utr. i Litur. podľa sborníka. — Na več. začína sa Oktoich s 8 hlas. Na Hospody voz. okt. 3 i prepod. Isaak. 3 so Slava i nyní. Na stich. okt. trop. prepod. Slava i nyní Bohorod.

18 (5). jún. **Ned 2. po Soš. sv. Ducha.** Hlas 1. Na Utr. trop. voskr. Slava svjaščenomuč. Dor. i nyní Bohor. Ďalšie voskr. na chvalit. Slava stich. jevan. 2. — Na Litur. trop. i kond. voskr. i nyní chrám. ap. i jevan. ned. 2. — Na več. okt. 3. i prepod. Bisar. 3 so Slava i nyní. Ďalšie okt.

25 (12) jún. **Ned. 3. po Soš. sv. Ducha.** Hlas 2. Na Utr. trop. voskr. Slava prepod. Onufr. i nyní Boh. Ďalšie voskr. stich. jevan. 3. — Na Litur. trop. i kond. voskr. i nyní chrám. ap. i jevan. ned. 3. — Na več. okt. 3. i muč. Akil. 3 so Slava i nyní. Na stich. okt. trop. muč. Slava i nyní Bohor.

Poznámky:

JÚL

Dátum		Dek	Gréckokatolícky	Rímskokatolícky
N.	St.			
1	18	S	Leontija	Najsv. Krv. Pána
2	19	N	4. n. po Soš. sv. D.	5. ned. po Sv. D.
3	20	P	Metodija	Leva II. p.
4	21	U	Juliána m.	Prokopa
5	22	S	Eusebia	Cyrila a Metoda
6	23	Š	Agripiny	Izaiáša
7	24	P	Roždestvo sv. Joan.	Vilibalda
8	25	S	Febronie	Kiliána
9	26	N	5. n. po Soš. sv. D.	6. ned. po Sv. D.
10	27	P	Samsona	7 bratov
11	28	U	Kir. a Joanna	Pia I. p.
12	29	S	Sv. Petra a Pavla	Jána Gualberta op.
13	30	Š	12 apoštolov	Margity
14	1	P	1. júla. Kosmy i D.	Bonaventúry
15	2	S	Polož. rizy Bohor.	Henricha
16	3	N	6. n. po Soš. sv. D.	7. ned. po Sv. D.
17	4	P	Andreja Krét.	Alexia
18	5	U	Kirila a Meftodija	Kamila
19	6	S	Atanázia	Vincenta
20	7	Š	Tomy	Eliáša pr.
21	8	P	Prokopia	Daniela
22	9	S	Pankratia	Márie Magd.
23	10	N	7. n. po Soš. sv. D.	8. ned. po Sv. D.
24	11	P	Oľgy kn.	Vladimíra
25	12	U	Proklusa	Jakuba ap.
26	13	S	Havriila arch.	Anný
27	14	Š	Akily	Pantaleona
28	15	P	Vladimíra kň.	Inocencia
29	16	S	Atenogena	Marty
30	17	N	8. n. po Soš. sv. D.	9. ned. po Sv. D.
31	18	P	Hyakinta	Ignáca z L.

Povetrnosť: Po dáždi-
vých a chladných dňoch
horúco, ku koncu mesia-
ca dáždivo.

U S T A V :

2 (19) júl. **Ned. 4. po Soš. sv. Ducha.** Hlas 3. Na Utr. trop. voskr. Slava prep. David i ny- ni Boh. Ďalej voskr. Na velej. Velič. anhel. sob. Na chval. voskr. 4 i ap. 4. Slava stich. jevan. 4. Na Litur. trop. voskr. i ap. kond. voskr. Slava kond. ap. i nyni chr. Prok. ap. i jevan. ned. i ap. — Na Več. okt. 3. i svjašč. Meft. 3. trop. svjat. i nyni Bohor.

7 (24) júl. piatok. **Rož-
destvo Joanna Krest.** —
Podľa sborníka.

9 (26) júl. **Ned. 5. po Soš. sv. Ducha.** Hlas 4. Na Utr. trop. voskr. Slava prepod. i nyni Bohor. Ďalej voskres. chvalit. 8. Slava stich. jevan. 5. — Na Litur. vse voskr. ap. i jevan. ned. — Na več. okt. 3 i prepod. Sams. 3. trop. prepod. i nyni Bohor.

12 (29) júl. **Sv. ap. Petra i Pavla.** — Podľa sborníka.

16 (3) júl. **Ned. 6. po Soš. sv. Ducha i Cyrila i Meftodija.** Hlas 5. — V sub. na vel. Več. voskr. 4 i svjatit. 6. Slava svjat. i nyni do- hmat. Čtenije. Na stich. voskr. 4. Slava svjatit. i nyni dohmat. Trop. voskr. Slava svjat. i nyni »Ježe ot vika«. —

Na Utr. trop. jak na več. Sidal. voskr. Polvelej. Velič. anhel. sob. Prok. i jevan. voskr. 6. Na chval. voskr. 4 i svjat. 4. Slava stich. jevan. 6. — Na Litur. trop. voskr. i svjatit. kond. voskr. Slava kond. svjat. i nyni chram. Prok. ap. i jevan. ned. i svjat. Na več. okt. i svjat. Andr. 3 so Slava i nyni. na stich. okt. Trop. svjat. Slava i nyni Bohorod.

23 (10) júl. **Ned. 7. po Soš. sv. Ducha.** Hlas 6. — Na Utr. trop. voskr. Slava prepod. Ant. i nyni Boh. Ďalšie voskr. stichir. jevan. 7. — Na Litur. voskr. ap. i jevan. ned. — Na več. okt. 3. i muč. Jevf. 3 so Slava i nyni trop. muč.

30 (17) júl. **Ned. 8. po Soš. sv. Ducha i sv. Otec Šest. Sobor.** Hlas 7. — Utreňa i Litur. podľa sborníka. — Na več. okt. 3 i mučen. 3. trop. muč. Slava i nyni Bohor.

AUGUST

Dátum		Ned.	Gréckokatolícky	Rímskokatolícky
N.	St.			
1	19	U	Sv. Otec 6. S.	Petra v ok.
2	20	S	Sv. Ilii proroka	Porcinkuly
3	21	Š	Simeona	Nal. sv. Štefana
4	22	P	Márie Magd.	Dominika
5	23	S	Trofima	P. Márie Snežnej
6	24	N	9. n. po Soš. sv. D.	10. ned. po Sv. D.
7	25	P	Sv. Anny	Kajetána
8	26	U	Jermol.	Cyriaka
9	27	S	Pantaleimona	Jána M. Vian.
10	28	Š	Prochora	Vavrinca
11	29	P	Kallinika	Zuzany
12	30	S	Sily	Kláry
13	31	N	10. n. po Soš. sv. D.	11. ned. po Sv. D.
14	1	P	1. aug. Prois. č. Kr.	Eusebia
15	2	U	Štefana pervomuč.	Nanebovstúp. P. M.
16	3	S	Izáka	Joachima
17	4	Š	7 muč. efes.	Liberáta
18	5	P	Eusignia	Heleny
19	6	S	Preobraž. I. Chr.	Jána Eud.
20	7	N	11. n. po Soš. sv. D.	12. ned. po Sv. D.
21	8	P	Emiliána	Bernarda
22	9	U	ap. Maftija	Timotea
23	10	S	Laurentia	Filipa b.
24	11	Š	Eupla	Bartol. apošt.
25	12	P	Focia	Ludov. kr.
26	13	S	Maxima	Zefyrina
27	14	N	12. n. po Soš. sv. D.	13. ned. po Sv. D.
28	15	P	Uspenie Bohor.	Augustína
29	16	U	Obr. J. Chr.	Sťatie Jána
30	17	S	Myrona	Ruženy
31	18	Š	Flora i Laura	Rajmunda

Povetornosť: Začiatkom mesiaca daždivé počasie. V druhej polovici dážď. Ku koncu pekné dni.

U S T A V :

2 (20) aug. streda. **Ilija prorok.** Podľa sborníka.

6 (24) aug. **Ned. 9 po Soš. sv. Ducha.** Hlas 8. Na Utr. trop. voskr. Slava muč. i nyní Bohor. Ďalšie voskr. Slava stich. jevan. 9. — Na Litur. voskr. ap. i jevan. ned. — Na več. sv. Anny.

13 (31) aug. **Ned. 10 po Soš. sv. Ducha.** Hlas 1. Na Utr. trop. voskr. Slava prepod. Jevdok. i nyní Bohor. Ďalšie voskres. stich. jevan. 10. — Na Litur. voskr. ap. i jevan. ned. — Na več. Proischož. Kresta.

19 (6) aug. sob. **Preobraž. I. Chr.** Na več. so litij. prok. »Boh náš na nebesi«. — Na Utr. i Litur. podľa sborníka.

20 (7) aug. **Ned. 11. po Soš. sv. Ducha.** Hlas 2. V sobotu na vel. več. voskr. 4. prazd. 3 i pred. Domet. 3. Slava prazd. i nyní dohmat. Prok. »Hospod' vocari-sja«. Na stich. voskr. 4. Slava i nyní prazd. trop. voskr. Slava svjat. i nyní prazd. — Na Utr. trop. jak na več. Ďalšie na Litur. trop. voskr. i prazd. Slava kond. voskr. i nyní prazd. Prok. voskr. i prazd. ap. i jevan. ned. — Na več. prazd. 3. i svjat. Emil. 3 Slava i nyní prazd. Na stich. trop. svjat. Slava i nyní prazd.

27 (74) aug. **Ned. 12. po Soš. sv. Ducha i predprazd. Uspenija.** Hlas 3. — Na Utr. trop. voskr. Slava pror. Mich. i nyní predprazd. Ďalšie voskr. Na chvalit. voskr. 4 i predprazd. 4. Slava stich. jevan. 1. — Na Litur. trop. voskr. i predprazd. Slava kond. voskr. i nyní predprazd. prok. ap. i jevan. ned.

28 (15) aug. **Uspenije Presvj. Bohorodici.** V ned. na več. i v pond. na Utr. i Litur. podľa sborníka.

SEPTEMBER

Povetornosť: Začiatok mesiaca pekný, potom daždivo.

Dátum		Deň	Gréckokatolícky	Rímskokatolícky
N.	St.			
1	19	P	Andreja Str.	Egidia
2	20	S	Samuila	Sv. Štefana kráľa
3	21	N	13. n. po Soš. sv. D.	14. ned. po Sv. D.
4	22	P	Agatonika	Rozálie
5	23	U	Lupa	Viktorína
6	24	S	Eutycha	Zachariáša
7	25	Š	Tita	Regíny
8	26	P	Hadriána	Narod. P. Márie
9	27	S	Pimena	Gorgonia
10	28	N	14. n. po Soš. sv. D.	15. ned. po Sv. D.
11	29	P	Usiknovenie	Protusa
12	30	U	Alexandra	Meno P. Márie
13	31	S	Pojasa Pr. Bohor.	Materna
14	1	Š	1. sept. Nač. indikta	Povýš. sv. Kríža
15	2	P	Mamanta	Sedembol. P. M.
16	3	S	Antima	Ľudmily
17	4	N	15. n. po Soš. sv. D.	16. ned. po Sv. D.
18	5	P	Zacharii	Tomáša
19	6	U	Michaila	Konštantína
20	7	S	Sozonta	Eustacha K.
21	8	Š	Roždestvo Boh.	Matúša
22	9	P	Joachima i Anny	Mórica K.
23	10	S	Menodory	Tekly K.
24	11	N	16. n. pred Vozdviž.	17. ned. po Sv. D.
25	12	P	Autonoma	Kleofáša
26	13	U	Kornela	Cypriána
27	14	S	Vozdviženie Č. K.	Kosmy a Damiana
28	15	Š	Nikity muž.	Václava
29	16	P	Eufimii	Michala
30	17	S	Sofie	Hieronyma

U S T A V :

3 (21) sept. **Ned. 13. po Soš. sv. Ducha.** Hlas 4. Na Utr. trop. voskr. Slava ap. Tad. i nyni prazd. Ďalšie voskr. na chval. voskr. 4. i prazd. 4. Slava stich. jevan. 2. Na Litur. trop. voskr. i prazd. Slava kond. voskr. i nyni prazd. Prok. voskr. i prazd. ap. i jevan. ned. Miesto Dostojno velič. Pričast. chvalit. i prazd. — Na več. prazd. 3 i muž. 3. Slava i nyni prazd. Na stich. prazd. trop. muž. Slava i nyni prazd.

10 (28) sept. **Ned. 14. po Soš. sv. Ducha.** Hlas 5. — Na Utr. trop. voskr. Slava prepod. Mojs. i nyni Bohorod. Ďalšie voskr. Na chval. voskr. 8. Slava stich. jevan. 3. — Na Litur. voskr. ap. i jevan. ned.

11 (29) sept. Pond. **Usiknovenie hlavy J. Krst.** Podľa sborníka.

17 (4) sept. **Ned. 15. po Soš. sv. Ducha.** Hlas 6. Na Utr. trop. voskr. Slava pror. Mojs. i nyni Bohor. Ďalšie voskr. Slava stich. jevan. 4. — Na Litur. ap. i jevan. ned. — Na več. okt. 3. i pror. Zach. 3. Na stich. okt. trop. pror. Slava i nyni Bohor.

21 (8) sept. štvr. **Roždestvo Bohor.** — Podľa sborníka.

24 (11) sept. **Ned. 16. po Soš. sv. Ducha i pred Vozdviž.** Hlas 7. — Na Utr. trop. voskr. Slava prepod. Fteod. i nyni Bohor. Ďalšie voskr. Slava stich. jevan. 5. — Na Litur. prok. ap. i jevan. ned. rjadov. i pred Vozdv. — Na več. otdaniye Rožd. Boh. prepod. Fteod. i nyni Bohor. Ďalšie voskr. Slava stich. jevan. 5. — Na Litur. prok. ap. i jevan. ned. rjadovoj i pred Vozdv. — Na več. otdaniye Rožd. Bohor.

27 (14) sept. **Vozdviženie Č. Kr.** Podľa sborníka.

OKTÓBER

Dátum		Dňa	Gréckokatolícky	Rímskokatolícky
N.	St.			
1	18	N	17. n. po Vozdviž.	18. ned. po Sv. D.
2	19	P	Trofima	Anjela str.
3	20	U	Jevstafia	Terezičky
4	21	S	Otdanije Vozdviž.	Františka As.
5	22	Š	Foky muč.	Placida
6	23	P	Zač. J. Krst.	Bruna
7	24	S	Tekly	Sláv. sv. Ruženca
8	25	N	18. n. po Soš. sv. D.	19. ned. po Sv. D.
9	26	P	Joanna Bohosl.	Dionýzia bisk.
10	27	U	Kalistrata	Frant. Borg.
11	28	S	Charitona	Burgharda bisk.
12	29	Š	Kyriaka	Maximiliána
13	30	P	Hrihoria	Kolomana
14	1	S	1. okt. Pokr. Pr. B.	Kalixta
15	2	N	19. n. po Soš. sv. D.	20. ned. po Sv. D.
16	3	P	Dionýsia	Hedvigy
17	4	U	Jeroft.	Margity Al.
18	5	S	Charitiny	Lukáča ev.
19	6	Š	Tomy ap.	Ferdinanda
20	7	P	Sergia	Vendelína
21	8	S	Pelagii	Uršuly
22	9	N	20. n. po Soš. sv. D.	21. ned. po Sv. D.
23	10	P	Eulampia	Severína
24	11	U	Filipa diak.	Rafaela arch.
25	12	S	Proba	Chryzanta muč.
26	13	Š	Karpa	Demetria
27	14	P	Paraskevvy	Sabiny
28	15	S	Eufymia	Simona a Júdu ap.
29	16	N	21. n. Christa Carja	Krista-Kráľa
30	17	P	Osii prop.	Klaudia
31	18	U	Sv. ap. Luku	Wolganga

Poveťnosť: Prvá polovica premenlivá, prevažne pekné dni. V druhej polovici dažď. Ku koncu pekné dni.

U S T A V :

1 (18) okt. **Ned. 17. po Soš. i po Vozdv.** Hlas 8. Na Utr. trop. voskr. Slava prepod. Eumen. i nyni Bohor. Ďalšie voskres. na chval. voskr. 4 i prazd. 4. Slava stich. Jevan. 6. — Na Litur. trop. voskr. i prazd. Slava kond. voskr. i nyni prazd. Miesto Trisvjat. Krestu Tvojemu. prok. voskr. i prazd. ap. i jevan. ned. rjad. i Vozdviž. Miesto Dostoj. velič. — Na Več. prazd. 3 i muč. 3. Slava i nyni prazd. Na stich. prezd. trop. muč. Slava i nyni prazd.

8 (25) okt. **Ned. 18. po Soš. sv. Ducha.** Hlas 1. Na Utr. trop. voskr. Slava prepod. Euf. i nyni Boh. Ďalšie voskr. polvelej. Slava stich. jevan. 7. — Na Litur. voskr. ap. i jevan. ned. Na več. Bohos. i jevan. Johan.

14 (1) okt. sob. **Pokrov Presvj. Bohorodici.** Podľa sborníka.

15 (2) okt. **Ned. 19. po Soš. sv. Ducha.** Hlas 2. V sobotu na Vel. Več. voskr. 7 i muč. 3 Slava i nyni dohmať. Na stich. voskr. Slava muč. i nyni dohmať. trop. voskr. Slava muč. i nyni Boh. Na Utr. trop. jak. na več. Ďalšie voskr. stich. jevan. 8. — Na Litur. voskr. ap. i jevan. ned. Na Več. okt. 3. i svjašč.

Dion. Na stich. okt. trop. svjašč. Slava i nyni Bohor.

22 (9) okt. **Ned. 20. po Soš. sv. Ducha i Il. Nikej. Sob.** Hlas 3. — Na Utr. trop. voskr. i svj. Otec. Slava ap. Jak. i nyni Boh. Sidal. voskr. Polvel. i velič. Ďalšie voskr. Na chval. voskr. 3. svj. Otec 2 i apr. 3 Slava Otcev. — Na Litur. trop. voskr. Otcev i ap. kond. Otc. Slava ap. i nyni chram. prok. hlasu i Otc. ap. i jevan. ned. i Otc. — Na več. okt. 3 i muč. 3.

29 (16) okt. **Ned. 21. po Soš. sv. Ducha — Christa-Carja.** Podľa sborníka.

NOVEMBER

Dátum		Dok	Gréckokatolícky	Rímskokatolícky
N.	St			
1	19	S	Joila pror.	Všechsvätých
2	20	Š	Artemia	Všet. ver. dušičiek
3	21	P	Hilariona	Huberta
4	22	S	Averkia	Karola Bor.
5	23	N	22. n. po Soš. sv. D.	23. ned. po Sv. D.
6	24	P	Arefty muč.	Leonarda
7	25	U	Markianu	Engelberta
8	26	S	Dimitrija	Bohumíra
9	27	Š	Nestora	Teodora
10	28	P	Paraskevy	Andreja
11	29	S	Anastazii	Martina
12	30	N	23. n. po Soš. sv. D.	24. ned. po Sv. D.
13	31	P	Stachia	Stanislava K.
14	1	U	1. nov. Kos. i Dam.	Jozafáta
15	2	S	Akindina	Leopolda
16	3	Š	Akepsimy ep.	Edmunda
17	4	P	Joannikia	Gregora
18	5	S	Halaktiona	Eugena
19	6	N	24. n. po Soš. sv. D.	25. ned. po Sv. D.
20	7	P	Hieronu m.	Felixa z Valois
21	8	U	Sv. Michaila	Obet. P. Márie
22	9	S	Onisifora	Cecílie
23	10	Š	Erasta	Klimenta páp.
24	11	P	Viktora	Ján z Kríža
25	12	S	Josafata	Kataríny
26	13	N	25. n. po Soš. sv. D.	26. ned. po Sv. D.
27	14	P	Filipa ap.	Virgíla
28	15	U	Hurija	Sestenesa
29	16	S	Maftea ap.	Saturnína
30	17	Š	Hrihoria	Andreja ap.

trop. voskr. i svjat. kond. voskr. Slava kond. svjat. i nyni i prič. ned. i svjat. — Na Vel. Več. ap. Filip.

Pove trnosť: Začiatok daždivý, potom chladný. V druhej polovici dážď a sneh.

U S T A V :

5 (23) nov. **Ned. 22. po Soš. sv. Ducha.** Hlas 5. Na Utr. trop. voskr. Slava ap. Jak. i nyni Bohor. Sidal. voskr. Polvel. velič. Ďalšie voskr. na chval. voskr. 4. i ap. 4. Slava stich. jevan. 11. Na Litur. trop. voskr. i ap. kond. Slava ap. i nyni chram. Prok. ap. jevan. i pričast. ned. i ap. — Na Več. okt. 3. i muč. 3. trop. muč. Slava i nyni Bohor.

12 (30) nov. **Ned. 23. po Soš. sv. Ducha.** Hlas 6. — Na Utr. trop. voskres. Slava muč. i nyni Bohor. Ďalšie voskr. stich. jevan. 1. — Na Litur. voskr. ap. i jevan. ned. — Na Več. okt. 3. i ap. 3. trop. ap. Slava i nyni Boh.

19 (6) nov. **Ned. 24. po Soš. sv. Ducha.** Hlas 7. Na Utr. trop. voskr. Slava ispov. Pav. i nyni Bohor. Ďalšie voskr. stich. jevan. 2. — Na Litur. voskr. ap. i jevan. ned. — Na Več. okt. 3. i muč. 3. trop. muč. Slava i nyni Boh.

21 (8) nov. **Vtor. Sv. Michaila.** — Podľa sborníka.

26 (13) nov. **Ned. 25. po Soš. sv. Ducha.** Hlas 8. — Na Utr. trop. voskres. Slava svjat. Joann Zl. i nyni Bohor. Polvel. velič. Ďalšie voskr. na chval. voskr. 4 i svjat. 4. Slava stich. jevan. 3. — Na Litur. chram. prok. ap. jevan.

DECEMBER

Dátum		Dn	Gréckokatolícky	Rímskokatolícky
N.	St.			
1	18	P	Platona	Edmunda
2	19	S	Abdia pr.	Bibiány
3	20	N	26. n. po Soš. sv. D.	1. ned. Adv.
4	21	P	Vchod v Chram. B.	Barbory
5	22	U	Filimonu	Sabasa
6	23	S	Amfilocha	Mikuláša
7	24	Š	Jekateriny	Ambróza
8	25	P	Klimenta	Nep. Poč. P. M.
9	26	S	Alypia	Leokádie
10	27	N	27. n. po Soš. sv. D.	2. ned. Adv.
11	28	P	Štefana Nov.	Damasa
12	29	U	Paramonu	Maxencia
13	30	S	Andreja ap.	Lucie
14	1	Š	1. dec. Nauma pr.	Nikazia
15	2	P	Avvakuma	Irenea
16	3	S	Sofonia	Adelaidy
17	4	N	28. n. po Soš. sv. D.	3. ned. Adv.
18	5	P	Sávy muč.	Graciána
19	6	U	Sv. O. Nikolaja	Abraháma
20	7	S	Ambrosia	Izáka K.
21	8	Š	Patapia	Tomáša ap.
22	9	P	Nep. Zač. P. D. M.	Beaty K.
23	10	S	Míny	Viktorie K.
24	11	N	Ned. Praotec.	4. ned. Adv.
25	12	P	Spiridiona	Nar. Krista Pána
26	13	U	Eustratia	Štefana
27	14	S	Tyrsa	Jána ev.
28	15	Š	Eleuteria	Mlád'atok
29	16	P	Aggea pr.	Tomáša bisk.
30	17	S	Daniila pr.	Dávida kráľa
31	18	N	Ned. Sv. Otec.	Silvestra

Povetornosť: Začiatok mesiaca chladno. Potom premenlivé počasie. Na Viacnoce sneh.

U S T A V :

3 (20) dec. Ned. 26. po Soš. sv. Ducha. predpr. Vchod vo chram Boh. Hlas 1. — Na Utr. trop. voskr. Slava prep. Heor. i nyni predprazd. Ďalšie voskr. na chval. voskr. 4. i predpr. 4. Slava stich. jevan. 4. — Na Litur. trop. voskr. i predpr. Slava kond. voskr. i nyni predpr. ap. i jevan. ned.

vo chram Pr. Boh. — 4 (21) dec. pond. Vchod Podľa sborníku.

10 (27) dec. Ned. 27. po Soš. sv. Ducha. Hlas 2. — Na Utr. trop. voskr. Slava muč. Jak. i nyni Bohor. Ďalšie voskr. stich. jevan. 5. — Na Litur. voskr. ap. i jevan. ned. — Na Več. okt. 3. i prepodmuč. Slava i nyni Bohor. Stef. 3. trop. prepodmuč.

17 (4) dec. Ned. 28. po Soš. sv. Ducha. Hlas 3. Na Utr. trop. voskr. Slava veľkomuč. Varv. i nyni Bohor. Ďalšie voskr. stich. jevan. 6. Na Litur. voskr. ap. i jevan. ned. — Na Vel. Več. vse prepod. Sav. Osvjašč.

19 (6) dec. utorok. Sv. Otca Nikolaja. — Podľa sborníku.

24 (11) dec. Ned. sv. Praotec. Hlas 4. Utr. i Litur. podľa sborníku. Na Več. okt. 3. i prepod. Spirid. 3. Trop. prepod. Slava i nyni Bohor.

31 (18) dec. Ned. pred Rožd. Christ. sv. Otec. Hlas 5. — Utr. i Litur. podľa sborníka. — Na Več. okt. 3. i muč. Bonif. 3. trop. muč. Slava i nyni Bohor.

Čo znamená »postiť sa«?

»Postiť sa« znamená, zdržovať sa mäsitých alebo mliečnych pokrmov.

Kedy sa treba postiť?

Postiť sa treba:

1. každú stredu a piatok, po celý rok, okrem »voľníc«,
2. vo veľký pôst (7 týždňov),
3. na Petrov pôst (od nedele Všetkých svätých do Petra a Pavla),
4. uspenský pôst (od 1. augusta do Uspenia),
5. kračunský pôst, čiže filipovka (od 15. novembra do Roždestva),
6. navečerie Roždestva a Bohojavlenia,
7. na Usiknovenije a Voždviženije Č. Chresta.

Kto sa nemusí postiť?

Postiť nemusia:

1. dieťky do siedmeho roku,
2. starí ľudia,
3. nemocní a uzdravujúci sa z ťažkej nemoci,
4. ťažko pracujúci,
5. ktorí nemajú čo jesť alebo žijú z almužny druhých.

Čo sú »voľnicy«?

»Voľnicy« sú také obdobia, kedy je dovolené užívať mäsitých pokrmov aj v stredu a piatok.

Kedy máme voľnicy?

Voľnicy máme:

1. od Roždestva Isusovho do navečeria Bohojavlenia,
2. týždeň po nedeli Mytara a Farisea,
3. týždeň po Pasche,
4. týždeň po Sošestviji sv. Ducha (Turíce).

Prečo sa máme postiť?

Postiť sa máme:

1. aby sme príklad Isusa Christa nasledovali,
2. aby sme za svoje hriechy pokánie činili,
3. aby sme zlé žiadosti ľahšie skrotili.

Piate cirkevné prikázanie zakazuje slávnostné veselie a hlučné zábavy v zapovedanom čase.

Kedy je zapovedaný čas?

Zapovedaný čas je každý pôst, syropôstny týždeň, voľnicy po Roždestve a po Pasche.

Časť druhá:
N Á B O Ž E N S K Á.

,

Nebeský tesár.

*Skromný tesár v Nazarete
krivú kladu shobľoval;
hojný pot si utrel s čela,
na Isusa zavolať:*

*Christe! až ja zomriem — v nebi
kde si večným vladárom,
dovoľ, by som smel tam zostať
zas len skromným tesárom!»*

*»Dieťa milé! Synu Boží!
Moja ruka slabne už;
Jozef starne; smrť je blízko;
pochovaj ma, Matke slúž!*

*»Staň sa!« riekol v pousmiatí
Spasiteľov božský ret.
»Nebo bude tvoja dielňa,
zákazníkom celý svet!«*

*»Komu bolesť skriví srdce
ako búrka v háji strom,
ty žiaľ stešeš, ohobľuješ —
budeš duší tesárom!«*

Fr. Fiala.

Nazaretský tesár.

Medzi remeslami sú niektoré, ktorým pred ostatnými ná-
leží väčšia česť a vážnosť, pretože sú alebo umením alebo veľmi
blízko majú k umeniu. Podstatou remesla, či jednoduchého, či
učeného, je, že spracováva a tvorí. Netvorí ako Boh, z ničoho
niečo, ale tvorí ako stvorený, z niečoho niečo. Z látky, ktorá

má všeobecnú formu látky, remeselník alebo umelec tvorí zvláštnu formu, potrebnú alebo krásnu, z kameňa válov alebo pomník, z dreva stôl alebo sochu.

Tesár, kamenár, kováč, to sú najprvotnejšie typy všetkých remesiel, i všetkého výtvarného umenia, títo sú architekti, plastici, inžinieri v zárodku. Nie je bezvýznamné, že i Jozef, pestún Isusa Christa, patril k tejto skupine tvorcov a pretvorovateľov. Bol tesárom.

Keď človek potreboval ochrany oproti nástrahám prírody, ktorá ho po jeho páde prestala poslúchať, a proti úkladom bližného, ktorý sa stal jeho nepriateľom, musel sa chopiť tesárskej práce, aby si postavil dom a mohol ho zavrieť. Až podnes tesári robia strechy, dvere a obloky príbytkov, a v horských krajinách stavajú celé domy od základov.

I v Starom zákone bolo tesárstvo remeslom, ktoré — ako málokteré — mohlo sa pýšiť spasiteľnými činmi.

Tesársku prácu rozkázal Boh Noemovi, aby boly zachránené ostatky ľudstva pred potopou: »Vystav si koráb z otesaného dreva, narob priehrad v korábe a natri smolou zvnútra i zvonku. A takto ho sprav: Tristo lakťov bude dĺžka korábu, päťdesiat lakťov šírka a tridsať lakťov jeho výška. Urob okno do korábu, a na lakeť nech je jeho výška shora. Dvere však korábu postavíš s boku: a sprav v ňom spodok, prostredie a tretie poschodie.« (Gen. 6, 14—16.)

Tesár bol najctihodnejšie zúčastnený aj na tom, čo bolo pri počiatkoch starej smluvy učinené najvyšším znamením vyvolenia Izraela, totiž na stánku a na arche smluvy: »Sbite archu z agátového dreva: poltreť lakťa nech má jej dĺžka; šírka poldruha lakťa a výška tiež poldruha lakťa... Sprav aj žrde z agátového dreva k stánku. Každá nech má desať lakťov dĺžky a poldruha lakťa šírky... Sprav aj oponu... Túto zaves na štyroch stĺpcoch z agátového dreva... Sprav z agátového dreva aj oltár, ktorý bude mať päť lakťov na dĺžke a práve toľko na šírke, to je štvorhranný, a tri lakte do výšky.« (Exod. 25, 10.)

Tesára bolo treba i na uskutočnenie novej smluvy, na povýšenie Syna človeka zo zeme na kríž. Ak prach s kríža bozkáme ako prevzácnu relikviu, predsa drevo kríža bolo až dotiaľ zloreným drevom, môžeme neuznať, že práca tesára, ktorý robil kríž, bola z úmyslu Božieho spasiteľná práca. Bola to práca remesla, ku ktorému sa hlásil pestún Spasiteľov, Jozef Nazaretský z rodu Dávidovho.

Tým sláva a slovutnosť tesárstva nie je vyčerpaná. Pravda, Jozef, syn Jakubov, snúbenec Márie, dcéry Joakimovej, nemal za hlavný životný cieľ rezať trámy a vrtať nebožiecom, sbíjať dosky a stavať stĺpky; jeho hlavným povolaním bolo živiť a tešiť svoju najsvätejšiu nevestu a jej zázračného a Božského Syna. Ale tesárske remeslo bolo prameňom zárobku, prostriedkom na plnenie manželskej a pestúnskej povinnosti, a preto tá nevystihnuteľná dôstojnosť, ktorá nezmazateľne spočí-

va na jeho pleciach a na jeho tvári, vrhá svoj obraz i na remeslo, ktorým sa zapodieval, aj na spôsob, ktorým potomok kráľov dobýval svoj chlieb.

Ostatne, čo viacej povznáša tento vonkajší stav, túto vonkajšiu prácu Jozefovu než okolnosť, že sa Vykupiteľ sveta dáva menovať Synom Tesárovým? Pravda, židia robili tak z pohrdania alebo z pohrdlivého obdivu; vraveli, že o Isusovi vedia odkiaľ je, o Mesiášovi však, vraj, sa nebude vedieť, odkiaľ je.

Nazaretský tesár.

Ale Isus, ktorý sa toľko vynasnažoval ukázať židom svojho pravého a prirodzeného Otca na nebesách, nikdy sa nehanbil za to, že jeho adoptovaný Otec, jeho Živiteľ a naj dôvernejší priateľ, najčistejší snúbenec a anjel jeho matky, je tesárom, a On, Pomazaný Pánov, že je prijatým synom tesára Jozefa.

A ako by sa mohol vôbec hanbiť Syn Boží za pestúna tesára? Či nebolo toto remeslo cez väčšinu života tiež jeho remeslom? Netrávil aj on svoj život medzi pňami, špalkami, trieskami a pilinami? Nepomáhal tomuto zemskému Otcovi, ktorého zahrňoval najnežnejšou a najvrúcnejšou láskou, sám v jeho jednoduchom tvorčom diele, aby splnil všetku spravodlivosť?

Práve tento posledný moment nadmieru vyvyšuje tesárske remeslo Jozefovo. Tesárska dielňa Jozefova bola vysokou ško-

lou Isusovou, v ktorej sa pripravoval na svoje mesiášske poslanie medzi ľuďmi. Tu bolo jadro jeho najdlhšieho tunajšieho pôsobenia; tu bol uctievaný Boh od svojho Syna starostou a telesnou námahou; tu byly nástroje najbožskejšej nábožnosti a oddanosti: píla, sekera, dláto a hoblík. Tu sa Vychovávateľ ľudí aj cherubov dával vychovávať od Jozefa tesára tak pokorne a ochotne ako sa dávaly od obidvoch okresávať kmene, obrastené ešte svojou kôrou, ako sa dávaly rezať od obidvoch dlhé drevá, aby byly cieľu zodpovedné a upotrebitelné.

A ako bol sv. Jozef učiteľom Synu Božiemu, je aj učiteľom nám, učiteľom pilnej, pokornej práce, posvätenej láskou k Bohu a k bližnému. Nerobil zázraky a predsa sa stal svätým — tesárskou sekerou a hoblíkom.

Dr. Konstantín Miklík, Redempt.

Sv. Jozef v Cirkvi.

Po Matke Božej niet svätého, ktorý by bol tak uctievaný v Cirkvi ako sv. Jozef. Úcta sv. Jozefa má svoj základ v slovách Písma sv., ktorých užíva Duch sv., aby vyslovil svätosť Jozefovu: Muž spravodlivý. Týmito slovami vyslovil Duch sv. všetko. Muž čestný, statočný, ktorý dáva Bohu, čo je božieho a bližnému, čo je bližného. A práve láska k Bohu a k bližnému je základom a naplnením zákona.

Ako svätosť a vznešenosť Christova padla i na Matku jeho, ako musíme ctiť Matku, keď chceme uctiť Syna, ako ctíme Prečistú Divu Máriu, pretože je matkou Isusa, tak musíme ctiť i toho, ktorého Boh vyvolil, aby bol ochráncom týchto svätých bytostí.

Svätá musela byť tá, ktorá dala život Synu Božiemu. Svätý musel byť aj ten, ktorý mal mu zastupovať otca. Tak verila a učila Cirkev sv. od počiatku. Sv. Otcovia hovoria vo svojich kázňach s najväčšou úctou o sv. Jozefovi a volajú ho nielen spravodlivým, ale naozaj svätým ochráncom sv. Rodiny.

Vzývajú ho robotníci a remeselníci ako svojho ochráncu. Všetci k nemu utekajú s prosbou o šťastlivú hodinku smrti, aby mohli zomrieť ako on v náručí Isusa a Márie.

Najväčšiu zásluhu o rozšírenie úcty k sv. Jozefovi má Ján Gerson, kancelár parížskej univerzity a sv. Terézia od Isusa, ktorá sama hovorí: Rozliční svätí v rozličných potrebách pomáhajú, ale sv. Jozef pomáha vo všetkých potrebách. A kto mi neverí, nech to sám skúsi a presvedčí sa o veľkej moci sv. Jozefa.

Ústami pápežov prehovorila i Cirkev učiaca.

Urban VIII. vyhlasuje sviatok sv. Jozefa ako zasvätený pre celú Cirkev. Pius IX. ustanovuje sv. Jozefa za ochráncu celej sv. Cirkvi 8. decembra 1870. Tento veľký pápež bol jedným

z najhorlivejších ctiteľov sv. Patriarchu. V svojej izbe mal nad kľakátkom jeho obraz. V ťažkých časoch pre Cirkev hľadal u neho pomoc a záchranu lodičky Petrovej. Hovorieval: »Sv. Jozef je v kráľovstve Božom k Isusovi a Márii najbližšie, preto aj jeho orodovanie u Boha je najmocnejšie.«

Roku 1919 vyhlásil znovu pápež Benedikt XV. sv. Jozefa za ochráncu celej Cirkvi a v liste k veriacim pripomína, že je veľmi treba ctiť sv. Jozefa.

A sv. Jozef, ktorý už teraz nestráži nad sv. Rodinou, lebo Isus a Mária vládnu v nebeskom kráľovstve, chráni inú rodinu, ktorú na zemi založil Syn Boží, chráni Cirkev sv. a jej dietky.

A moc sv. Jozefa v nebi je naozaj veľká.

Kráľovia majú svojich dôverníkov, ktorých zahrňujú priazňou. I Boh má svojich miláčkov-svätých. A čím bližšie stoja títo pri tróne Božom, tým väčšia je ich moc. Najmilším Bohu a najmocnejším u Boha je zo všetkých svätých — sv. Jozef. Aké miesto má sv. Jozef v nebi? Nájdeš ho azda medzi mučeníkmi, alebo medzi apoštolmi, alebo medzi anjelmi? Nie! Ale ako slnko žiari pri tróne samého Boha. Len Prečistá Diva Mária ho prevyšuje. Tak Boh povýšil chudobného tesára, nad kráľov, biskupov, pápežov, lebo u Boha nerozhoduje dôstojnosť, ale svätosť života. A svätosťou prevýšil sv. Jozef všetkých blahoslaven-cov. A ani ináč nemohlo byť. Veď so dňa na deň sa stýkal s najsvätejšími osobami Isusom a Máriou. Denne videl Isusa ako sa modlí, jeho pokoru, poslušnosť, pracovitosť, videl, aká pobožná, tichá a pokorná bola jeho snúbenica. A tento svätý príklad ho tak mocne tiahol, že jeho život bol tiež svätý.

Ochránca sv. Cirkvi.

A koľko zásluh si získal tým, že dlhé roky pracoval pre Syna Božieho, jeho živil, pre neho trpel a o neho sa staral? Keď bola sľúbená odmena už len za pohár vody, akej asi odmeny sa dostalo sv. Jozefovi za služby preukazované Bohočloveku? Svätosť a premnohé zásluhy sv. Patriarchu iste mu dávajú do rúk veľkú moc nad srdcom Božím, ale táto jeho moc vzrástla ešte viac tým, že bol pestúnom Syna nebeského Otca. Kto by sa domnieval, že Syn Boží zabudol, čím mu bol sv. Jozef na zemi?

»Isus preukazuje svojmu pestúnovi i na nebi detinskú úctu, a to tým, že plní všetky jeho žiadosti a prosby« — hovorí sv. Bernardín.

Faraón hovoril Jozefovi Egyptskému: »Ty budeš nad mojim domom, a na tvoj rozkaz všetok ľud poslúchať bude; len o kráľovskú stolicu budem vyšší od teba. Hľa, ustanovil som ťa nad všetkou zemou egyptskou.« (Gen. 41, 40.) Tak ustanovil i Boh sv. Jozefa za svojho pomocníka, ustanovil ho nad celou zemou, aby udeľoval pomoc a ochranu všetkým, ktorí sa budú k nemu utiekať.

Akú neobmedzenú moc dal faraón Jozefovi nad celou zemou a jej bohatstvom, na akú moc teší sa sv. Jozef v nebi. Svätí dostali od Boha moc pomáhať nám v určitých potrebách, sv. Jozef má moc pomáhať vo všetkých potrebách. Sv. Terézia hovorí: »Ľudia by sa zdesili, keby som vypočítala milosti, ktoré mi Boh na prímluvu sv. Jozefa udelil, a nebezpečenstvá tela i duše, z ktorých ma vyslobodil. O sv. Jozefovi učí skúsenosť, že svoju pomocnú ruku ponúka v každej potrebe, ako by Isus Christos chcel ukázať, že i v nebi poslúcha toho, ktorému bol poddaný na zemi. Za niekoľko rokov si vyprosujem na jeho sviatok vždy určitú milosť a vždy ma vyslyší.«

Otvorte len ktorýkoľvek katolícky časopis a v každom nájdete zaručené príklady, ktoré dokazujú, akú moc má sv. Jozef. Pomohol zúfajúcim, dal pokoj a mier, vyprosil nemocným zdravie, hriešnikom obrátenie, chudobným podporu, nezamestnaným prácu, zachránil v nebezpečenstve života, umierajúcim prispel v hodine smrti, aby nezomreli bez sv. sviatostí. On za života skrytý v dielni je teraz uctievaný na celom svete, k jeho cti budujú Cirkvi, všade ho vzývajú.

A prístup k nemu má každý, prostý i vznešený, učený i neučený, každý kto trpí a potrebuje pomoci. Jeho rodina je celá sv. Cirkev. Chráni pápeža, biskupa, i veriacich, žehná rodiny, ktoré verne slúžia Bohu a zachovávajú jeho zákon. Miluje pracujúcich, trpiacich, chudobných, všetkých. A preto nás posiela sv. Cirkev k nemu slovami: Id'te k Jozefovi! Id'te k nemu chudobní a ubiedení, id'te k nemu sklúčení a zarmútení, id'te k nemu opustení a pohrdaní, id'te k nemu trpiaci a umierajúci, id'te i vy zdraví, id'te starci i dietky, muži i ženy, id'te k nemu všetci, pretože on, Jozef, tesár nazaretský je Otcom všetkých.

O. Frant. Mezířka — J. F. Redempt.

Sv. Jozef ochránca dobrej smrti.

»Id'te k Jozefovi!« — posiela nás sv. Cirkev. Id'te k Jozefovi — v bolestiach, v núdzi i v nešťastí.

A je jedna bolesť, ktorá príde na každého z nás, príde chvíľa, v ktorej sa bude rozhodovať o najvážnejšej veci — o

našej večnosti. O večnosti šťastnej, alebo nešťastnej — a tá chvíľa je smrť.

Aká smrť, taká večnosť. Všetko záleží na tom, ako umrieme. V milosti, či v hriechu. Preto najväčšou a prvou povinnosťou rozumného človeka, kresťana je príprava k dobrej smrti. Rozprával som sa so starenkou a ona, ktorá už mala život za sebou a zažila dobré i zlé, videla mnoho aj mnoho počula, tisknúc v ruke sv. ruženec hovorí: »Len o to prosím milého Boha, aby som dobre zomrela. Len dobre zomrieť, len dobre zomrieť, to je to najhlavnejšie.« — Tak opakovala niekoľko ráz a bozkala sv. ruženec.

Hej, dobre zomrieť!

A zvláštnym ochrancom a pomocníkom pri smrti je svätý Jozef. Najlepším dôkazom veľkej moci v hodinke smrti sú tisíce tých, ktorí za 1944 rokov zomreli pod jeho ochranou. Ale je isté, že Patrón umierajúcich nemá byť uctievaný až v poslednej hodinke. Sv. Jozefa musíme uctievať, vzývať a nasledovať v celom živote, aby sme ho mohli právom a s dôverou volať o pomoc na konci života.

A sv. Jozef, ako skúsenosť dosvedčuje neváhal mimoriadnym spôsobom prispieť pomocou svojim ctiteľom v hodine smrti, ako o tom svedčí nasledujúci príklad.

Veľmi známy biskup münsterský, Kellermann, bol raz v noci volaný k nemocnému. Keď prišiel do označeného domu, všetko spalo. Keď sa mu podarilo zobudiť vrátnika, pýtal sa kde je nemocný, on odpovedal, že v dome niet nijakého. Vracia sa domov, ale ešte neprišiel k svojmu domu, keď ho zastavil hlas, ktorý počul aj kostolník, sprevádzajúci biskupa, aby sa chytro vrátil, že vec je veľmi súrna. Vrátil sa. Porobil huk v celom dome a keď sa neprestal dopytovať na všetkých obyvateľov domu, dozvedel sa konečne, že na pôjde v malej izbe býva žena, ktorá sa s ľuďmi málo stýka. Vyšiel hore a skutočne našiel ženu, už takmer umierajúcu.

»Vďaka Bohu, že ste prišli!«, zašepkala.

Keď bola zaopatrená, rozprával Kellermann starenke, akým spôsobom sa k nej dostal a vtedy žena dozнала: »Denne som sa modlievala k sv. Jozefovi, aby mi vyprosil šťastlivú hodinu smrti!« Dojatý kňaz klakol: »Poďakujme sv. Jozefovi za túto pomoc!«, vravel, a medzi modlitbou starenka tíško odovzdala dušu Bohu.

Zbožný ľud vždy videl vo sv. Jozefovi svojho zvláštneho ochráncu. No, najmä ho ctil ako orodovníka v hodine smrti. Zomrieť na jeho sviatok, pokladali si za veľkú milosť.

Ochorel pápež Klement XI. Bol zaopatrený sv. sviatosťami. Po sv. obradoch povolal si k posteli kardinála Albaniho a povedal mu: »Dívaj sa, ako všetka česť a veľkosť tohto sveta opadáva. Nič nie je veľké, čo nie je veľké v očiach Božích.«

Priblížil sa sviatok sv. Jozefa. Pápež cítil chlad smrti. Opäť sa obrátil ku kardinálovi a prehovoril: »Vždy som videl

vo sv. Jozefovi mocného ochráncu u Boha a dávno som si žiadal, aby som mohol zomrieť v deň jeho sviatku. Dnes je sviatok sv. Jozefa. Dúfam, že moja túžba bude vyplnená.»

V ten istý deň sa pápež odobral k Bohu.

Šťastná smrť v náručí sv. Jozefa.

Ochránca dobrej smrti.

A práve tak spokojne a šťastne, pod ochranou sv. Jozefa odchádzajú na večnosť členovia nášho spolku sv. Jozefa. Za tie dva roky, čo spolok stojí, odprevadil na večnosť sv. Jozef týchto svojich ctiteľov:

Mária Pavlovčáková, Michalovce. Mária Budkovská, Čečehov. Andrej Stretavský, Čečehov. Anna Popriková, Pozdišovce. Andrej Mitrík, Slavkovce. Andrej Kobulkanič, Meglisov. Ján Štefanič, Čečehov. Júlia Šutayová, Budkovce. Andrej Koval', Kochanovce. Anna Berillová, Lesné. Mária Kušnírová, Pozdišovce. Andrej Nemčík, Herľany. Ján Kločanka, Čečehov. Anna Cibáková, Ložín. Mária Porvazníková, Adidovce. Juraj Hákoš, kurátor, Lesné. Augustín Hegedüs, paroch, Sačurov. Ján Su-

dzina, Čečehov. Anna Kseničová, Šamudovce. Alžbeta Feňarová, Kochanovce. Ján Hudák, Sačurov. Ján Chvostaľ, Močarany. Zuzana Gavaľová, Laškovce. Anna Ivanová, Žbince. Andrej Zombary, notár, Podk. Rus. Ján Malčický, Pozdišovce. Juraj Safko, Kochanovce. Mária Varčová, Michalovce. Michal Duze-
cim, Meglisov. Anna Bobalíková, Nov. Mesto. Mária Džborová, Dargov. Ján Jurko, Pozdišovce. Anna Kosturová, Veľaty. He-
lena Frantová, Michalovce. Anna Frajkorová, Zbehňov. Anna Sabovová, Stanča. Anna Bruňaková, Rebrín. Mária Kovalčí-
ková, Dargov. Anna Šutláková, Zbehňov. Anna Grošíková, Sa-
čurov. Alžbeta Gunčová, Jovsa. Juraj Staruch, Lab. Voľa. Alž-
beta Varčová, Michalovce. Margita Briškarová, Bardejov. Má-
ria Labanská, Varhaňovce. Mária Ferčaková, Trebišov. Mária Hricová, Bunetice. Júlia Suličová, Mal. Zálužice. Zuzana Har-
manová, Choriovce. Michal Serbin, Kochanovce. Mária Palov-
číková, Vojčice. Zuzana Stretavská, Jastreb. Anna Prašča-
ková, Petrikovce. Michal Sabov, Michalovce. Alžbeta Varčová,
Michalovce. Mária Pavlovčaková, Michalovce. Anna Ihnátová,
Jastreb. Anna Urbanová, Seč. Poľanka. Júlia Prokopovičová,
Stanča. Mária Ujheliiová, Pčoliné. Mária Mitrová, Kochanovce.
Juraj Zbojan, Michalovce. Ján Jusko, Nov. Mesto. Gregor Li-
berko, Čaklov. Juraj Petrišinec, Budkovce. Andrej Jurko, Poz-
dišovce. Irena Džurbalová, Michalovce. Mária Adamová, Ve-
chec. Mária Jevičová, Adidovce. Zuzana Mihalková, Čečehov.
Mária Ferčaková, Trebišov. Mária Lattová, Pčoliné. Jozef Tre-
la, Sačurov. Ján Rybnický, Jovsa. Štefanová Verbeščuk, Dú-
bravka. Ján Slivka, Klečenov. Barbora Tkačová, Falkušovce.
Alžbeta Kurisko, Seč. Poľanka. Barbora Smolnická, Varhaňov-
ce. Júlia Gerbová, Michalovce. Anna Velovičová, Ložín. Mária
Gordanová, Vechec. Ján Kovalčík, Dargov. Mária Havrilová,
Trnavka. Anna Bokomlasková, Čečehov. Anna Praščaková,
Petrikovce. Anna Trúbová, Michalovce. Júliana Miková, Mi-
chalovce. Gizela Činčarová, Michalovce. Mária Smišková, Mi-
chalovce.

Blažený pokoj, večnája jim pamiat'!

Správa spolku sv. Jozefa.

Ja som chlieb živý . . .

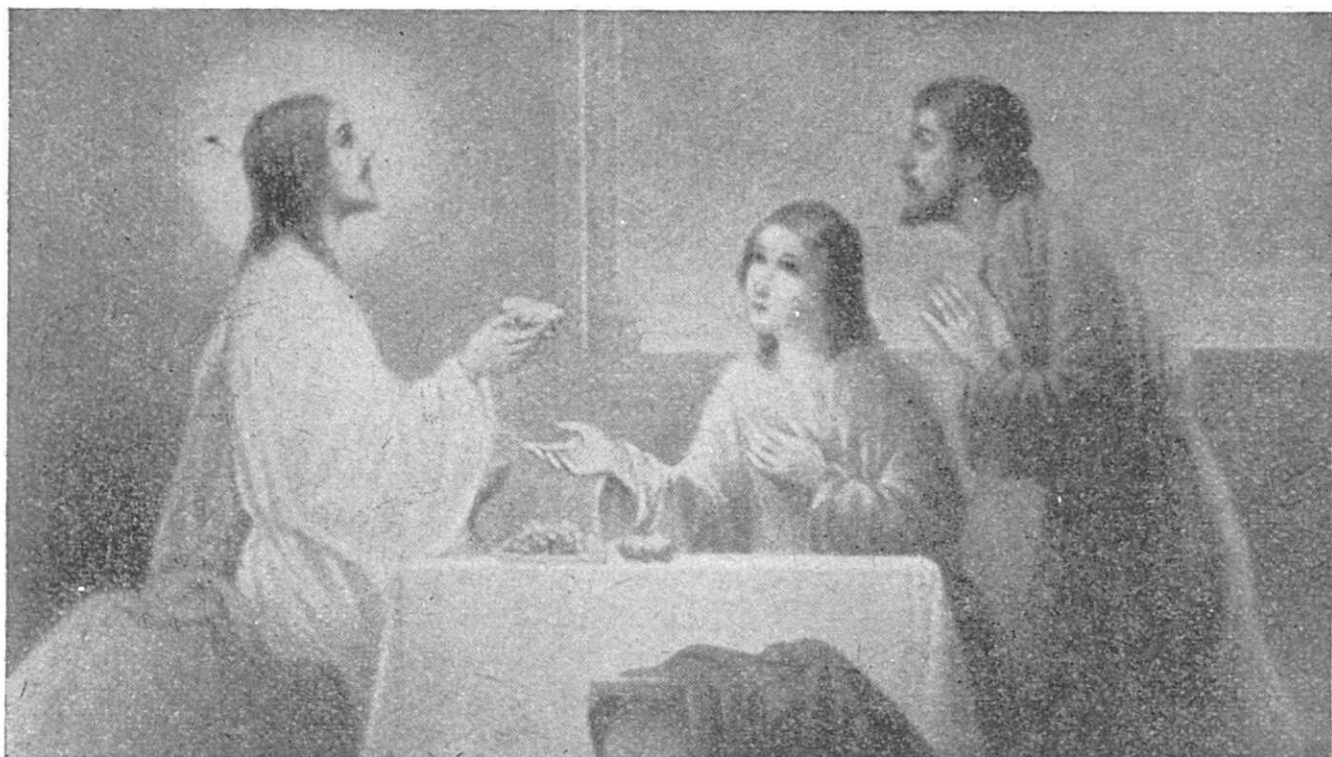
Boh je život. Preto život má ten, kto má Boha. Boha má, kto má milosť Božiu, lebo milosťou Božou máme podiel na prirodzenosti Božskej: lebo láska Božia vliala sa nám do srdc skrze Ducha sv., ktorý je nám daný. (Rím. 55.)

Tento život milosti, život božský, ktorý prarodičia stratili, priniesol opäť na svet Syn Boží, ktorý o sebe hovorí: Ja som život!

Ale tento život sa potrebuje živiť, práve preto, že je život. Všetko, čo je stvorené a žije, potrebuje pokrm, lebo život stvo-

rený nemá v sebe životnej sily, ale potrebuje ju od toho, ktorý ho dal — od Stvoriteľa.

Zem by nemala života, keby ju Stvoriteľ neživil dažďom a teplými lúčami slnka. Živočíšstvo by nežilo, keby mu Boh neposkytoval v prírode potravu. Potravu potrebuje človek. Vezmi dieťaťu matku a zahynie. Ale nielen telo, ale aj rozum a vôľa potrebuje pokrm. Preto sa človek učí, aby nasýtil túžbu rozumu po vedomostiach. Preto miluje človek krásu, šľachetné skutky, preto je pri ňom snaha po dobrou, lebo je to pokrm pre jeho vôľu.

Ja som chlieb živý.

Ale človek nemá len prirodzený život. On je dieťaťom Božím, on má vyšší život, život nadprirodzený, božský, život duše.

Elektrická žiarovka je kus skla a čierneho drótu. Vpusť do nej elektrický prúd a už je to iný život; ako by prestala byť sklom a meďou, žiari, hreje, je krásna.

Keď milosť Božia vstúpi do tvojej duše, dostáva táto nový život, život z Boha, má účasť na Božej kráse, blaženosti, činí ju táto milosť robiť dobré skutky, zaslúžiť si nebo, byť dobrou.

A tento život potrebuje tiež pokrm. Všetko, čo žije, potrebuje pokrm, duša žije, potrebuje pokrm.

Aký je pokrm tohto života duše? Čím vyšší život, tým vznešenejší pokrm. Telo stačí hmotný pokrm; rozum a vôľa potrebujú duchovný pokrm, vyšší. A pre život Božský? Aký tu bude treba pokrm? Pre Božský život, len pokrm Božský. Z Boha tento život vyšiel, len Bohom môže byť udržiavaný, len Boh môže byť jeho pokrmom.

A skutočne. Boh sám sa stal pokrmom tohto života duše, života milosti, života nadprirodzeného. A to vo sv. Eucharistii.

»Isus Christos chcel, aby bola táto Sviatosť požívaná ako duchovný pokrm, živiaci tých, ktorí žijú životom Jeho!« prehlasuje neomylný úrad Cirkvi. (Trid. Sess. XIII. c. II.)

A Christos to povedal sám: »Ja som chlieb, ktorý som sostúpil s neba. Kto bude jesť z toho chleba, bude žiť naveky. A chlieb, ktorý ja dám, je moje telo svetú na živobytie. Ak nebudete jesť telo Syna človeka a piť jeho krv, nebudete mať v sebe života. Kto je moje telo a pije moju krv, má život večný.« (Ján 6, 48—52.) Sv. Eucharistia teda nie je akýsi obrazný pokrm ako chceli bludári, ale skutočný pokrm, udržiavajúci spojenie s Bohom a zanechávajúci k životu večnému.

To naznačujú aj okolnosti ustanovenia Najsv. Sviatosti. — Podobá jedla a nápoja, pri stole, pod názvom chlieb živý, chlieb života.

A srovnanie s mannou na púšti najlepšie ukazuje účel Eucharistii, udržiavať život na púšti života pozemského. A konečne jasný obraz Spasiteľa: Vezmite a jedzte!

»Aký to prejav lásky, že seba samého vkladá do tiel svojich veriacich a spojuje sa s nimi, aby týmto spojením s jeho nesmrteľným telom aj človek sa stal nesmrteľným.« hovorí sv. Gregor Nyss.

Tertulian sa pýta: »Prečo sa živí človek, smrteľný tvor, telom a krvou Christovou?« A odpovedá: »Aby bola nasýtená, vyživená jeho duša Bohom.«

A sv. Tomáš Aq. hovorí: »Čo ti treba, aby si mal prirodzený život? Aby si sa narodil, vyvíjal a udržiaval život pokrmom. To isté žiada od teba aj život nadprirodzený. Pri sv. krste si sa duševne zrodil k životu nadprirodzenému. Tento život sa musí vyvíjať a živiť, aby neodumrel. Pokrmom je mu sv. Eucharistia. A tento pokrm je tak potrebný, že Christos hrozí večnou smrťou tým, ktorí ho nebudú prijímať«.

»Ak nebudete jesť telo Syna človeka a piť jeho krv, nebudete mať v sebe života.« (Ján 6, 54.)

Bez sv. Eucharistie a častého prijímania nezachová nik tohto nadprirodzeného Božského života. A toľko záležalo Bohu na tomto živote, že Syna svojho dal, aby nikto nezahynul. Toľko záležalo Synu Božiemu na tomto živote duší, že neváhal podstúpiť potupnú smrť kríža a skryť sa v prostých spôsoboch chleba a vína.

A ako tebe záleží na udržaní tohto života? — Jesť znamená nielen raz do roka, ale jesť znamená často, pravidelne, denne.

Rozmýšľaj! Pochop! Čiň!

O. Jozef Maria Fail, Redempt.

»Keď bude najhoršie, choďte sem sa pomodliť k oltáru, tu vždy čaká môj Božský Syn a chce vyslyšať všetkých, malých i veľkých!«

(Matka Božia — sestre Kataríne Labouré.)

Muži pre vás!

Božský Spasiteľ zostupuje denne na púšť tohto sveta. Skrýva sa pod spôsobom chleba, aby sa nám dal za pokrm.

Je to chlieb, ktorý živí naše duše, ktorý posväcuje naše srdcia, ktorý nás spojuje s Bohom; je to chlieb, ktorý nám nedá ani zomrieť, ako hovorí Isus: »Kto je chlieb tento, živý bude naveky!«

Žiaľbohu, dnes je temer verejnou mienkou, že častejšie prijímať je len pre ženy a nie pre mužov.

Ale chleba života večného treba všetkým a mužom zvlášť, lebo muži sú viac vystavení pokúšeniam ako ženy, oni majú väčšie starosti, ťažšie povinnosti, viac musia bojovať.

Cirkev, N. Repaše.

Tomáš Morus, kancelár anglického kráľa Henricha VIII., prijímal každý deň. Niektorí mu to vytýkali, že ako vysoký úradník kráľovský nemal by byť takým pobožnostkárom a nemal by tak často chodiť na prijímanie, je, vraj, ho to nedôstojné. Na to im Tomáš Morus krásne odpovedal: »Vy — práve svojim životom — ste mi dôkazom, že tak musím robiť každý deň, keď nechcem žiť tak bezbožne ako vy. Moja roztržitosť pre mnohé starosti je veľká, pri sv. prijímaní sa opäť sobe-riem. Pokušenia sú časté a ja sa proti nim posilňujem chlebom sily. Potrebujem svetla, aby som riadil štát a nachádzam potrebné svetlo vo sv. Eucharistii.«

Montalembert, gróf a poslanec francúzsky, pripravoval sa modlitbou a sv. prijímaním na svoje ohnivé reči v parlamente, keď bojoval pre záujmy ľudu a katolíckej cirkvi. Posilnený Telom Isusovým stal sa nepremožiteľným.

Jeho priateľ Berryer, keď sa ho ministerský predseda Tiersa pýtal, ako smýšľa o náboženstve, vravel: »Áno, chodím

k sv. prijímaniu. Raz v Paríži, aby ma videli kolegovia z parlamentu, aby som im ukázal, že sa za sv. vieru nehanbím, raz na svojom letohrádku v Angreville, aby som dal dobrý príklad svojim krajanom, aby vedeli, že plním svoje kresťanské povinnosti.«

Garcia Moreno, prezident republiky Ecuadorskej, nepodnikol nič dôležitého bez sv. prijímania; s Božským Spasiteľom sa radil a od neho prosil sily. Svoju republiku zasvätil Božskému Srdcu. Každý prvý piatok pristupoval k sv. prijímaniu. V jeden taký piatok po sv. prijímaní bol na schodoch Cirkvi smrteľne zranený od vrahov, najatých slobodomurármi, zapríisahanými nepriateľmi Cirkvi, z nenávisti, že spravoval štát v duchu Christovom a nie podľa nich v duchu bezbožnom. Umierajúci Garcia Moreno bol vnesený do Cirkvi, kde bol zaopatrený sviatosťami umierajúcich a so slovami: »Boh neumiera!« odišiel, aby prijal korunu večnej slávy.

Muži! Mládenci! Nemyslíte, že prijímať Telo a Krv Christovu len na Veľkú noc je málo? Necítite, že vám treba Boha uctiť, dušu očistiť, rany duše zahojiť, srdce posilniť častejšie ako raz v roku?

Učte sa z príkladov veľkých mužov!

F.

Podme všetci k Srdcu Spasiteľa!

Okolo Božského Spasiteľa sa túlia zástupy ľudu. Sú tu muži i ženy, starci i dietky, zdraví i nemocní, hriešnici i spravodliví, mnoho biednych, niekoľko bohatých, otcovia i matky, úradníci a vojaci a tí všetci s najväčšou pozornosťou načúvajú vážnym slovám Majstrovým. Mnohí nevedia utajiť svoj obdiv a šepkajú si vzájomne: tak k nám ešte nikto nehovoril.

Božský Učiteľ dokončil blahú zvesť evanjelia a odmlčal sa. Hľadí na tiché zástupy a jeho tvár sa halí do smútku. Vidí pred sebou tie ustarostené tváre otcov a matiek, sklonené hlavy hriešnikov, bolesti nemocných, opustenosť a biedu chudobných, vidí všetko, čo ťaží to ľudské srdce a Jeho Božské pery tíško šepkajú: »Lúto mi zástupcov!«

Jeho oko hneď zažiarí ohňom nekonečnej lásky, rozprestriera ruky, ako by chcel všetkých objať, ľudia hľadia naň v údive a On volá, aby ho každý mohol počuť: »Podťte ku mne všetci, ktorí sa ustávajú a ste obťažení a ja vás občerstvím!« (Mat. 11, 28.)

Nemocní porozumeli prví Jeho slovám; už sa dvíhajú a ako im len nemoc dovoľuje, ponáhľajú sa k nemu, On sa ich dotýka a Božskou mocou vracia im stratené zdravie. Za nemocnými matky o preteky sa k nemu hrnú so svojimi maličkými, a On, priateľ dietok, s láskou sa k nim skláňa, aby ich požehnal. Prichádzajú biedni, osmeľujú sa aj hriešnici a On — teší, lieči, odpúšťa.

Škoda, že to bolo tak dávno!

A teraz nie je tomu tak?

Priateľ môj, vstúp niekedy tak sám do Cirkvi, kľakni si tam a zahľad' sa na Svätostánok a počúvaj chvíľočku. Nečuješ, ako tam bije to Božské Srdce Spasiteľa, tam ukrytého pod spôsobom chleba?

Nečuješ, ako ti volá zo Svätostánku: »Podťte ku mne všetci, podťte k môjmu Srdcu všetci, ktorí sa ustávajú a ste obťažení a ja vás občerstvím!«

Aby si o tom nepochyboval, vystúpilo Božské Srdce zo Svätostánku, zjavilo sa sv. rehoľnici Margite Alacoque a povedalo jej: »Vid' toto Srdce, ktoré ľudí tak milovalo a ničoho nešetilo, áno, sa i strávil, aby im svoju lásku ukázalo!«

Volá k sebe všetkých a sľubuje:

»Dám im všetky ich stavu potrebné milosti!«

Každý stav a povolanie má svoje ťažkosti a je spojené s určitými ťarchami a obetami. Božské Srdce ťa volá: »Podť ku mne, dám ti potrebnú pomoc a milosť!«

»Rodinám udelím pokoj! — Požehnám aj domy, v ktorých obraz Srdca môjho zavesený a uctený bude!«

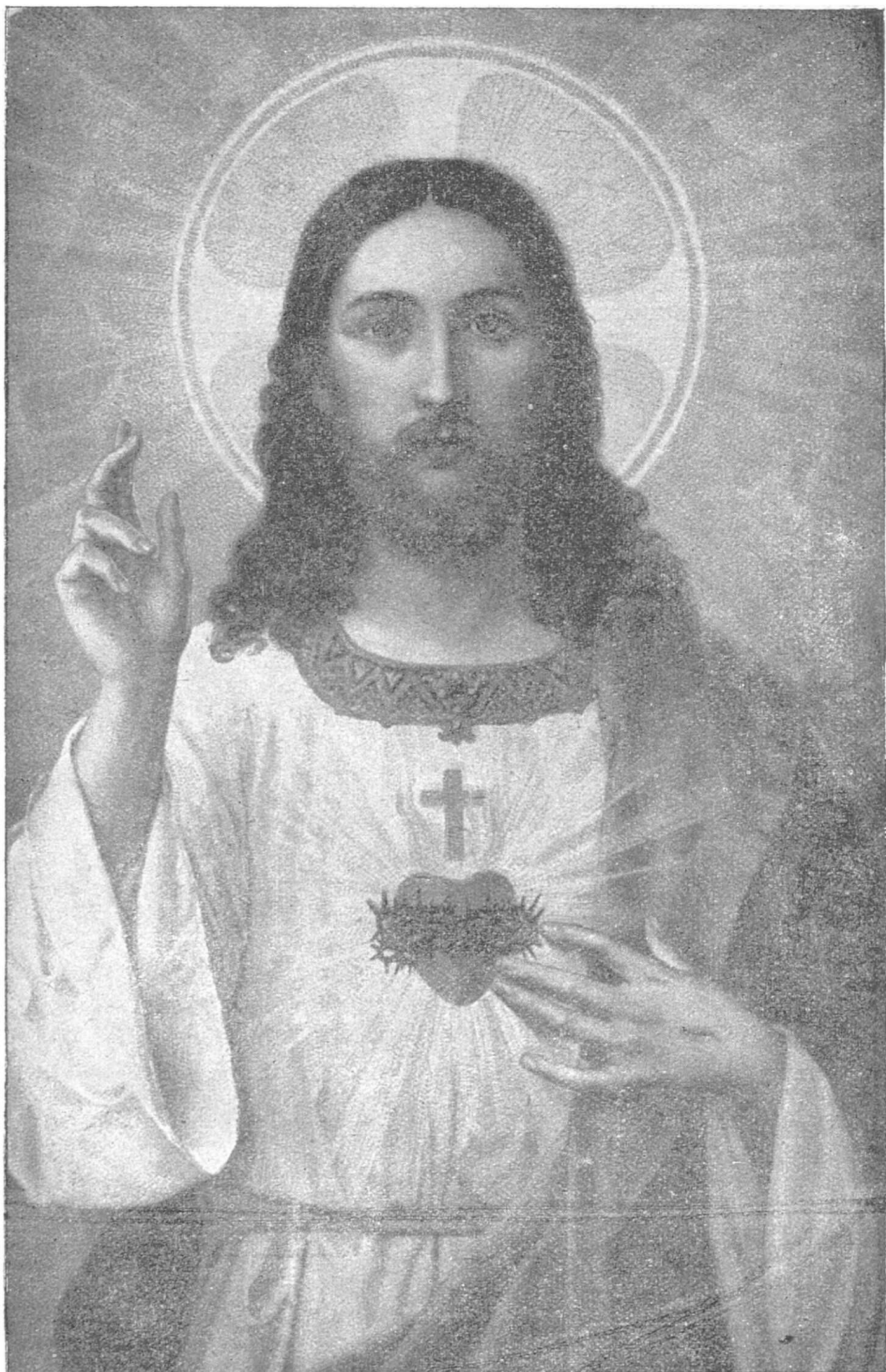
A čoho nám viac treba do našich rodín, ako pokoja, vzájomnej lásky a porozumenia, aby už raz prestaly tie škriepky, zvady, nenávisť a nepriateľstvá. Je mnoho hmotnej biedy a nedostatku, ale i ľudia sú na vine, Božské Srdce volá a sľubuje — a ľudia k nemu neidú.

»Hriešnici nájdú v Srdci mojom žriedlo a nekonečné more milosrdenstva!« Úbohí hriešnici! Koľko lásky im treba, koľko milosrdenstva a tu majú prameň lásky, tu majú Toho, ktorý vravel: »Syn človeka prišiel hľadať a spasiť, čo zahynulo!« (Luk. 19.)

Tu majú toho, ktorý s takou láskou prijímal hriešnikov, že mu to až farizeji mali za zlé a mu to vytýkali: »Hľa, tento prijíma hriešnikov a je s nimi.« Tu majú dobrého pastiera, ktorý opúšťa 99 oviec a hľadá s najväčšou starostlivosťou ovečku stratenú, a keď ju našiel, berie ju na svoje ramená, raduje sa a celé nebo s ním.

»Vlažné duše stanú sa horlivými! — Horlivé dospejú rýchlo k veľkej dokonalosti!«

Lahostajnosť vo viere, v náboženstve! Koľko tento diablov kepienok už zahubil duší? Ved' ja som dobrý katolík. Že niekedy do Cirkvi neprídem, to azda nebude tak zlé; človek si musí odpočinúť, dožičiť si ten výlet, tú zábavu, ved' som celý deň v úrade, v práci... A piatok? Pravda, zjem aj mäso, ale ťažko robím, niet iného, ved' to nie je nič tak strašného, keby každý robil len to! — Modlitba? Nuž veru na to nemám kedy, ale tu a tam sa predsa len pomodlím. — Čítanie, zakázaná spisba? Ved' ja môžem čítať všetko, mne to neškodí. — Vernosť manželská i v myšlienkach a žiadostiach? No, konečne to sa nemôže brať všetko tak prísne.

Podme všetci k Srdcu Spasiteľa!

Priateľ môj, ako ti treba poslúchnuť hlasu Božského Srdca: »Podťte ku mne!« Vedť sú to všetko ťažké hriechy a ty sa ešte chváliš, že si dobrý katolík! — Áno, si vlašný a dobrý práve pre peklo!

A ty, duša horlivá, sa trápiš, keď vidíš tú veľkú lásku svojho Spasiteľa, túžiš mu dať za seba aj za druhých to najlepšie, čo máš a cítiš, ako málo dávaš, cítiš nemohúcnosť a slabosť. — Idť k Srdcu Isusovmu, Ono ťa naučí, vyzdvihne k vrcholu lásky, obetavosti.

A Srdce Isusovo volá k sebe všetkých nemocných, zarmútených, chudobných a opustených. Vedť to Srdce tak rado pomáhalo, uzdravovalo, vyhľadávalo tých najúbohejších. Pamätáš, ako pri rybníku Betsaidy nepýtaný Božský Spasiteľ uzdravil toho bedára, ktorým každý pohrdal, tak opusteného, že nemal nikoho, kto by mu pomohol sostúpiť do vody? Dlhé roky bol u prameňa, kde mohol byť uzdravený, ale nemal priateľskej ruky, ktorá by ho podoprela. A Isus sa nad ním zmiľoval.

K tebe volá to Božské Srdce: »Podťte ku mne!« — »V zármutku a vo všetkých protivenstvách ich poteším!« — sľubuje sv. Margite.

»V živote, obzvlášť ale pri smrti budem im istou ochranou! Tým, ktorí za deväť mesiacov v každý prvý piatok budú ma hodne prijímať, udelím milosť, že v kajúcnosti vytrvajú až do konca; že nezomrú bez mojej milosti a bez prijatia sv. sviatostí; lebo moje Srdce bude im v hodine smrti bezpečným útočišťom!«

Koľko nevyčerpatelnej lásky sa skrýva v Najsvätejšom Srdci nášho Spasiteľa! Málo mu bolo, že trpelo, málo, že nám dalo svoju krv, svoj život, svoje Telo vo sv. prijímaní za pokrm, Ono samo chce nám byť pomocníkom a útočišťom vo chvíli najvážnejšej, v smrti. Ako by sa bálo o našu večnosť, o našu spásu, berie samo do rúk túto záležitosť. Božský Spasiteľ sám prežil úzkosť smrti a strašnú opustenosť, aby sme neboli bez útechy my, dáva nám svoje Srdce.

»Podťte ku mne všetci, ktorí ste v úzkosti a podstupujete smrteľný zápas a ja vás poteším, ja vám budem bezpečným útočišťom!«

Podťme teda k Srdcu Isusovmu, keď nás tak milo zve. Zasväťme sa jemu, zasväťme mu svoje srdce, svoje rodiny, svoje kríže, svoje bolesti, svoju smrť. A starajme sa, aby všade bolo uctievané toto Srdce od našich drahých, priateľov, susedov, lebo: »Mená tých, ktorí túto pobožnosť k Božskému Srdcu rozširujú, zapísané budú do Srdca môjho a nikdy nebudú z neho vytreté!«

Tak to sľúbilo Božské Srdce a Ono je verné v svojich prisľúbeniach.

O. Jozef Mária Fail.

Učme sa milovať Isusa Christa.

Niektorí ľudia milujú svojich bližných pre ich krásu, iných pre nevinnosť, iných pre ich príjemnú spoločnosť, iných zas pre ich nábožnosť. A predstavme si človeka, ktorý by v sebe spojoval všetky tieto a ešte iné ctnosti. Kto by ho nemiloval?

A je jeden, ktorý spojuje v sebe všetky ctnosti v najdokonalejšej miere a najviac vyniká v láske k nám, a to je Isus Christos, jeho Najsvätejšie Srdce. A predsa je to práve On, ktorý je od ľudí najmenej milovaný. A toto, že Isus, ktorý jediný zasluhuje všetku našu lásku a sám nám preukázal nescíselné dôkazy lásky k nám, a od ľudí sa mu dostáva len nevšímavosti, toto až k slzám dojímalo sv. Rozáliu Límanskú a sv. Tereziu, že volaly: »Láska je nie milovaná, láska je nie milovaná!«

»Pobožnosť všetkých pobožností je milovať Isusa Christa a často spomínať na lásku, ktorú k nám najmilší Vykupiteľ prechovával a dosiaľ prechováva. Sťažuje sa, a to právom, ktorýsi spisovateľ, že mnohí konajú rozličné pobožnosti, ale že túto najdôležitejšiu zanedbávajú. A predsa láska k Isusovmu Srdcu mala by byť ozaj hlavnou, ba jedinou pobožnosťou každého kresťana. Táto nedbalosť je príčinou, že mnohé duše tak málo prosperujú v ctnostiach, že ďalej hynú vo svojich chybách a niezriedka i do ťažkých hriechov klesajú preto, že málo dbajú o to, aby mali lásku k Isusu Christu, ktorá je zlatým putom, čo spája dušu s Bohom a pripútať ich k Nemu.« — tak hovorí sv. Alfonz.

Milujme preto toho, ktorý skôr miloval nás!

Mám všetko . . .

Kôň stratil podkovu — slečna Anna Courtenayová sa zachmúrila. Nepříjemná vec a do vojenského tábora je ďaleko. Sostúpila s koňa a viedla ho k blízkej chatke, odkiaľ bolo počuť údery kladiva. Azda tu bude kováč, húpala, bolo by to veru veľké šťastie pri tej smole. A skutočne, pri vyhni našla mladého muža usilovne pracovať.

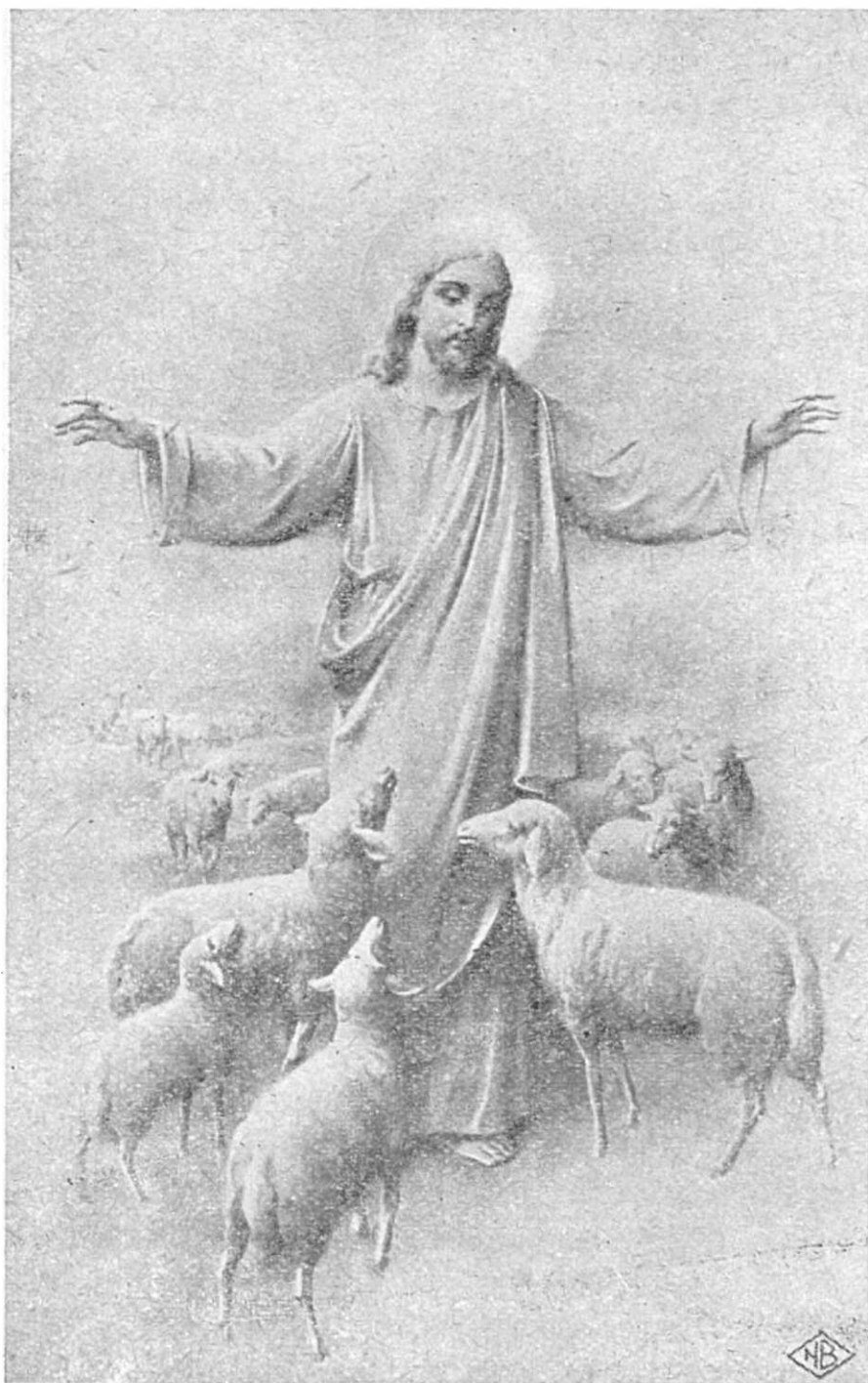
»Môj kôň stratil podkovu, ihneď ho okujte!« vravela pyšne, ako ju učil otec oslovovať týchto prostých Írčanov.

Mladý muž, hoci ihneď poznal, že má pred sebou Angličanku, zástupkyňu nenávidených utláčateľov, a dokonca dcéru plukovníka Courtenaya, ktorý má neďaleko svoj vojenský tábor, aby ohňom a mečom dusil katolicizmus v Írsku, nedal na seba znať neľúbosť, ponúkol jej miesto, pokiaľ by ošetril koňa.

Jeho úslužnosťou bola pýcha slečny Anny citeľne ranená. Posadila sa a mladý kováč sa dal do roboty.

Vtom videla slečna Anna voľačo, nad čím sa jej srdce

ihneď zmenilo. Z košíka pri kozube sa dobýjaly štence a snažily sa dostať k cudzinke. Anna kľakla na zem, začala sa s maličkými baviť. V tej chvíli sa však vrátila do izby matka šteniec a bez dlhého uvažovania zahryzla jej do bielej ruky. Ale už tu bol kováč Tomáš. Klakol k nej: »Nebojte sa, slečna, je to len malá rana, ihneď vám ju ošetrím.« Vytiahol čistú šatku. Pri tom mu vypadol akýsi predmet. Anna ho zdvihla.

»Dobrý Pastier«.

»Čo je to?« pýta sa prekvapene.

»Môj ruženec,« odpovedal proste.

»Ach, vy ste teda katolík a toto je vaša modla?«

»Nie, to nie je modla, je to rad zrn, na ktorých katolíci odriekajú modlitby ku cti Matky Božej.«

»A neviete, že je proti zákonu mať u seba také veci a hlásiť sa ku katolíckej viere, ktorá je zlá a modloslužobná?«

»Preboha, neopakujte tie slová,« zvolal kováč pobúrene.

»Tento zákon proti katolíkom je nespravodlivý a ja vám hovorím, že som katolík, hoci sa mi to zakazuje, a tento ruženec ako aj svoju vieru si zachovám až do smrti, lebo moja viera je mi drahšia ako vlastný život.«

Slečna Anna začala sa zaujímať o toto náboženstvo a tak kľaciac na zemi dávala mladému mužovi otázky o katolíckej viere. Poznala mnohé veci, o ktorých nevedela, poznala aj to, že írsky národ je práve tak uvedomelý a cíti ako suverénny národ anglický a že je hotový za svoju katolícku vieru stratiť majetok aj život.

Keď odchádzala, podala Tomášovi ruku: »Je mi ľúto, že som vás urazila, priateľ, odpusťte mi to, bolo to z nevedomosti. Ale chcem vedieť viac o vašej viere, prídem znovu.«

A skutočne prichádzala často a pôsobením Tomášovým a modlitbou jeho staručkej matky skrsla v nej túžba stať sa katolíčkou.

Jedného dňa prišiel kňaz Pavol, aby vyspovedal veriacich a posilnil ich Telom Bohočloveka. Tejto príležitosti bolo použité k prijatiu Anny do Cirkvi. Pod zámienkou, že sa vráti späť do Anglicka, opustila Anna otcov tábor a uchýlila sa do Tomášovej chatky, kde ju čakal otec Pavol, aby ju pripravil na sv. krst.

Konečne nastala vytúžená chvíľa pre Annu. O polnoci sa shromaždili írski katolíci k Vysokému Glenu, kde v divokých skalách sa mala odbavovať sv. Liturgia. Anna složila vyznanie viery a začala sa Služba Božia. Všetko bolo ponorené v hlbokú tmu, len na oltári horelo niekoľko sviec a okolo stáli a modlili sa zbožní, prenasledovaní Írčania.

Viruju Hospodi i ispovidaju jako Ty jesi vo istinu Christos Syn Božij — modlí sa o. Pavol pred sv. prijímaním a Anna v hĺbinách duše opakuje Viruju Hospodi. Jej túžba je konečne splnená a ona tu kľací so srdcom plným radosti a šťastia.

»Blahoslovenie Hospodne na vás...« žehná o. Pavol.

Tu zaznelo výstražné znamenie hliadky, ale už bolo neskoro. Anglickí žoldnieri sa vrátili do rokliny.

Trma-vrma, rany z pušiek, plač a stonanie umierajúcich. Utiecť už nemožno.

»Anička, neľutuješ?« pýta sa Tomáš.

»Mám všetko, po čom som túžila, Tomáš,« to boli posledná slová slečny Anny na tomto svete.

Ráno plukovník Courtenay vnikol do skál, aby sa presvedčil o účinku svojej očisťovacej práce. Diabolský úsmev mu hral na tvári, keď videl kopu mŕtvych tiel. Soskočil s koňa a prezeral mŕtvoly.

»Tu je ten kováč od brodu, pán plukovník,« ozval sa jeden z vojakov. Plukovník pristúpil k mŕtvemu.

Plukovník stiahol plášť s mŕtvoly, ktorú Tomáš držal v náručí. Pred ním ležala jeho dcéra Anna Courtenayová so sladkým úsmevom na pokojnej tvári a s guľkou v srdci. P. F.

Nebesá rozprávajú slávu Božiu.

Je teplý letný večer. S večerným šerom miznú červánky, zeleň lesa, nádhera kvetov, zaniká spev vtácat, šelešť lístia. Velebnú tichosť ruší len zurčiaci potôčik, odtekajúci z tmavého rybníka. Na klenbe nebeskej sa zapaľujú svetlá: trblietajúce hviezdy. V hĺbke neba sa belie mliečna cesta. Náš zrak sa vznáša k nej a objíma tú vznešenú krásu, v srdci nám horí neuhasiteľná túžba zaletieť ta, do výšin, k Tvorcovi tej veľkolepej krásy. Pokorne skláňame hlavy pred Jeho všemohúcnosťou. Tým viac, keď uvažíme, že tieto žiariace svetielka sú vlastne svety obrovských rozmerov.

Zanechajme dnes matku Zem a zdvihnime sa k iným svetom.

Pred cestou do Vesmíru uvedomme si, že si ich vzdialenosť síce vypočítame, ale predstaviť si ju sotva vieme. Musíme si prv objasniť veľké čísla, lebo s tisícami si tu neporadíme. Čo je to milión? Je to tisíc tisícov. Ale i to číslo je pre nás malé. Tisíc miliónov tvorí jednu miliardu: 1.000.000.000. Keby sme ráтали deň aj noc bezprestania a za každú sekundu po jednej, kým by sme boli hotoví, zostárli by sme o 31 rokov a 9 mesiacov. Keď k miliarde pripíšeme len tri nuly, dostaneme bilión. Rátajúc po jednom potrebovali by sme 31.000 rokov na vyrátanie. A to ešte ani zďaleka nie je to najväčšie číslo.

Teraz sa môžeme pustiť na cestu. Centrom nášho sveta je Slnko, ktoré má svoju planetárnu sústavu. Takých planiet, obežníc je deväť. Medzi ne patrí aj naša Zem, ktorá je asi tak prostrednej veľkosti. Najmenšia z nich a najbližšia k Slnku je M e r k u r, preto jeho beh je najrýchlejší, za sekundu urazí 50 km. Ostatné obežnice, čím ďalej sú od Slnka, tým ich beh je pomalší, ale všetky zachovávajú jeden smer.

Za Merkurom ide Venuša. Tretie miesto v poradí vzdialeností od Slnka patrí Zemi, ktorá sa pohybuje rýchlosťou 30 km za sekundu. Zaiste ohromná rýchlosť! No, hoci Zem ide 30 razy rýchlejšie ako granátová strela, predsa, než obehne okolo Slnka, uplynie celý rok. Aká veľká to musí byť cesta!? Uvážme, že Zem od Slnka je vzdialená 150 miliónov km. Granát, ktorý preletí jeden km za sekundu, než by dopadol na Slnko, zostárli by sme o 5 rokov. A to je len polomer toho kruhu, čo musí obehnúť Zem. No, ešte väčšiu cestu majú vzdialenejšie obežnice, ktoré k obehu potrebujú i niekoľko rokov. Siedma obežnica je Uran, obehne za 84 rokov, Neptun až za 164 rokov, ešte viac času potrebuje najvzdialenejšia 9. obežnica, Pluto.

Všetky dosiaľ spomenuté hviezdy patria pod moc Slnka, o všetky matersky sa stará, najmä o našu milú Zem. Svojou ohromnou silou drží obežnice pri sebe, ináč by sa rozkotúlaly do Vesmíru, čo by sa neobišlo bez katastrofy. Učený hvezdár

Stucker vyrátal, akej sily by bolo treba, aby sme pri Slnku udržali Zem, keby ono ju prestalo priťahovať. Hovorí, že by bolo treba bilión oceľových tyčí a každá z nich by musela byť 6 m hrubá. Druhé dobrodenie je svetlo. Bez slnečného svetla by nebol možný život na Zemi. A ako štedro ho rozdáva Slnko? Hvezdári vyrátali, že za každú minútu Slnko stráca 250 miliónov ton zo svojej hmoty. Za 45 miliónov rokov toľko, čo váži naša Zem. Proti jeho nesmiernej hmote to znamená toľko, čo kvapka v mori. Netreba sa báť, že za niekoľko tisícročí úplne vyhasne. Hmota, ktorú Slnko ešte má, vystačí pri rovnakej sile ešte 15 biliónov rokov.

Stvoriteľ neba i zeme.

Aké veľké je teda Slnko? Z jeho hmoty by sa dalo urobiť 1,300.000 našich Zemí. Je 560 razy väčšie než všetky obežnice dovedna, hoci Jupiter sám je 1.300 razy väčší než Zem. Aký to nepatrný zlomok veľkosti Slnka! Naozaj kráľovské Slnko! Takej prevahy i potrebuje, aby udržalo poriadok medzi svojimi deťmi.

Ríša Slnka je ohromná, veď k najvzdialenejšej obežnici, Plutovi, by granát letel 381 rokov. Predĺžme vzdialenosť na druhú stranu Slnka a dostaneme priestor o priemere 12 miliárd km. Tento priestor by ani svetlo s rýchlosťou 300.000 km za sekundu nepreletelo za 11 hodín. Tak veľká je ríša nášho Slnka! A predsa len málo hviezd patrí pod jeho moc. A čo

ostatné hviezdy? Áno, i tie najmenšie hviezdičky, čo prostým okom nevidíme, sú slnká ešte väčšie ako naše. A ako sú ďaleko!

Nám najbližšie druhé Slnko je Alfa Centauri, ktoré je vzdialené od nás 41 miliónov km. Keby sme sa tam chceli dostať lietadlom, ktoré uletí 300 km za hodinu, museli by sme letieť 15 miliónov rokov, rýchlikom za 48,663.000 rokov. Takého veku sa nikto nedožije. Preto užime radšej najväčšiu nám známu rýchlosť, rýchlosť svetla. Svetlo urazí za sekundu 300.000 km. Touto šialenou rýchlosťou obletíme za jednu sekundu $7\frac{1}{2}$ razy našu Zem a za $8\frac{1}{3}$ sekundy sa dostaneme na naše Slnko, za 6 hodín na hranice slnečnej ríše, k Plutovi. Naozaj divý let! Ale i na krídlach svetla k Alfe Centauri, k nášmu najbližšiemu druhému Slnku, by sme prileteli až za 4 roky a 4 mesiace. Kto si môže predstaviť túto vzdialenosť? Veď len svetelná sekunda sa rovná 300.000 km a rok má viac ako $31\frac{1}{2}$ miliónov sekúnd, keď to znásobíme 300.000 km, dostaneme cestu svetelného roka — skoro $9\frac{1}{2}$ miliónov km! Nepredstaviteľná diaľka! A čo je to jeden svetelný rok? Len k Alfe Centauri treba viac ako štyri!

Tretie najbližšie Slnko. Sirius, je vzdialené až $8\frac{1}{2}$ svetelných rokov. A to sme len na začiatku Vesmíru. Beteigeuze, veľká hviezda v súhvezdí Oriona, posiela nám svoje lúče z diaľky 270 svetelných rokov, Rigel až z diaľky 540. Teda keď sa dnes pozeráme na hviezdičku Rigel, vidíme ju ako vyzerala r. 1404. Akú ďalekú cestu preletely lúče za tie roky rýchlosťou 300.000 km za sekundu? Ohromujúca vzdialenosť! Ale čo je to v porovnaní so vzdialenosťou hmloviny v Strelci, ktorá je vzdialená 50.000 svetelných rokov. Lúč, ktorý dnes vniká do nášho malého oka z hmloviny Andromedy, opustil tento svoj domov už pred 800.000 rokmi. Predstav si túto diaľku, ak môžeš! A ešte nie sme na konci. To je len druhá mliečna cesta a takých mliečnych ciest je viac ako 30 miliónov. Modernými prístrojmi hvezdári poznali hviezdy, ktoré sú od nás vzdialené 200 miliónov svetelných rokov. Teda 200 miliónov svetelných rokov dopredu a dozadu, ba i napravo a naľavo, na všetky smery.

V tomto svetovom priestore odhadujú hvezdári na 45.000 miliónov Slnc. Strašné! A ako veľké sú tie Slnká? Niektoré ďaleko prevyšujú i veľkosť nášho Slnka. Beteigeuze, už spomenutá hviezda, je 50 milión ráz väčšia ako naše ohromné Slnko. A všetky tie obrovské slnká z nepochopiteľných diaľok sa rútia k nám i od nás všetkými smermi rýchlosťou až 35.000 km za sekundu. I naša mliečna cesta sa pohybuje 600 km za sekundu. Aké zázraky vo Vesmíre! Aký nesmierny počet hviezd, ich veľkosť a diaľka! Kde sú hranice Vesmíru? Nové prístroje nám azda odkryjú ešte vzdialenejšie svety, ľudský duch azda postúpi ešte o milióny a milióny svetelných rokov ďalej do Vesmíru, ale k hraniciam priestoru svojimi malými

schopnosťami nikdy nepríde. A predsa Vesmír nie je nekonečný. Len jeden je nekonečný — Boh, Stvoriteľ Vesmíru. O Jeho nekonečnosti a všemohúcnosti rozpráva Vesmír.

Áno, nebesá rozprávajú o sláve Božej. Na všemohúce slovo »Staň sa!« povstal Vesmír z ničoho, aby hlásal všetkým ľuďom Božiu velebnosť, dobrotu a múdrosť. Zaiste, kto otvorenými očami a neskazeným srdcom sa pozerá na tie ohromné svety, nemôže pochybovať o Bohu, o Jeho nesmiernej добрôte. Veď pre koho stvoril Boh tú nádheru? Všetko pre človeka, aby ho poznával a chválil. Našou povinnosťou je rozjímať o diele Božom, ďakovať Bohu za všetko dobrodenie a žiť len pre Neho. Veď Boh stvoril človeka pre seba samého. Vdýchol do neho nesmrteľnú dušu podľa svojej podoby, učinil ho svojím dieťaťom. Preto ho aj viac miluje, ako celý svet. Sám hovorí: »Akú výmenu dá človek za dušu svoju?« Teda tvoja duša má v očiach Božích ďaleko väčšiu cenu, ako tie miliardy slnc. Aká to ohromujúca skutočnosť! Preto zachráň svoju dušu a budeš večným pánom hviezd. Tu len vidíš hviezdy, ale na večnosti budeš nimi vládnuť ako Boh. Veď sv. Písmo hovorí: »Bohovia ste a synovia Najvyššieho.«

Na počiatku si Ty, ó Pane, Zem založil:
a dielo tvojich rúk sú nebesá.
Ony pominú všetky ako rúcho zostarnú.
A ako odev ich premeníš, a premenené budú.
Ale Ty si ten istý,
a Tvoje roky nikdy neprestanú. (Žalm 101.)

J. Kepler, keď poznal vznešenú harmóniu Vesmíru, k počte Božej múdrosti zaspieval: »Veľký je náš Boh, veľká je Jeho moc a nekonečná je Jeho múdrosť. Chváľte Ho, nebesá a Zem, Slnko, Mesiak a hviezdy svojou rečou... Nech mu vzdáva chválu i moja duša: Jemu, Pánovi, Stvoriteľovi, dokiaľ len bude môcť. Nech je Jeho chvála, česť a sláva naveky vekov!«

Vladimír Arvaj, Redempt.

Sprievodca.

Keď čítame nejaký cestopis, napríklad Stanleyho, Sven Hedina, Dr. Holuba, alebo »Misionárske cesty po Mongolsku, Tibetom a Čínou«, vidíme, ako cestovatelia vždy hľadajú spoľahlivého vodcu, ktorý by dobre poznal kraj, ľudí, zvyky a reč tých národov, medzi ktorými chcú cestovať.

Ty sám, keď prídeš do cudzieho mesta, túžiš, aby si tam mal známeho, ktorý by ťa sprevádzal neznámymi ulicami mesta a poradil, kde si nevieš rady.

Pre každého z nás život je cestovaním neznámym krajom, kde nás čakajú rozličné prekvapenia, nehody, neznámi ľudia, kto vie, čo nám pripravuje budúcnosť, aké nebezpečenstvá sa skrývajú na tejto ceste?

Treba nám vodcu, ktorý by nás bezpečne previedol úskalím života, aby sme nestroskotali a cieľa sa neminuli.

Boh, ktorý nás na túto cestu poslal a vybavil nás všetkým potrebným, postaral sa nám aj o spoľahlivého sprievodcu, ktorého postavil už k našej kolíske a týmto sprievodcom je Anjel strážca.

Azda sa usmeješ, keď ti poviem, že skutočne pri tebe stojí a celý život ťa sprevádza nebeská bytosť, duch, nazývaný Anjelom strážcom.

A predsa je to pravda. Sv. Písmo je doslova preplnené miestami, kde sa spomínajú anjeli, ako strážcovia ľudí.

Tak sa teší Dávid ochranou svojho anjela: »Lebo On anjelom svojim prikázal o tebe: aby ťa ostrihali po všetkých твоjich cestách.« (Ž. 90, 11.)

V knihe Mojžišovej čítame krásne slová: »Hľa, ja pošlem svojho anjela, aby šiel pred tebou a chránil ťa na ceste a priviedol ťa na miesto, ktoré som ti pripravil.« (II. 23, 21.)

A Boh ihneď napomína, akú povinnosť má človek k svojmu anjelovi: »Daj pozor na neho a poslúchaj jeho hlas a nedomnievaj sa, že by si ním pohrdať smel, lebo neodpustí, keď sa proti nemu prehrešíš.« (II. 23, 21.)

A Judita, keď šťastlivo oslobodila mesto Betuliu od Holoferna, vzdáva Bohu chválu a svojmu anjelovi: »Ako že žije Pán, tak ma ochraňoval jeho anjel.« (13, 20.) Lota vyviedol anjel strážca zo Sodomy, patriarchu Jakuba chránil v spánku, mladého Tobiáša sprevádzal na ďalekej ceste.

Anjelov strážcov pripomína sám Božský Spasiteľ, keď varuje pred pohoršením: »Hľaďte, aby ste nezapovrhli jedného z týchto malučkých, lebo povedám vám, že ich anjeli v nebesách vždy vidia tvár môjho Otca.« (Mat. 18, 10.)

Sv. Petra vyviedol z väzenia anjel strážca a zachránil ho pred istou smrťou, ako rozprávajú Skutky apoštolské. (kap. 12.) Sv. Pavol nám výslovne hovorí: »Či nie sú všetci služobní duchovia, poslaní ku službe pre tých, ktorí dosiahnu dedičstvo spasenia.« (Žid. 1, 14.) A sám vyznáva, že anjel ho sprevádzal na jeho cestách a ho chránil vo všetkých nebezpečenstvách.

Ty sa pýtaš: »Prečo nám Boh dal týchto anjelov strážcov?«

Cesta do večnosti je ďaleká a plná nebezpečenstva, preto nám dal dobrotivý Boh svojich anjelov, ako to sám povedal vo sv. Písme: »Aby šiel pred tebou a chránil ťa na ceste a priviedol ťa na miesto, ktoré som ti pripravil.« Pretože anjel je duch, vie viac a môže viac ako my a Boh ho dal každému človeku, aby ho chránil, k dobrému povzbudzoval, v nešťastí ochraňoval.

Umenie maliarske nám predstavuje anjela strážcu v rozličných podobách ale najčastejšie môžeme vidieť tieto obrazy.

Prvý obraz: Predstavuje anjela strážcu ako ochráncu v živote. U kolísky, na ktorej spí dieťa, nestojí matka, lebo tá nebude vždy s dieťaťom, ale anjel. On, na rozkaz Boží, preberá úlohu matky. »Lebo On anjelom svojim prikázal o tebe: aby ťa ostríhali po všetkých твоjich cestách.« (Ž. 90, 11.)

Ako Tobiáša sprevádzal na ďalekých cestách a šťastne ho priviedol späť jeho rodičom, tak ide aj s nami. A ako anjeli pri Betleheme zvestovali pastierom radostnú zvesť a viedli ich k jaslám Spasiteľa, tak i nás sprevádzajú k Bohu.

Azda nie sme si toho ani vedomí, ale raz sa o tom presvedčíme, koľkokrát nás zachránili v nebezpečenstvách života. My sme to pokladali za náhodu, za šťastie, a zatiaľ tú náhodu riadila mocná ruka nášho anjela.

Protestant Arthur barón Lütwitz, ktorý precestoval celý svet a bol známy ako vrúcny ctiteľ anjelov strážnych, rozpráva nasledujúcu udalosť:

»Bolo to za vojny prusko-francúzskej, zdržoval som sa niekoľko dní v Paríži a bol som vítaný vo vysokej francúzskej spoločnosti. Náhle, bez akejkoľvek príčiny, začala ma páliť pôda pod nohami, sám som nevedel, prečo. Pýtal som sa, kedy odchádza vlak do Bruselu. Dostal som odpoveď, že za hodinu. Povedal som svojej panej, že za hodinu odcestujeme. Prirodzene, protestovala, že vraj batožina ešte nie je pripravená, že treba vybaviť ešte mnoho iných vecí. Rezolútne som prehlásil, že je to nutné. Prečo? O tom som nemal najmenšieho tušenia, len som cítil, ako ma anjel strážca núti odcestovať. O hodinu nás vlak unášal do Bruselu. Keď sme ta dorazili, dostal som zpravu o bitke pri Sedane a že práve v tom čase, čo sme cestovali, najstarší syn našich parížskych priateľov v čele krvilačnej rotý ma hľadal vo všetkých hoteloch a vykrikoval: Na šibenicu, na šibenicu! Len hodinu sa zdržať a bol by som obesný.«

Druhý obraz: Predstavuje lesnatú krajinu. Cez balvany sa rúti horský potok, cez ktorý je napoložhnutá lávka. Po nej

Nebeský sprievodca.

kráča dieťa a anjel ho vedie. Na jeho čele žiari kríž. Je to obraz anjela strážcu, sprievodcu na ceste do neba.

Anjeli dobre vedia, aký je náš cieľ na svete a že náš údel je s nimi raz požívať večnej blaženosti. Preto ich jedinou starosťou je pomáhať nám, aby sme miesto nám pripravené v kráľovstve Božom dosiahli.

Patriarcha Jakub videl rebrík a anjelov, ako zostupujú a vystupujú a na vrchu Hospodina. Tak zostupujú anjeli k nám, aby nás zvali vystupovať k Bohu, aby brali naše modlitby a dobré skutky a pripojujú k nim svoje modlitby za nás predkladali ich Bohu, ako to dosvedčuje anjel Tobiášovi: »Keď si sa so slzami modlieval a mŕtvych si pochovával, a svoj obed nechával, a mŕtvych cez deň skrýval vo svojom dome, a v noci ich pochovával, ja som tvoju modlitbu donášal Pánovi.« (Tob. 12, 12.)

Ťažká je cesta k nebu, ako nám to zobrazujú tie sklaly a hory na obraze, do cesty sa nám stavajú prekážky v podobe bystriny. Preto má anjel na čele kríž, aby nám ustavične pripomínal: Vezmi kríž svoj a choď za mnou!

Tretí obraz: Predstavuje dieťa, ako sbiera na lúke kvety. Už natahuje ruku za krásnym kvetom a nepozoruje, že sa za ním skrýva had, chcjúci ho uhryznúť. Anjel ustrašený vzťahuje ruky na dieťa, aby ho chránil.

Obraz predstavuje anjela strážcu ako pomocníka v pokušeníach a v boji s hadom pekelným.

Diabol a jeho pomocník, svet, nám ponúkajú krásny kvet radostí, zábav a my sme ako to dieťa, nevidíme, že za tým kvetom čaká nás smrť, smrť duše. Čo nevidíme my, vidí anjel strážca a preto varuje, odťahuje, napomína. Keď počúvaš jeho hlas, neuškodí ti zub pekelného hada, ako nás uisťuje sv. Písmo: »Na rukách ťa budú nosiť anjeli, aby si o kameň neurazil svoje nohy. Budeš po zmiji a bazilišku chodiť: po leve i po draku šliapať.« (Ž. 90, 12—13.)

Tieto zvieratá sú obrazmi veľkých nebezpečenstiev, ktoré nám hrozia na našej ceste na večnosť.

Štvrtý obraz: Predstavuje mesto, ponorené v hlboký nočný spánok. Nad ním sa vznáša anjel a v náručí odnáša k nebu dieťa.

Je to anjel strážca, ochranca v hodine smrti.

Hodina smrti, hodina zápasu, hodina hrôzy a strachu, hodina rozlúčenia, hodina súdu, hodina smrteľne vážna, lebo rozhoduje o celej večnosti.

Tam budeš sám, len jeden bude stáť pri tebe, a to ten, ktorý ťa celý život sprevádzal, chránil, k dobrému povzbudzoval, pred zlým varoval — tvoj anjel strážca. Keď sa pre teba šťastne skončí súd a duša bude pre večnosť zachránená, on splnil svoju povinnosť Bohom mu danú, i on prijme svoju odmenu, lebo radosť zo záchrany duše rozmnoží jeho blaženosť.

A ešte slovo k týmto obrazom. Prečo nám umelci znázorňujú vždy len dieťa pod ochranou anjela strážcu? Azda preto, že len dietky chráni? Nie, on chráni i dospelých, ale má nám to pripomínať, že my máme byť duchom dietkami. Prostí, čistí, poslušní, pokorní ako dietky, ochotní k Službe Božej, ako sú dietky, plní prostej viery, dôvery a lásky, ako vedia byť len dietky.

Anjel strážca.

Pamätaj často v svojom živote, v boji, v krížoch, že pri tebe stojí on, mocný svätý a tebe daný, aby ťa tešil, tebe pomáhal, dodával ti sily a nemysli si, ako hovorí sv. Písmo: »Že by si mohol ním pohrdať, lebo neodpustí, keď sa proti nemu prehrešíš. Ale dávaj pozor na neho a poslúchaj jeho hlas!« (Mojž. II. 23, 21.)

O. Jozef Maria Fail.

Modlitba k anjelu strážcovi.

Anjelu Boží, strážca môj,
vo dne i v noci pri mne stoj,
Boh za ochrancu mi Ťa dal,
abys' mi stále pomáhal.

Osvieť môj rozum, vôľu veď,
telo chráň v nešťastí, od bied!
A ešte prosím teba,
prived' ma šťastne do neba!

O. František Fiala.

Kňazi a kultúra.

Nikto nikdy nebol v takej nenávisti a v opovržení ako katolícky kňaz. Koľko špiny, pomlúv a utrhaní na cti bolo vyslovené a napísané na katolíckeho kňaza. Bol súdený a odsúdený bez toho, že by sa mu dala príležitosť obhájiť sa. Každý sa môže hájiť, môže sa dovolávať spravodlivosti, uznania, len on nie, a to len preto, že je katolíckym kňazom.

Mnohí by chceli to meno kňaz celkom vymazať z ľudskej reči, ale márne všetko, lebo meno »kňaz« je tak hlboko vpísané do života ľudského, že ho odstrániť je holou nemožnosťou a či protivníci chcú alebo nechcú, vpísané je zlatým písmom aj v histórii svetovej kultúry, vied a umenia, takže odstrániť slovo »kňaz« z histórie bolo by tak krikľavým podvodom, že sa na to ani sama veda neodváža.

Nebudem tu rozoberať význam kňaza pre ľudstvo po stránke duchovnej, pokiaľ ide o hodnoty nadprirodzené a život posmrtný. Tu je kňaz jedinou autoritou, lebo je prostredníkom medzi Bohom a ľudstvom a len on — katolícky kňaz je strážcom kráľovstva Božieho a zachraňovateľom duší.

Ale chcem si všimnúť významu kňaza pre ľudstvo po stránke kultúrnej, vedeckej a technickej. Lebo ustavične sa vytýka kňazstvu, že sa stará len o hodnoty nadsmyselné a zabúda, áno, zanedbáva ľudskú osobnosť, vzdelanie ducha, blahobyť človečenstva.

Moderný človek zvykol si často sa pýšiť svojím vzdelaním. A kde nadobudol svojho vzdelania? V školách. A hľa, prvé školy zakladala katolícka Cirkev. Kňaz benediktín Alcuinus zostavil úpravu škôl, prvé bezplatné školy založil katolícky kňaz de la Salle. Prvé vysoké školy zakladala Cirkev, pápeži. Tak napr.: Bonifác VIII. r. 1303 v Ríme a toho istého roku v Avignone. Klement VI. r. 1343 v Pise a roku 1347 v Prahe. Benedikt XII. r. 1339 v Grenoblu. Pápež Urban V. r. 1364 v Krakove, r. 1365 vo Viedni, r. 1367 v Pätikostolí. Bonifác IV. r. 1389 v Budíne a dávno pred tým už r. 1129 pápež Honorius III. v Toulouse. Teda tieto prvé univerzity založilo kňazstvo.

K dôkladnému štúdiu vied bolo treba knižníc a tie sa zakladali pri kláštoroch a biskupských rezidenciách. Tak štát-

na bibliotéka v Ríme, nazývaná dnes »Bibliotéka Viktora Emanuela«, má 600.000 sväzkov, 5000 rukopisov a je to poklad posbieraný zo 75 rímskych kláštorov.

A že dnes študent, či iný vzdelanec môže sa ponoriť a zahĺbiť do štúdia rímskych a gréckych klasikov, za to vďačíme len mníchom sv. Benedikta, ktorí s neúnavnou trpezlivosťou opisovali klasikov a zachránili ich pred zničením.

Katolícky kňaz, neskorší pápež Silvester to bol, ktorý uľahčil rátanie tým, že vynášiel takzvané arabské číslice.

Kto z ľudí kedy pomyslel, že by sa mohlo zaoberať aj nešťastnými hluchonemými a ich vyučovať? Musel to byť katolícky kňaz, mních Pedro de Ponce, ktorý v Španielsku v 16. storočí začal učiť hluchonemých a naučil ich hovoriť i písať. Prvý spis, ako učiť hluchonemých, napísal kňaz benediktín Ján Bonnet r. 1620 v Madride. Kňaz Michal de l'Épée vo Versailles prvý zaviedol reč pomocou posunkov a založil prvý ústav pre hluchonemých v Paríži r. 1760.

Svätenie misijného kríža. (Abranovce.)

V hudbe notovú stupnicu vynášiel mních Quido di Arezzo a vypracoval základy harmónie.

Uznáš sám, že ľudské oko, div múdrosti Božskej, nestačí preskúmať všetky tajomstvá prírody. Delostrelecký pozorovateľ, kapitán na mori, poľný maršal, hvezdár, ktorý preniká do ríše hviezd, tí všetci musia ozbrojiť svoje oko ďalekohľadom. A ten vynášiel kňaz, mních Roger Bacon; zrkadlový ďalekohľad Nikolaus Zucchijs, kňaz jezuita. Aby aj ľudia slabého zraku mohli čítať, písať, vedecky pracovať, o to sa postaral už v XIII. stor. Alexander Spina, kňaz, dominikán, ktorý urobil prvé okuliare.

Pre určovanie času sestrojil cirkevný historik Kassiodor hodinky v 6. storočí a zdokonalil ich kňaz a pápež Gerbert-

Silvester II. Prvé astronomické hodiny zhotovil opát Richard Walingsrod a slnečné hodiny narysoval kňaz Pavol Toscanelli z Florencie.

Nepostrádateľnú pomôcku pre moreplavcov — kompas — vynášiel kňaz Gurra a zdokonalil diakon Flavio Gioia.

Myšlienkou lietania sa zaoberali prví — kňazi. Roger Bacon, vynálezca pušného prachu, vypracoval podrobné plány lietadla, auta, mikroskopu a ďalekohľadu. Prvý balón zostrojil mních Berthold Gusmann. Bicykel začal používať jeho vynálezca kňaz Pianton. Prvé mapy ďalekých krajov: Perzie, Číny, Indie narysovali mnísi, benediktíni Hyggeden a Maurus.

Athanasius Kircher rozvinul teóriu o bacilocho, ktoré sú príčinou mnohých nemocí, a to bol — jezuita.

Zákony dedičnosti preskúmal a vedecky dokázal kňaz, augustinián R. Mendel.

Mnoho škody nárobily požiare a ešte viac by boli narobily, keby nie mníchov cisterciánov a kapucínov, ktorí vynášli prvú striekačku v XVIII. storočí.

Plynové svetlo vynášli a zaviedli jezuiti r. 1794 v Stenýhorst v Anglicku. Tak niet vedy, niet oboru v technike a v kultúre, kde by prvými pioniermi neboli katolícki kňazi.

A veda sama, kde by bola dnes, keby nebolo sv. Alberta Veľkého, stredovekého mnícha, ktorý ovládal vtedajšiu celú vedu, vynikol vo fyzike, v prírodných vedách, v astronómii, v anatomii, geológii, načrtol ideu Suzského prieplavu a čo hlavné — vypracoval presné pravidlá vedeckého bádania, podľa ktorých sa spravuje i terajšia veda.

Praotcom náučných slovníkov bol v 6. storočí sv. Izidor, biskup sevillský, ktorý podľa abecedného poriadku usporiadal vtedajšie znalosti vo vede a umení.

V astronómii to opäť boli katolícki kňazi, ktorí vynikli, ako sú: Piccard, Piazzzi, Scheiner, von Belle, de Nico, Boškovič, Steplin atď.

Najväčším filologom sveta bol katolícki kňaz a kardinál Mezzofanti, ovládajúci 58 rôznych jazykov a rečí.

Cirkev a katolícke kňazstvo staralo sa nielen o večnú blaženosť a večný život po smrti, ale staralo sa aj o to, aby ťažký život ľudstva na zemi urobili znesiteľným, a nie raz obetovali pre blaho človečenstva i svoje vlastné životy.

Večne pamätným ostane v histórii francúzsky kňaz, farár Tauleigne, ktorý sa preslávil objavmi a vynálezmi v obore optiky, fotografie, v elektrine, elektrochémií, ale zvlášť v radiológii, kde položil na oltár vedy a lásky k bližnému i svoj život.

S ťažkým srdcom pozoroval za vojny, čo vytrpia vojaci pri hľadaní črepín granátov a guliek, ktoré ostaly v ich tele. Hľadal cestu bezbolestnú. Za tým cieľom prehľtával kúsky

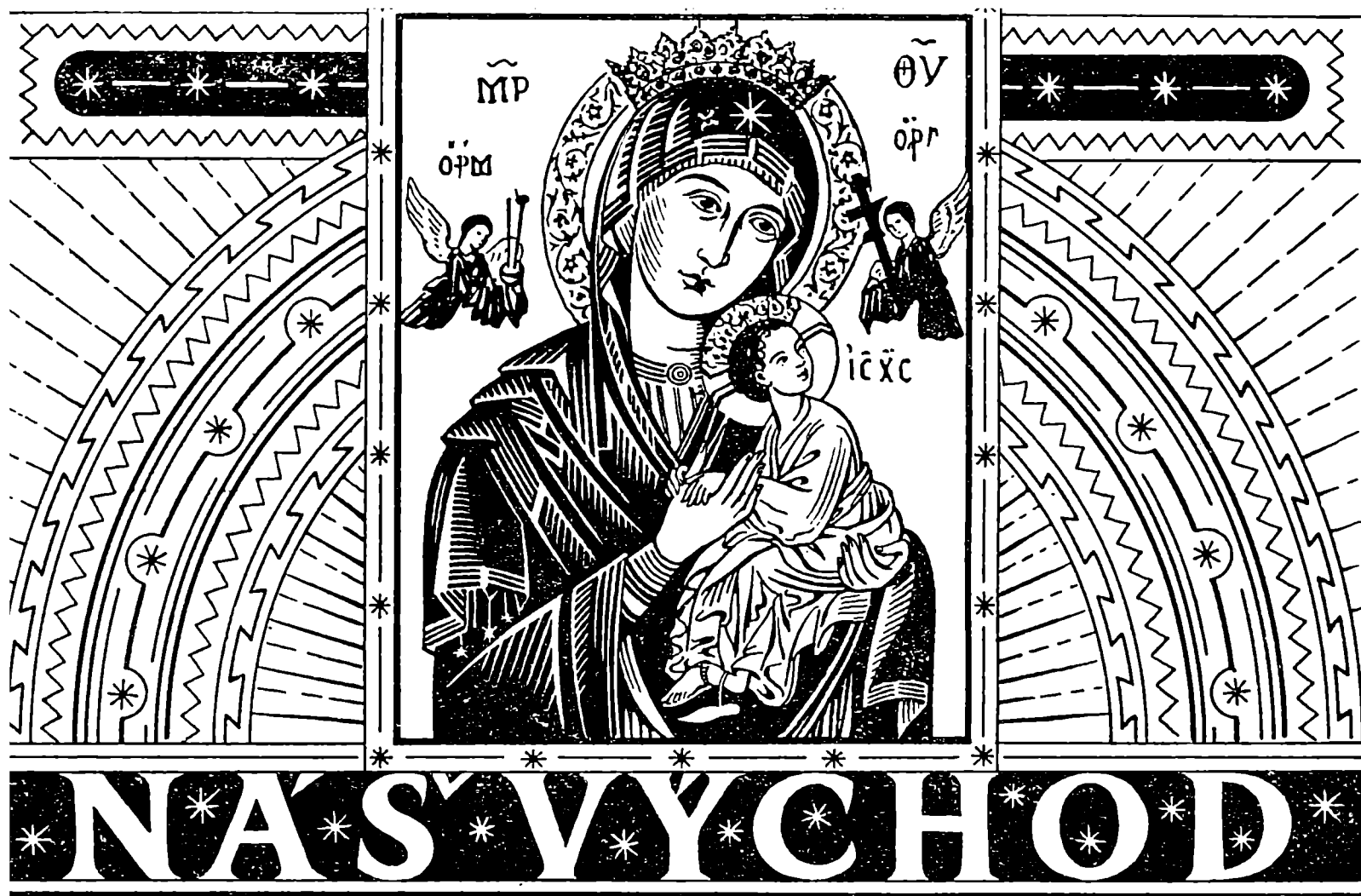
olova a na sebe skúmal a zdokonaľoval röntgenovanie. Tým si zapríčinil ťažkú nemoc, bola mu odrezaná ruka, druhá bola strašne popálená, vypadaly mu všetky zuby, na jedno oko oslepol. A to všetko trpel s radosťou, v tom vedomí, že uľahčil tisícom ranených vojakov a premnohým zachránil život.

Hlava kresťanov, otec národov Pius XII.

Spomenul som tu len nepatrný zlomok toho, čo vykonal kňaz pre hmotné blaho ľudstva. A čo sa mu za to dostalo? Nenávisť, zloba. Za dobré napomenutie je mu svet nie vďačným; za hlásanie večných právd je nenávidený.

O. Seman, kaplán.

Hodigetria.

Na počiatku V. storočia putovala Eudoxia, manželka gréckeho cisára Theodozia II., do Sv. zeme. Keďže bola ženou aténskeho filozofa, vynikala neobyčajným vzdelaním. Vznešenú pútnicu všade slávnostne vítali a prinášali jej bohaté dary. Biskup antiochijský daroval jej vzácny obraz, ktorý bol uctievaný ako najstarší mariánsky obraz, maľovaný samým evanjelistom Lukášom. Znázorňoval Matku Božiu ako vznešenú kráľovnú podlhovastej, krásnej tváre, s veľkými očami, s obočím pekne zakriveným a malými ústami. Pravú ruku má na prsiach a v ľavej drží Božské Dieťa. Líčko Isusa je guľaté. Jeho pohľad veľmi rozumný, čelo neobyčajne vysoké.

Eudoxia nenechala si tento tak pamätný obraz, ale poslala ho do Carihradu svojej švagrinej, cisárovnej Pulcherii, žene tak vzdelanej, ako vynikajúcej štátnickým umením a ešte viac svätosťou života. Pulcheria vládla v gréckej ríši celých 40 rokov veľmi múdro.

Sv. Pulcheria prijala obraz s veľkou radosťou a dala pre neho postaviť nádherný chrám vo štvrti Carihradu na mieste, kde sa teraz pýši palác Serail. Vtedy tú časť volali po grécky »hodegon«, po našsky ulica Vodcov. Odtiaľ i sám obraz začali volať Hodigetria, čo znamená: Matka Božia-Vodkyňa. Skutoč-

ne, Hodigetria stala sa vedúcim obrazom, ba vodkyňou gréckej ríše v pokoji i vo vojnách. Roku 718 Matka Božia zachránila Carihrad, obležený od Arabov, lebo náhla búrka zničila všetko arabské loďstvo v tom okamihu, keď Hodigetriu priniesli v slávnostnej procesii na breh mora a ponorili ju do vln.

Cisár Izák Angelos (1185—95) postavil Hodigetriu na mestské hradby ako »nedobytnú pevnosť« proti útokom revolučného vojska.

Časom sa ustálil zvyk, že Hodigetriu na 5. nedeľu Veľkého pôstu zanesli do cisárskeho paláca a ponechali ju tam až do »Svítlého Pondelka«.

V XIII. storočí Hodigetria sa stala ešte populárnejšia. Za smutného panstva Benátčanov z obavy pred latiníkmi skryli Hodigetriu pod tri zámky a grécky patriarcha vyhlásil kliatbu na každého, kto by sa opovážil obraz odtiaľ vziať. Latiníci, nedbajúc kliatby, obraz odniesli do svojho kostola. Cisár Michal Paleologos dal po porážke Benátčanov Hodigetriu niesť pred sebou pri triumfálnom pochode do Carihradu.

Tureckí janičari zničili Hodigetriu, najslávnejšiu ikonu východných kresťanov, ale na šťastie zachovala sa aspoň v mnohých kópiách najmä na slovanskom východe. Napríklad slávna ikona (obraz) Smolenská Bohorodica je tiež kópiou Hodigetrie, lebo nesie na ľavom rameni výrazný nápis »Hodigetria«. Matka Ustavičnej Pomoci je jedna z najpodarenejších kópií Hodigetrie.

Matka Ustavičnej Pomoci.

Pôvodný obraz Matky Ustavičnej Pomoci, asi pol metra vysoký, je maľovaný na dreve v gréckom východnom slohu, premiešanom s latinskými západnými prvkami. Odborníci ho považujú za veľmi cenné umelecké dielo aj čo do krásy a hĺbky myšlienok. Každého, aj neoborníka, mile prekvapí tvár, plná vznešenosti, ale aj dobroty a smútku. To ozajstná tvár Matky Božej, ako výrazne hlása grécky nápis na jej čele, pripomínajúci prorocstvo Balaámovo o hviezde, ktorá mala vzísť z Jakuba, to je Spasiteľa sveta. Jej veľké oči sú ani živé a tak matersky na teba pozerajú, ako by prosily, tešily. Nie je možné sa od nich odvrátiť. Nápadná je mocná ruka Matky Božej, ktorej sa oboma rukami drží malý Isus. Priam nás nabáda: rob podobne, drž sa pevne Matky Božej, Ona je u Boha všemohúca. Božie Dieťa túli sa ustrašene k Matičke, naľakané hroznými nástrojmi umučenia, ktoré prinášajú sv. anjeli Michal a Gabriel. Pobožný maliar, istotne nespokojný so slávnostnou síce, ale predsa len vonkajšou úctou, chcel svojich rodákov viesť k opravdivejšiemu uctievaniu Matky Božej, ktoré záleží v tom, že sa varujeme hriechov, lebo ony urobily z Matky Božej »mnohostradalnu«.

Pobožný maliar namaľoval Hodigetriu ako bolestnú Bohorodičku; chcel vari povedať: »Hľa, čo ste urobili svojím hriešnym životom!«

Obraz bolestnej Matky, ako nám ho predstavuje Matka Ustavičnej Pomoci, je veľmi pôsobivý. Kto by necítil sústrasť s Božou Matičkou a s Božím Synáčkom, keď ich vidí mučených zjavením anjelov s hroznými nástrojmi umučenia? Pohľad na malého Isusa pôsobil Matke Božej nevysloviteľné bolesti už vtedy, keď iné matky pri pohľade na svoje dieťky zakusujú iba najsladších radostí.

Matka Ustavičnej Pomoci.

Matku Ustavičnej Pomoci namaľoval podľa všetkého grécky mních, ktorý okrem iného sa vyznamenával tiež úprimnou láskou k cirkevnej jednote. Svoje rozhorčenie a svoj zármutok nad jednaním svojich rodákov, ktorí roztrhali Cirkev a jej verných prívržencov prenasledovali, vyjadril duchaplným spôsobom. Nadviazal na zvláštnu okolnosť, ktorú spomína sv. Písmo. Písmo pri požehnaní, udelenom patriarchom Jakubom, synom Jozefovým. Sv. patriarcha položil ruky krížom tak, že pravou žehnal mladšieho Efrema, ľavou staršieho Manassa.

Grécka Cirkev, ako staršia, je predobrazená Manassom, odpadom zrieka sa Christa; západná ostala vernejšia a preto ju Isus viac miloval. To naznačil maliar tým, že nohy Isusa položil krížom: pravú cez ľavú. Obraz doplnil tým, že namaľoval pravú nohu, ako z nej padá črievička. Nadviazal na iný zvyk, panujúci vo sv. Zemi, podľa ktorého vyzuť voľakomu črievičky znamenalo toľko, ako pohrdnuť niekým.

Tak obraz Matky Ustavičnej Pomoci je výrečným kazateľom-misionárom. Už samé farby sú veľmi významne volené. Zlatá farba je symbolom lásky, zelená nádeje. Celý obraz dýcha pobožnosťou, oživuje vieru! Je to skutočne misionársky obraz.

Strastnaja.

Keď francúzski misionári išli do Bulharska, pápež Lev XIII. daroval im obraz Matky Ustavičnej Pomoci a napísal tieto slová ako prejav otcovskej lásky všetkým odpadlíkom Slovanom: »Ó, vy všetci, najmilší synovia slovanskej Cirkvi, slávni svojimi apoštolmi sv. Cyrilom a Metodom, kľaknite pred týmto obrazom Nepoškvrnenej Divy i Matky našej a vytrvalo sa modlite, aby obidve Cirkvi sa spojily a bol jeden ovčieec a jeden pastier.«

Cesta k sjednoteniu je tým viac pripravená úctou Matky Ustavičnej Pomoci, lebo v bývalom Rusku mali tiež veľmi podobný obraz Matky Ustavičnej Pomoci, ktorí volali: »Strastnaja«.

Obraz Matky Ustavičnej Pomoci môžeme nazvať najvernejšou dcérou Hodigetrie; a najvernejšia sestra obrazu Matky Ustavičnej Pomoci je ruská ikona (obraz), nazvaná »Strastnaja« (Matka bolestná), ako nám ukazuje obrázok. Obraz »Strastnaja« maľoval ruský maliar Gregor v Nižnom Novgorode. Po zázračnom uzdravení istej ženy z Paliča, kňaz Boris Michalovič dal Strastnuju preniesť do Lykova a napokon cár Alexander Michalovič ju preniesol do Moskvy a umiestil ju vo veľkolepej cirkvi neďaleko Tverskej brány. Na jej počesť pravoslávni zasvätili dva sviatky — VI. nedeľu po Pasche a 13. august. Alexij Malcov, kedysi správca pravoslávnej Cirkvi v Berlíne, píše o Strastnej: »Ikona je taká istá ako obraz Matky Ustavičnej Pomoci — obidva obrazy sú zázračné.« Podľa svedectva dominikána P. Vannuteliho bol obraz »Strastnaja« veľmi uctievaný. Až raz v Rusku bude obnovený kresťanský život, azda práve tieto dva obrazy budú dvoma piliermi, na ktorých sa postaví most k spojeniu dvoch Cirkví — západnej i východnej. Modlime sa za to. O. Musil.

Úcta obrazov vo Východnej Cirkvi.

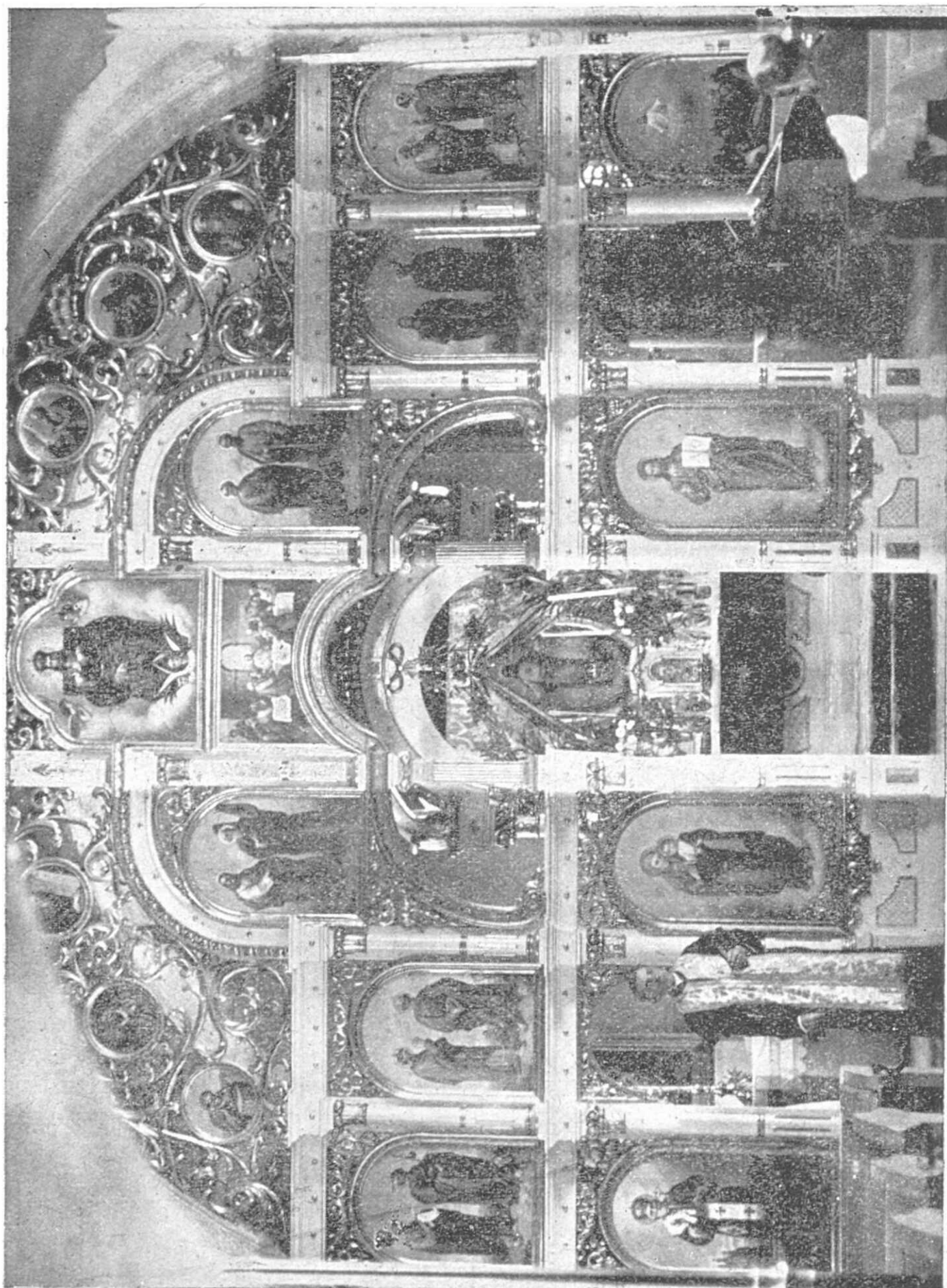
Kto len povrchné pozoruje život Východnej Cirkvi, pozastaví sa a neraz sa priamo pohoršuje nad niektorými náboženskými obyčajmi a zvyklosťami. Príčina toho je neznalosť ducha a histórie Východnej Cirkvi. Aby som hovoril konkrétne: vytýka sa napr. Východnej Cirkvi až prílišná úcta obrazov vraj i na úkor úcty k Isus Christu vo sv. Eucharistii.

Často je vraj vidieť veriacich, ako sa hlboko klaňajú pred Ikonami (obrazmi), bozkávajú ich a temer ľahostajne prechádzajú popri »Cárskych vrátach«, za ktorými sa kryje vo Svätostánku Bohočlovek — Isus Christos.

Ale dôvody úcty Ikon vo Východnej Cirkvi sú omnoho hlbšie, než ako sa vidí povrchnému pozorovateľovi. Korene tejto úcty siahajú do veľmi dávnej histórie Cirkvi. Ako na západe úcta sv. Eucharistie, tak na východe úcta sv. Ikon má svoj historický základ. Vplyv na kult eucharistický a na kult obrazov mali bludári a ich bludné učenie.

Bludy Berengariusu na západe v XI. storočí, Wiklifa a iných bludárov v XV. a XVI. storočí, ktoré napadaly vieru zo skutočnej prítomnosti Isusa vo sv. Eucharistii, vyvolaly živý protest západnej Cirkvi. Aby viera v tom tajomstve bola utvrdená, bolo zavedené pri sv. Omši dvíhať sv. Hostiu po konsekrácii, aby veriaci vzdali hold prítomnému Synu Božiemu. Pápež Gregor X., aby sa vyznávala viera vo sv. Eucha-

ristiu, dáva rozkaz kľačať — tedy najväčší prejav bohopocty — od konsekrácie do sv. prijímania, a kľakať, keď kňaz nesie viaticum umierajúcemu. A korunou úcty a protestom všetkých

Ikonoostas v Jastrebe.

protestov proti bludárom bolo — ustanovenie sviatku Božieho Tela pápežom Urbanom IV.

Tak tomu bolo aj vo Východnej Cirkvi s úctou sv. Ikon.

Na počiatku kresťanskej éry viac-menej sa kresťania zdržiavali úcty obrazov, a to z ohľadu na židokresťanov, ktorým v židovstve bolo zakázané robiť a ctiť obrazy pre ich náklonnosť k idolopoklonstvu; potom i z ohľadov na pohanov-modloslužobníkov, ktorí so všetkých strán kresťanov obkľučovali.

Tak synoda v Elvire (r. 305) vydala kánon: »Videlo sa nám, aby v Cirkvách nebolo malieb, aby sa nemaľovalo po múroch to, čo je predmetom cti a kľaňania!«

Biskupovia, ako Eusebius z Cezarey, Epifanius, Serenus vystupovali proti úcte obrazov. Keď však pohanstvo zaniklo a tak bola odstránená i príčina tejto opatrnosti, sv. Ikony nadobúdaly vždy väčšej úcty tak v súkromných, ako aj v liturgických pobožnostiach.

Obrazy boli okiadzané, bozkávané, zapalovaly sa pred nimi sviece. A keď tu-tam sa i prehánalo, sv. Cirkev vždy dbala o to, aby čistota kultu sv. Ikon udržiavala sa v medziach náuky viery.

A prišla doba, ktorá hlboko zaštepila úctu a lásku k sv. Ikonám do srdca východniara a oslávila tento kult mučeníctvom a krvou. Bola to doba ikonoborských bludov.

Príčiny týchto bludov a z nich vyšlých krvavých prenasledovaní boli po prvé: náboženský despotizmus východných cisárov, ktorí sa miešali do práv Cirkvi a chceli rozhodovať i na poli viery a mravnosti. Ako ďaleko zašiel ich despotizmus, vidieť zo slov cisára Lea III. Izaurického, ktorý prehlásil: »Som cisár a najvyšší biskup v jednej osobe!«

Druhou príčinou obrazoboreckého bludu bola náboženská spoločnosť, ktorá sa utvorila na začiatku VIII. storočia v Byzancii, ktorá v úcte sv. Ikon videla prekážku na rozšírenie kresťanskej viery medzi mohamedánmi a vraj i nebezpečenstvo pre štát, lebo mohamedáni vidia vraj v kresťanoch idolopokloncov.

Vplyvom týchto »horlivcov« Leo III. vydal r. 726 edikt proti sv. Obrazom. Pretože edikt vyvolal pobúrenie v ľude, bol vydaný druhý edikt, prísnejší od prvého, v ktorom sa nelen zakazuje úcta sv. Ikon, ale nariaďuje sa ich zničenie.

Tak sa začal blud ikonoborcov, trvajúci s prestávkami viac ako sto rokov. Lea III. v ukrutnosti prestihli cisár Konstantin V. a Leo IV., ktorí ohňom a mečom sa namáhali vykynožiť úctu sv. Obrazov. Na čas bolo prenasledovanie zastavené za cisárovnej Ireny. Roku 787 bola svolaná do Nicey synoda (VII. všeob.), ktorá vylúčila všetkých stúpencov herézy, zrušila usnesenie synody obrazoborcov v Carihrade (r. 754), ktorá bola svojho času prehlásila úctu sv. Ikon za diabolskú ustanovizeň. Okrem toho pozitívne prehlasuje Nicejská synoda, že úctou sv. Ikon sa nevzdáva úcta obrazu ako takému, ale osobe, ktorú obraz predstavuje.

Týmto však prenasledovanie ctiteľov sv. Ikon a rúhavé

ich ničenie zastavené nebolo. Až smrť cisára Teofila bola smrťou i obrazoboreckých bludov.

Za cisárovnej Teodory svolaná bola nová synoda do Carihradu r. 842, ktorá potvrdila ustanovenia nicejskej synody a protivníkov sv. Ikon dala do kľatby.

Túto dobu krvavej herézy možno smelo srovnáť s dobou prenasledovania kresťanov za časov rímskych cisárov Neróna a Diokleciána s tým rozdielom, že títo boli pohania, ale obrazoborci kresťania. Ukrutnosťou keď ich neprevýšili, iste sa im vyrovnali. Tisíce kresťanov všetkých stavov, veľké množstvo cisárskych úradníkov a šľachticov umieralo v mukách. Sama cisárovná Irena bola poslaná do vyhnanstva. Ctiteľia obrazov boli pálení ohňom, topení vo vodách, boli im vypichané oči, odrezané uši, ruky, nohy im boli odrúbané, jazyk vyrezaný, boli bičovaní a najstrašnejšie muky boli pre nich vynachádzané.

Najviac trpeli mnísi, ktorí pevne stáli v obrane sv. Obrazov. Ikony maľovali a ich úctu rozširovali. Podľa súčasných historikov nebolo vraj v Byzancii v tej dobe mnícha, ktorý by nebol býval nejakým spôsobom dokaličený. Tisíce ich bolo mučených, väznených a pozabíjaných. Konstantín V. priamo zakázal nosiť reholné rúcho, aby tak bol zničený mníšsky stav.

Najslávnejšími obrancami sv. Ikon boli sv. Ján Damasceňský a Teodor Studyta, opát kláštora v Carihrade.

Že k tomu nemlčal ani Rím a odsúdil takýto barbarizmus, je prirodzené. Gregor II. napomínal cisárov k rozumu a keď to nepomáhalo, Gregor III. pohrozil Levovi exkomunikáciou. Ako na odpoveď cisár vtrhol s vojskom do pápežského územia a spustošil ho.

Kto sa bude preto čudovať, že krvavé prenasledovanie a heroické mučenie ako svetských, tak i duchovných osôb malo hlboký vplyv a spravilo veľký dojem na dušu východniara-kresťana.

Je to už v našej prirodzenosti, že to, čo musíme skrývať, chrániť, za čo musíme trpieť a krv i život obetovať, že to je nám najdrahšie. Východnej Cirkvi najdrahším pokladom sa staly sv. Ikony, skropené krvou tisícov mučeníkov a posvätené slávnou smrťou jej synov a dcér. S pokolenia na pokolenie, zo srdca do srdca prechádzala úcta a láska k Ikonám a ani celé storočia nemohly a neumenšili túto lásku a úctu. Východ ostal konzervatívnym — býva za to vysmievaný. Ale práve tento konzervatizmus Východnej Cirkvi to bol, ktorý nielen strážil staré formy, ale bol aj strážcom viery vo Východnej Cirkvi. Bez tohto konzervatizmu kde by asi bola dnes Východná Cirkiev, odorvatá temer tisíc rokov od prameňa živej vody, od kmeňa vínnej révy, od Christovho nástupcu, Stolicy Petrovej?

Vidíme to na tých, čo odpadli od Petra, rozpadli sa na množstvo cirkvičiek a prepadli racionalizmu, skepticizmu a nevere, ktorým z celej Christovej náuky ostalo evanjelium,

prekrútené slobodným výkladom akéhokoľvek nedouka. Ruina viery, anarchia bludov a siekt, kresťanov bez Christa.

Ale Východnej Cirkvi konzervatizmus zachránil aspoň základ viery. I keď už ten základ bol niekde porušený, niektorý ten pilier sa zrútil, voľačo zostalo, čo drží Východ pred pádom do skepcie a nevery.

Svojou úctou k obrazom udržuje si duša Východu vieru v Boha, lásku ku Christovi a zvlášť lásku k Matke Božej. A kde je láska k Matke, tam príde doba, kedy Matka privedie zblúdilých k svojmu Synovi.

Úctou obrazov vyznáva Východ vieru v obcovanie svätých a spojenie Cirkvi bojujúcej s Cirkvou víťaznou v nebi.

Ikonostas, ktorý zakrýva Svätostánok, nemusí byť ešte prekážkou úcty k Isusu Eucharistickému. Veď svätí sú tu ako ministri, ktorí síce kráľa zakrývajú, ale ku Kráľovi privádzajú a u Kráľa sa prihovárajú. Privedú raz aj Východnú Cirkev k sjednoteniu.

Pomáhajme i my svojimi modlitbami, aby nastal jeden ovčieec a jeden pastier.

O. Jozef Mária Fail.

V čom záleží sjednotenie cirkvi?

Sjednotenie cirkví znamená návrat k jednote viery, lásky a k riadeniu Cirkvi. To predpokladá u odlúčených cirkví uznanie a poslušné prijatie právomoci sv. Petra a jeho zákonitých nástupcov, rímskych pápežov. Sjednotenie Východu s Rímom neznamená pohltenie jedného druhým. Každá cirkev má zachovať svoj osobitný svojráz. Pápežovia nedávali nikdy iné podmienky a nežiadali od Východniarov iné obete ako tie, ktoré podľa ústavy Cirkvi sú potrebné a dané samým Isusom Christom.

Pius IX. v encyklike »In suprema Petri«, ktorou volal odlúčené východné cirkvi k sv. jednote, prehlásil: »Čo sa nás týka, svedčíme a uisťujeme, že nám na ničom toľko nezáleží, ako na tom, aby sme vás pri vašom návrate prijali podľa stáleho zvyku tejto sv. Stolicy, s veľkou láskou a otcovskou dobrotou; nebudeme vás obťažovať nejakým predpisom, ktorý by mohol byť veľmi ťažkým. Preto vám neukladáme ani iné bremeno, iba toto potrebné: aby ste sa po návrate k jednote shodovali s nami vo vyznaní pravej viery, ktorú vyznáva a učí Cirkev katolícka, aby ste zachovali spoločenstvo s touto Cirkvou a s touto najvyššou Petrovou Stolicou. Z vašich obradov bude treba odstrániť len to, čo sa do nich azda dostalo za oddelenia a čo odporuje tejto viere a jednote Cirkvi; inak vám zostanú nedotknuté vaše dávne liturgie... Okrem toho sme sa pevne rozhodli a ustanovili, že vašim služobníkom svätýň, kňazom a vyšším predstaveným zachováme ich hodnosti a ich spoluprácou pre zachovanie a rozšírenie katolíckeho

ho náboženstva v ich národe rovnako použijeme ako druhého východného katolíckeho duchovenstva.«

Benedikt XV. jasne povedal, že Cirkev Christova nie je ani latinská, ani grécka, ani slovanská, ale katolícka. Z toho vyplýva, že Cirkev katolícka prijíma nielen to, čo je v cirkvách východných v podstate i podrobnostiach rovnaké ako v Cirkvi latinskej, ale ani neodmieta to, čo má Cirkev východná svojrázneho, čo nie je dopodrobna vyvinuté v Cirkvi latinskej, musí sa to však shodovať s kresťanskými zásadami.

V spojení s Petrom, ktorý žije v svojich nástupcoch, dostane sa svojrázu vo východnej Cirkvi záruky a pečate pravdy.

(Preklad z knihy »Aby všichni jedno byli« — Dr. J. Mastilák).

O. Teofil Čelustka.

Títo sú otcovia naši.

Bolo to roku 863, keď mocné knieža moravské Rastislav, chcúc obrodíť ríšu svoju náboženským duchom Christovým, poslal poslov ku gréckemu cisárovi Michalovi III. s prosbou, aby mu poslal apoštolov, znalých slovanského jazyka. Michal III. s radosťou vyhovel jeho prosbe a poslal mu najučenejších kňazov svojej ríše, Konštantína a Metoda. V júni r. 873 prišli sv. Bratia na slávny Velehrad, kde boli uvítaní kniežaťom a veľkým množstvom ľudu.

Sv. Cyril a Metod.

Kto sú títo sv. Bratia, ktorí sa zlatým písmom zapísali do našej histórie ako »Otcovia naši«?

Boli to synovia vznešeného patricija solunského Lea. Od svojej mladosti nadobudli starostlivého vzdelania. Konštantín bol pri cisárskom dvore ako spoločník Konštantína, syna cisára Toefila, a tu vyučený vo všetkých vedách a umení, vynikol takou učenosťou, že bol nazývaný filozofom. Cisár mu pripravoval najvyššie hodnosti pri svojom dvore, ale pokorný Konštantín-filozof zriekol sa všetkých hodností, vybral si prosté rúcho mnícha a spolu s bratom Metodom, ktorý sa zriekol správcovstva krajiny strumskej, odišli na horu Olymp, kde v tichých múroch kláštora sa venovali službe Božej. A títo mužovia, bohatí na dary pozemské, ktorých sa zriekli, bohatí múdrosťou, ale ešte bohatší svätosťou života, boli vybraní Prozreteľnosťou, aby našim predkom priniesli svetlo svätej viery, kultúru a vzdelanosť.

Len čo prišli do našich krajín, ihneď začali svoje apoštolské dielo. Pretože podávali národu pravdy sv. viery slovan-ským jazykom, ľud ich prijímal s láskou, hrnul sa k nim ako kedysi za Božským Spasiteľom a dychtively načúval slová večnej múdrosti. Padaly modly, posvätné háje boli vyrúbané a na ich mieste stavaly sa kríže, znaky spasenia a budovaly sa cirkvi.

Pretože boli od nepravínikov obžalovaní, ako by učili gréc-kym bludom, po troch rokoch misionárskej práce odišli do Ríma, aby sa zodpovedali zo svojej činnosti Náместníkovi Isusa Christa. Vtedajší pápež Hadrián II. vyšiel im v ústrety s mnohým duchovenstvom a nepriehľadnými zástupmi rímskeho ľudu. So sviecami v rukách vítali slovanských apošto-lov a sv. ostatky sv. Klimenta, pápeža a mučeníka, ktoré našiel Konštantín na misii medzi Chazarmi pri Čiernom mori.

Pápež skúmal potom veľmi starostlivo oboch bratov, dal si predložiť bohoslužobné knihy, preložené do jazyka slovan-ského. Poznal a sám sa presvedčil, že žaloby proti bratom sú len nízke ohovárky, objal ich, nazývajúc ich svojimi synmi, vencom viery, korunou slávy a ozdobou sv. Cirkvi. Sám vzal bohoslužobné knihy slovanské a vlastnou rukou ich položil na oltár Matky Božej, ako by chcel toto dielo sv. Bratov poručiť mocnej ochrane Kráľovnej nebies.

Potom oboch bratov posvätil na biskupov. Ale Konštantín sa už k svojim milým ovečkám nevrátil. Onemocnel a uchýlil sa do kláštora, kde prijal meno Cyril. Tu sa pripravoval na odchod z tohto sveta. Posledná jeho modlitba bola za slovan-ské národy, aby ostaly vernými sv. viere; svojho brata Metoda prosí: »Až dosiaľ spolu sme orali brázdu. Ja teraz padám. Ostaň u toho dobrého ľudu a vyučuj ho pravdám Božím!«

14. februára roku 869 jeho apoštolská duša vzniesla sa k Bohu, aby prijala korunu slávy, odmenu apoštola.

Sv. Metod sa vrátil k svojmu ľudu, aby pokračoval v námáhavej práci. Ako Isus Christos, i on chodil s miesta na miesto; učil, kázal, krstil, odbavoval Bohoslužby, udeľoval sv. sviatosti, zakladal cirkvi, svätzil kňazov. Plných 22 rokov neúnavne pracoval medzi Slovanmi.

4. apríla r. 885 odišiel za svojím bratom, aby boli účastní slávy, keď boli účastní práce a utrpenia.

Aký význam majú sv. Bratia Cyril a Metod pre nás Slovanov? Obrátili našich otcov od bludu pohanstva k pravej viere Christovej. Slovanský jazyk povzniesli na jazyk bohoslužobný, čo malo veľký význam pre našu kultúru, lebo Slovanstvo bolo tým postavené na roveň ostatným európskym kultúrnym národom. Prarodičom našim vložili do rúk prvú knihu, písanú slovanským jazykom. Zakladaním škôl kládli základy našej kultúry. Boli našim otcom prvými učiteľmi v umení výtvarnom, staviteľskom, v rezbárstve, maliarstve, lebo vzory priniesli z Grécka. Naučili ich aj kresťanským a občianskym ctnostiam.

Títo sú teda Otcovia naši: Sv. Cyril a Metod!

Ludovít Lomecký.

Vznik kongregácie redemptoristov.

Zakladateľom Kongregácie redemptoristov je sv. Alfonz Ligouri. Jeho vlasťou je južné Taliansko a rodným mestom Neapol. Kongregácii určil za hlavný cieľ, aby konala ľudové misie.

Prvým ľudovým misionárom bol sv. Leonard, prehlásený sv. Stolicou za Patróna misionárov. Za časov sv. Alfonza boli v Neapoli horliví kňazi, sorskupení v spolku na konanie misií. Sv. Alfonz, keď zanechal advokátstvo a vstúpil do duchovného stavu, pridružil sa k týmto kňazom a s veľkou horlivosťou pracoval na spasení duší.

Od začiatku svojho účinkovania Alfonz sa stará pomáhať zvlášte nižším triedam obyvateľstva v meste Neapoli. A k tejto činnosti si vychoval aj laických pomocníkov. Pri práci medzi chudobnými mu pomáhali sv. Alfonzom obrátený vojak Nardone a učiteľ Barbarese, ktorého bol Alfonz priviedol na dobrú cestu. Večerné schôdzky týchto chudobných, po spásení dychtiacich duší, s duchovným vodcom Alfonzom, boli tak živé, že sa toho zľakla duchovná i svetská moc.

Ale Božia Opatera ukázala Alfonzovi ešte iné pole činnosti, ešte iné úbohé, opustené duše. Roku 1730 z prílišnej námahy vážne ochorel. Priatelia ho prinútili, aby hľadal zotavenie na vonkove. Chcel sa teda s piatimi priateľmi zotaviť v Amalfi. Ale tam sa sišli s generálnym vikárom mesta Skaly. Ten im radil, aby sa zotavili v pustovni pri cirkvičke S. Mária dei Monti pri Skale. Tam vraj je zdravo a pritom ešte, vraj, môžu bez veľkej námahy tamojším opusteným pastierom slovo Božie hlásať. To bolo niečo pre kňazské srdce Alfonzovo. Ešte dnes visí v Skale na veži zvon, ktorý svolával na Alfonzove kázne chudobných pastierov. Tu videl Alfonz biedu opustených duší, ktoré nemajú, kto by ich viedol ku Christu. Tu po prvé sv. Alfonz prakticky konal, k čomu ho Boh povolal: totiž, hlásať slovo Božie opustenému, po dedinách rozptýlenému ľudu.

Boh riadieva ľudí skrze ľudí. Pri založení Kongregácie redemptoristov bol to ctihodný muž Tomáš Falcoja, ktorý sv. Alfonza priviedol konečne tam, kde ho chcel mať Boh.

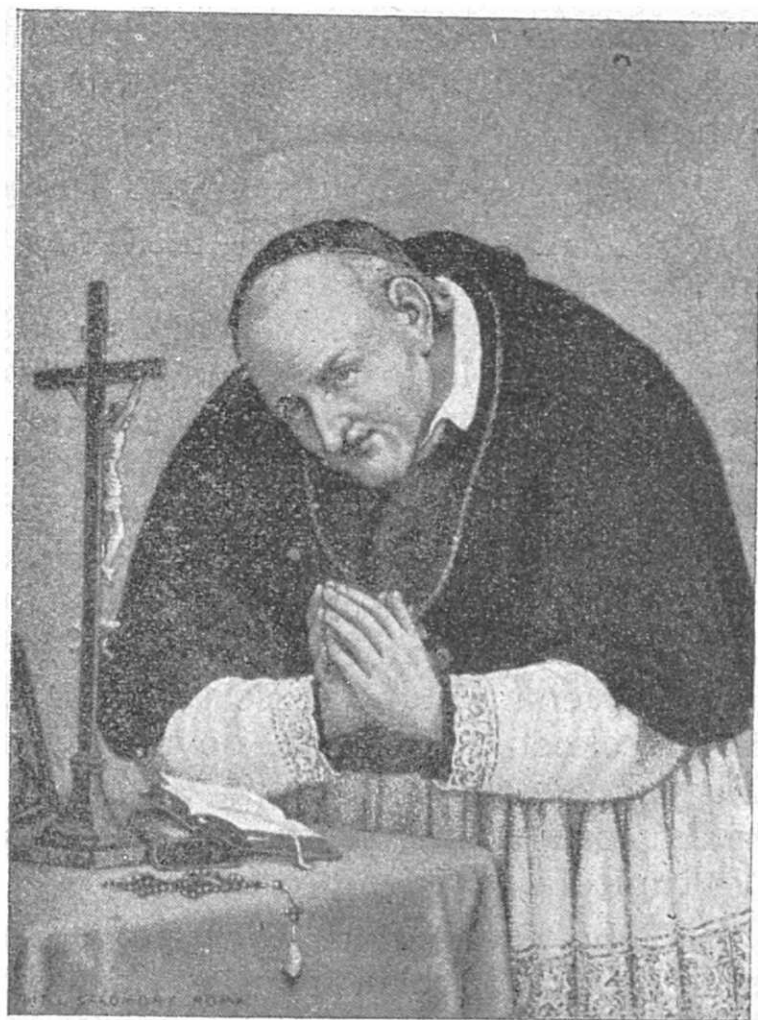
Falcoja sa vyznamenával veľkými ctnosťami a neúmornou prácou. Kedysi za pobytu v Ríme na brehoch Tiberu osvietilo jeho dušu zvláštne svetlo: Boh si žiada, aby bola založená rehoľná spoločnosť, v ktorej by bol verne nasledovaný skrytý aj apoštolský život Isusa Christa. Asi 20 rokov nosil túto veľkú myšlienku v duši, dva razy proboval ju uskutočniť. Márne. Až v Neapoli v neúnavnom robotníkovi vo vinici Pánovej, v kňazovi Alfonzovi, poznal pravého muža k prevedeniu veľkého plánu. A Boh prehovoril ešte zreteľnejšie.

Ono osvietenie týkalo sa založenia rehoľnej spoločnosti mužov a obdobnej rehoľnej spoločnosti žien. Založiť rehoľnice, nasledovnice skrytého života Isusa Christa, podarilo sa riadením Božím prv. V ženskom kláštore v Skale dostalo sa ctih. Márii Celeste osvietenia, aby rehoľné pravidlá boli zmenené. Duchovným vodcom rehoľníc bol Falcoja. Keď mu bola táto záležitosť oznámená, s údivom videl, že toto osvietenie sa rovná jeho osvieteniu, ktoré mal pred rokmi. Nebol však nijak ľahkoverný. Až po dlhom skúmaní a po porade s bohoslovcami, uznal, že neide o klam, ale o skutočné osvietenie od Boha. Ale plán zmeny rehole už pri prvom pokuse sa rozbil. Predstavená a dve iné sestry boli proti zmene. Až po niekoľkých rokoch roku 1731, po novom skúmaní, ktoré tentoraz na žiadosť skalského biskupa urobil sv. Alfonz, bola zmena pravidiel prevedená, a tu sa začal rád rehoľníc Najsvätejšieho Vykupiteľa. (Redemptoristiek.)

Toho istého roku 1731 bolo oznámené Falcojovi, ktorý sa stal roku 1730 biskupom v Castellamare, že sestre Márii Celeste dané bolo nové osvietenie o založení kongregácie misionárov. O Alfonzovi, vraj, povedal Spasiteľ: »Táto duša vyvolená je za hlavu tohto shromaždenia«. Biskup Falcoja skúmal tú vec a poznal, že prišiel čas. Písal Alfonzovi začiatkom novembra: »Príďte, mám Vám niečo oznámiť, čo sa týka Vás«. Alfonz prijal vyzvanie. Možno, že mu Falcoja ani teraz ešte všetko jasne nepovedal, o čo ide. Hovorí sa, že Alfonz sa ocitnul v ťažkom postavení: stať sa misionárom opustených duší, to bola práca podľa jeho túžby; ale zakladať rehoľnú spoločnosť pre tento cieľ, tomu sa bránila jeho pokora a prirodzená ostýchavosť. Len rozhodnutie duchovného vodcu mohlo Alfonza pohnúť k tomuto veľkému kroku.

Spovedník Alfonzov od mladých rokov, O. Pagano Oratorián, po dlhšom uvažovaní uznal, že plán je podľa vôle Božej. Ale poslal svojho duchovného syna ešte k iným váženým kňazom. O. Cutica Lazarista a O. Manulio provinciál jezuitov prehlásili Alfonzovi: »To je dielo Božie. Pusťte sa do neho a netrafte čas«.

Zámer založiť kongregáciu misionárov nezostal utajený. Zdvihla sa búrka. Najmä predstavený kňazského združenia, ku ktorému Alfonz patrila, Torno, a slávny rektor kňazského seminára Gizzio, chceli Alfonza všemožne od nového podniku odvrátiť. A nie div; veď mali stratiť svojho najlepšieho člena. Tento odpor zlomil O. Fiorilli, dominikán. Keďže požiadali ho o radu, po niekoľkých dňoch odpovedal Alfonzovi: »Odvalu, synu! Podnik je od Boha. Vrhni sa do náručia Božieho, ako

Sv. Alfonz.

kameň padajúci s hôr. Odpor nebude chýbať, ale dôveruj v Boha; Boh ti pomôže«. A neskôr, spolu s O. Paganom, Alfonzovi radil, aby si zvolil biskupa Falcoju za svojho duchovného vodcu, ktorý v tej veci môže byť jeho najlepšou oporou. To sv. Alfonz urobil, a rozhodujúcim pre neho bolo nie tak osvetlenie, ktorého sa dostalo sestre Márii Celeste, čo jej sám neskôr napísal, ako skôr rozhodnutie duchovných vodcov, podľa sv. evanjelia: »Kto vás počúva, mňa počúva«. (Luk. 10, 16.)

Ešte jeden bolestný boj treba bolo Alfonzovi vybojovať, a to boj s otcovským srdcom. Otec ťažko niesol, keď jeho prvorodený syn sa stal kňazom a teraz dokonca chce ísť a kázať medzi pastiermi, či to nie je hanba pre šľachticu?

»Synu môj, prečo ma chceš opustiť, prečo sa chceš odo mňa odlúčiť? To od teba nezaslúžim ani neočakávam«. Tri hodiny trval tento boj medzi láskou k otcovi a medzi poslušnosťou k vôli Božej.

Konečne v októbri roku 1732 prišlo od biskupa Falcoju oznámenie, že v Skale je pripravený útulok a že Alfonz tam má odcestovať s druhmi, ktorí sa prihlásili. Ráno 9. novembra mal im Falcoja dlhé rozjímanie, po ňom slúžil Službu Božiu, aby svolal Ducha sv. na veľké dielo. Tým bol úrobený začiatok Kongregácie redemptoristov. Ťažkosti boli veľké, kým sa dielo ustálilo, jednu dobu zostal Alfonz takrečeno sám, na posmech svetu. Biskup Falcoja žil ešte jedenásť rokov. Po celú tu dobu riadil z Castellmare rozvíjajúce sa dielo a držal nad ním ochrannú ruku. Alfonz sa ochotne podroboval jeho riadeniu. Roku 1734 písal mu Falcoja: »Bud' kľudný, Božia velbnosť teba vyvolila za hlavný nástroj pri tejto stavbe a ustanovila, aby si šíril známosť svätého mena Božieho medzi národami a v ríšach«. Po smrti Falcojovej (r. 1743) sv. Alfonz dielo dovърšil a dal mu pevnú formu rehoľnej spoločnosti; lebo až do tej doby členovia nerobili obvyklé tri sľuby: chudobu, čistotu a poslušnosť.

Drevená cerkov, Bujakov.

Synovia sv. Alfonza idú dnes svetom, aby všade niesli zástavu Christovej náuky. Hoci doba často bola reholným spoločnostiam nepriaznivá, Kongregácia nezanikla, ale ako horčičné zrno rozrastala sa v mohutný strom, pod tieňom ktorého nachádzajú ochranu a pomoc práve tie duše najopustenejšie, ktorými každý pohŕda, duše najzúfalejšie. Len Boh a Matka Ustavičnej Pomoci, ktorá je zvláštnou ochrankyňou diela Alfonzovho a jeho Kongregácie, vedia, koľko duší bolo vyrvané touto reholnou spoločnosťou sv. Alfonza z rúk pekla. To sa zjaví až raz na súde Božom. A synovia sv. Alfonza nosia hlboko v srdci slová svojho sv. Otca, ktoré napísal svojim členom r. 1776: »Ak zachováme dielo sv. misií, dielo to zachová i nás.«

Tomuto svätému dielu misií sa venujú aj naši misionári redemptoristi v Michalovciach, ktorí s apoštolskou horlivosťou svojho duchovného Otca sv. Alfonza chodia medzi naším ľudom na našom krásnom Slovensku, vyhľadávajú tie najopustenejšie duše, aby im zvestovali evanjelium spásy, aby v milej našej vlasti boli aj milé a krásne duše. Prehľad ich apoštolskej činnosti za posledných 10 rokov sme priniesli v »Almanachu« minulého roku.

Tu podávame verejnosti prehľad misijnej činnosti redemptoristov za r. 1942 medzi našimi gréckokatolíkmi, aby širšia verejnosť poznala ich prácu na našom slovenskom východe.

Misie	kázni	spovedí	prijímaní
1. Herľany	14	270	420
2. Jakubjany	31	1033	1136
3. Vyšné Čabiny	32	750	1680
4. Matysov	30	439	1828
5. Ľubovec	34	700	1500
6. Hostovice	36	490	630
7. Kečkovce	34	352	460
8. Dvorjanky	30	530	650
9. Baňské	30	500	600
10. Zbehňov	30	700	1500
11. Varhaňovce	32	700	1450
12. Kvačany	33	640	1320
13. Juskova Voľa	26	250	700
14. Roztoky	30	335	725
15. Drienov	28	900	1920
16. Nižné Repaše	34	470	1550
17. Kolč. Dlhé	27	675	1445
18. Svinica	22	394	821
19. Nižný Mirošov	32	200	364
20. Kolbaša	30	720	1500
21. Sabinov	28	600	950
22. Jakovjany	26	340	600
23. Veľký Ruskov	30	550	1237
24. Ďurďošík	25	265	661
O b n o v y			
1. Kaľša	18	430	850
2. Osturňa	19	1189	1594
3. Jablonka	11	340	392
4. Viľagy	18	500	900
5. Štefanovce	17	423	450
6. Klečenov	17	241	300
7. Šemetkovce	18	150	270
8. Maškovce	18	300	500
9. Kerešovej	24	587	1270
10. Lutina	13	233	274

Tridua	kázní	spovedí	prijímaní
1. Sulín	8	800	900
2. Sačurov	12	180	230
3. N. Salaš	7	317	470
4. Slančík	7	102	163
5. Malý Lipník	6	500	1600
6. Mirošov	15	450	450
7. Hardište	5	200	200
8. Niž. Mirošov	7	120	150
9. Fuřanka	7	350	450
10. Jastrabie	11	230	350
11. Vyšný Orlich	5	15	17
12. Čelovce	2	250	250
13. Davidov	16	400	553
14. Milpoš	15	285	310
15. Hanigovce	7	130	170

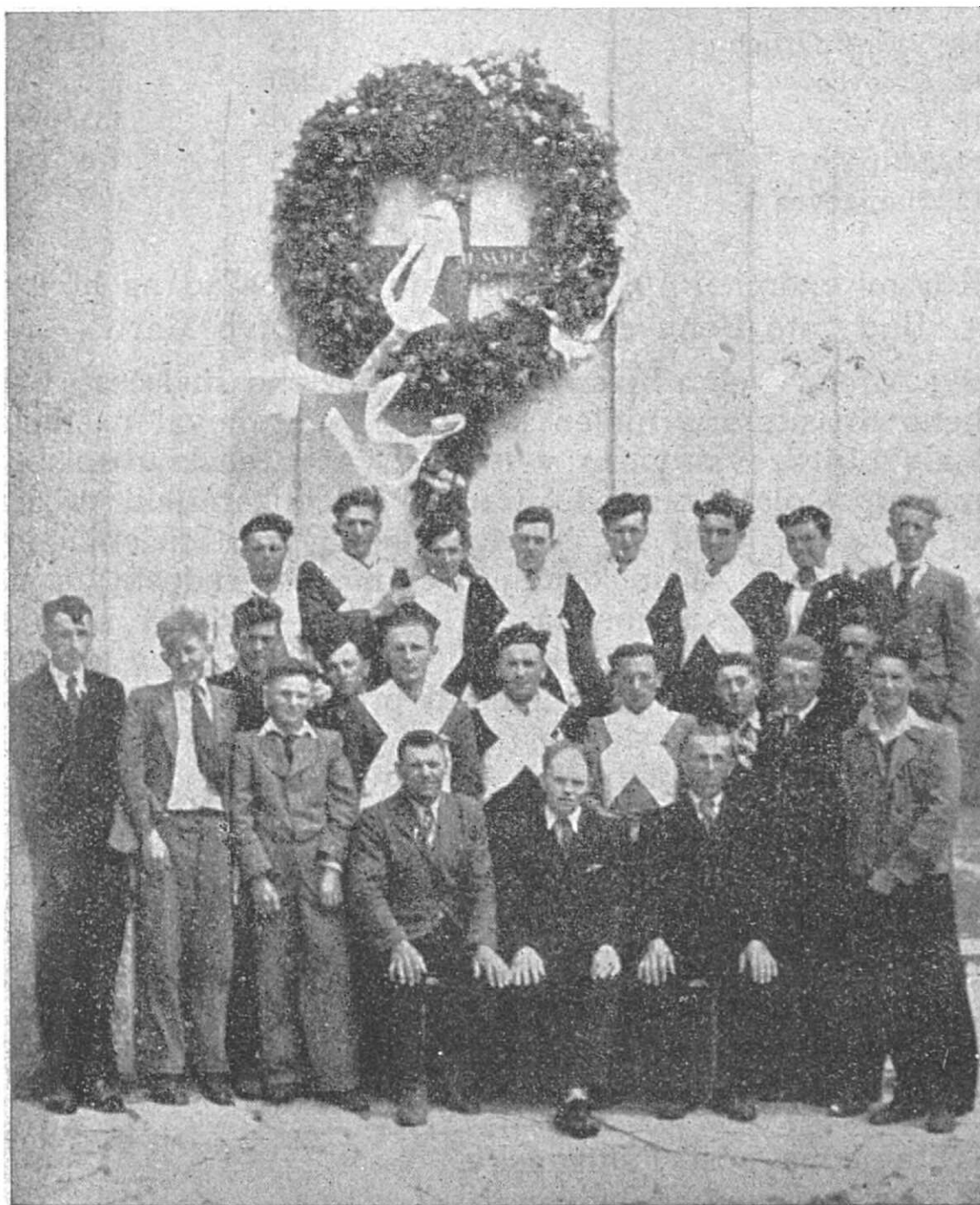
Kurzov exercícií 10. — Uspokojujúci pohľad na hovoriace čísllice. Buď zato Bohu chvála i Prečistej Dive Márii!

Sv. Alfonz nielen hlásaním slova Božieho šírili česť a slávu Božského Spasiteľa a nielen kázňami zachraňoval nesmrteľné duše, ale utvrdzoval vieru v dušiach náboženskou spisbou. I v tomto apoštoláte nasledujú naši gréckokatolícki misionári svojho sv. Otca. Keď sa vrátili z vojenského ťaženia zo sv. misií, neoddávali sa spokojnej nečinnosti s radostným uspokojením: tak, teraz máme na čas pokoj, — ako by si to azda niekto myslel, nie, ale keď odložili svoj misionársky kríž, berú do rúk pero, aby tam, kde nemohli preniknúť k dušiam kázaným slovom, prenikli slovom písaným. Z pera našich misionárov vyšli v poslednom čase tieto dielka:

- »Spas dušu svoju«, po slovensky,
- »Molitveník sv. ruženca«, rusínsky a slovensky,
- »Bližšie k Srdcu Božského Spasiteľa«, slovensky,
- »Je život za hrobom«, slovensky,
- »Sviatosť milosrdenstva Božieho«, slovensky,
- »Deväťdňová pobožnosť Božského Srdca, Matky Ustavičnej Pomoci, sv. Jozefa«, slovensky,
- »Čítanie na pôst«, slovensky,
- »Christos voskres«, slovensky,
- »Veľký náš pomocník«, slovensky,
- »Náuka viery« (katechizmus), slovensky,
- »Almanach na rok 1943«, slovensky,
- »Misionár«, časopis, ktorý vychádza každý mesiac, slovensky,
- »Matka Ustavičnej pomoci«, slovensky,
- »Spas dušu svoju«, rusínsky,

»Deväťdňová pobožnosť Božského Srdca, Matky Ustavičnej pomoci, sv. Jozefa, slovensky (II. vydanie).

Ako vidieť z uvedeného prehľadu prác o. misionárov, je ich činnosť medzi naším ľudom mnohostranná. Neuvádzam veľký počet prednášok so svetelnými obrazmi, v ktorých názorne predstavujú naším dedinčanom život Isusa Christa, Matky Božej, svätých, osvetľujú obrazmi hlavné náuky viery sv. Čitateľ si môže o tom urobiť predstavu sám, keď uvediem len to, že misionári majú tri premietacie stroje, ktoré ani chvíľku

Čestná stráž okolo misijného kríža: Mládenci v Krašku.

neodpočívajú. Temer každú nedeľu odchádza niektorý z misionárov, aby pomocou týchto obrázkov dvíhal národ tak kultúrne ako i nábožensky. V júni 1943 pri príležitosti sjazdu HM v Bratislave mal som príležitosť rozprávať sa o kultúrnom a politickom živote Slovenska s činnou osobnosťou. Medzi

iným bolo mi povedané toto: »Musím sa priznať, že som na začiatku našej samostatnosti gréckokatolíckym misionárom v Michalovciach nedôveroval. Ale pri istej príležitosti som zmenil svoj názor o týchto misionároch. Mal som totiž raz príležitosť byť nepozorovaným svedkom ich práce pri misii. Zďaleka som ich pozoroval a bedlive si všímal každého ich slova i pohybu. A musím priznať, bol som prekvapený. Videl som ich namáhavú prácu, štyri razy za deň kázať, a to za osem dní, to ustavičné svedenie, a pritom akoby nebolo na nich badať únavu. Vždy pokojní, áno, veselí, nebolo u nich prijímanie osôb, s jednakou láskou sa zaoberali s dieťkami ako so starými, a tie slávnosti — na to nezabudnem nikdy. Čakal som aspoň jedno slovo, ktoré by ich mohlo kompromitovať, ale čakal som veru darmo. Len spása duše, Christos, Matka Božia, nebo, peklo, zákon Boží, to bol ich program bez najmenšieho tieňu politiky, stranníckosti. Poznal som, že sú všetkým všetko. Chcel som poznať mienku ľudu o misionároch. Stretol som starenku, ako sa s námahou ponáhľala do Cirkvi. »Kde idete, starenka, na misiú?« — »Veru, pane, na misiú.« — »A nie je vám ťažko ísť do toho kopca?« — »Pre starého človeka, ako som ja, je to ťažko, už mám 80 rokov, ale bol by to hriech neísť, keď sú u nás misionári, aj im ťažko a predsa pracujú.« — »A koľko im za to platíte?« — »Za čo?« — pozrela na mňa starenka. — »Nuž za tie misie, za kázne a za tú prácu.« — »Ach, pane, nič. Nič nepýtajú, a čo by sme im mohli dať my, chudobní, a i keby sme mali, to, čo pre nás robia, by sme im nemohli zaplatiť, za to vie len milý Pán Boh odmeniť. Modlíme sa za nich.« A starenka cupkala do Cirkvi.

A už sa blíži ku mne akýsi gazda. »Na misiú?« pýtam sa. »Hej, pane.« — »A veríte, že je to všetko pravda, čo vám misionári hovoria?« — rypol som bezočive do gazdu. Zastavil sa, premeral ma shora nadol: »Azda sú misionári cigáni, pane, že také hovoríte? Čo by z toho mali, keby cigánili? Bol som, pane, v Amerike a pochodil som sveta, ale verte mi, nečul som ešte tak hovoriť, ako oni hovoria a keby každý žil, ako oni kážu, myslím, že by nám bolo lepšie na svete. Nie, pán môj, misionári necigánia.« — Na svojich cestách po východnom Slovensku som sa ešte niekoľkokrát stretol s týmito gréckokatolíckymi misionármi, informoval som sa aj na iných miestach a teraz musím priznať: že náš východ tým, čím je, zato ďakuje týmto misionárom. Kto poznal východ pred 15 rokmi a pozná ho dnes, musí uznať, že misionári vykonali pre náš ľud veľmi mnoho. Veď doslova celý východ preorali. Vôbec sa nečudujem, že naši ľudia ich nazývajú »naši otcovia-misionári z Michaloviec,« — veď sú im skutočne otcami.«

Správca Spolku sv. Jozefa.

Preteky smrti.

Bol jasný augustový deň. Nekonečná cesta, ktorá sa tiahla predomnou ako červená stužka, pôsobila hypnoticky; po oboch stranách cesty skláňa sa vysoká, hustá tráva.

Tu som zbadal voľačo, čo ma veľmi znepokojilo. Asi 200 m predomnou sa vyvalily husté mraky dymu... Strašný stepný požiar sa valil proti mne.

Mal som pred sebou dve možnosti, dve cesty. Vyskočiť z auta, ponechať ho plameňom a vrhnúť sa vľavo cez priekopu, ale to znamenalo stratu vozidla a pochod dva dni pešo bez pokrmu, alebo s najväčšou rýchlosťou dosiahnuť poldruha km vzdialený ohyb cesty, a to skôr, než ta dorazí oheň a odreže mi cestu k neďalekej vode.

Dievčatá v Šumiaci nesú obraz.

200 metrov proti jeden a pol km. Zapál som najväčšiu rýchlosť. Mraky dymu zakryly slnce, plamene šľahaly vysoko k nebu a poháňané vetrom letely vpred.

Auto sa rútilo závratnou rýchlosťou, nehľadiac na prekážky. Praskot ohňa sa podobal praskotu guľometov a prehlušoval hluk motora. Celá príroda akoby sa ushovorila proti mne. Zdvihol sa strašný vietor, ktorý mi hnal do očí dym, popol a iskry, takže som sotva videl.

A k tomu nové nebezpečenstvo. Všetko živočíšstvo utiekalo pred ničiacim ohňom. Priamo pred autom a okolo auta hnaly sa leopardy, šakaly, hady, krysy, myši a všetko tak, ako ja, hľadá záchranu.

Žhavé iskry mi opaľujú tvár i ruky, prepaľujú šaty. Uniknem? Musel som zmierniť jazdu, aby som minul ostrú zákrutu. A znova o preteky ďalej. Oheň sa blíži — 150 m, — 100 m. Okolo mňa hrmot ako rachot hromu, auto sa rúti medzi dvoma múrmi vysokej trávy, ktorá sa zmenila na hu-

čiace more plamňov, oslepujúcich zrak. Spáleniny na tvári a na rukách pôsobia mi neuveriteľné bolesti. Ako som preletel zákrutou, neviem, azda len na dvoch kolesách. Voz obkolesený plameňmi ostal na okamih stáť, ako by chcel nabrať dych, a znovu sa pustil v šialený závod smrti so strašným prenasledovateľom. Plamene sa na nás ženú rýchlosťou asi 60 km za hodinu.

Musím ich predbehnúť, alebo zahyniem. 40 km — 45 km 50 — km — 65 km, už mám väčšiu rýchlosť. Oči ma pália, hrdlo vyschnuté, teraz už len treba, aby sa vznietila nádrž s benzínom — 80 km. Som blízko zrútenia — v tom okamihu pukla jedna nádrž benzínu, ešte vidím, ako mizne za mnou more plameňov, niekoľko ráz to ešte zlovestne zapraskalo a auto vbehlo do príjemne chladného toku rieky. V najbližšom okamihu som bol po krk vo vode a dychtivo pil osviežujúci nápoj.

(Misionár rozpráva — Zambezská misia.)

Prekoľte ma, ale nenúťte ma . . .

V Indii, v meste zvanom Blanthakara, žil istý muž, ktorý sa stal kresťanom, ale neskôr odpadol späť k pohanstvu a s ním odpadla aj celá jeho rodina. Mal však dcéru Mariammal, ktorá chodila do školy k sestričkám.

Jeho dcéra v katolíckej škole stala sa presvedčenou katolíčkou. Otec ju však bez jej súhlasu a vedomia zasnúbil s pohanským mládencom a prikázal jej, aby sa pripravila, že o týždeň bude mať svadbu.

Keď prišiel deň svadby, dcéra predstúpila pred otca; v ruke s veľkým nožom. Klakla pred otcom a s veľkou odhodlanosťou mu riekla: »Otče môj, ja som vás vždy poslúchala a ctíla; buďte teda taký dobrý a vyplňte moju vreľú žiadosť: vezmite tento nôž a prekoľte ma ním, ale nenúťte ma vydať sa za pohana.«

Otec bol výstupom dcéry dojatý a riekol: »Nemusíš ten sňatok uzavrieť, môžeš sa vrátiť k sestričkám — aj ja sa tiež vrátim do lona katolíckej cirkvi.«

Nasledujúcu nedeľu otec s celou rodinou v kostole verejne složil vierovyznanie a na znak svojho pokánia pod Službou Božou držal na pleciach veľký drevený kríž.

Nezahanbí táto prinavrátená pohanka tak mnohé katolícke dievča, ktoré preto, aby sa dostalo pod čepec, podá ruku k manželskému sväzku i vtedy, keď vydáva v nebezpečenstvo svoju vieru, vieru svojich dietok? Zapiera Christa i vieru!

Katolícke dievčatá, rozmýšľajte! To je pre vás!

Časť tretia:

Z Á B A V N Á.

Národná vlajka.

Som vlajka národa —
som výkrik jeho sily,
som úsmev, spomienka,
nádeje hradba som —
biela, modrá, červená.

Som biela —!
Kryštál som a sneh,
čistoty, mieru, sviežim kvetom som.
Národa nepoškvrnená česť,
šťastie a práca veľkých duchov,
na cestách ľudu čisté svetlo som.

Modré nebo som, ktoré zachytené zemou
radostná nádej budúcich dní
som hviezda národa, som blankyt nad vežami miest,
nad horami a lesmi —
vďaka slobodnej zemi večnému nebu,
som srdcom zvonu, ktorý zlate spieva.

Som červená,
som farba, ktorá horí,
som plameň nadšenia, odvaha hrdinov.
V srdci drahého národa od vekov kvitla som.

Som vlajka národa, rozkvitlá v srdci zeme,
som ruža, svetlo, úsmev nádeje.
Som biela, modrá, červená.

Vladimír Vlnovský.

Vylúpený Svätostánok.

(Z môjho denníka.)

Bola tichá, letná noc. Na nebi sa ligotalo tisíce svetov tisíc-
cerými očkami hviezd, pozerajúc na stíchlú Zem. Mdlé svetlo
mesiaca slabo ožiarovalo priestranstvo pred cirkvou v Ono-
kovciach.

Nikde sa nepohol ani lístoček, v dedinke ticho, len kdesi
zaštekala pes, v blízkom lese zahúkala sova, okolo veže kľuka-
tým, neistým letom oblietal netopier a znovu zavládlo ticho.

Bola polnoc. Hlásnik odtrúbil dvanástu, prešiel dedinou,
pred cirkvou sňal klobúk a hlboko sa pokloniac Pánu Všetoh-
míra, odobral sa na krátky odpočinok.

Len čo za ním vrzgly dvere chatky, z blízkeho lesa vy-
norily sa tri temné postavy. Na chvíľočku zmizly v temnej

uličke nízkych domkov a onedlho tri tiene sa pritisly k dverám cirkvi. Tiché šepkanie, niekoľko temných úderov a dvere do svätyne boli otvorené. Dvaja muži, opatrne sa obzerajúc, vstúpili dnu, tretí ostal pri dverách na stráži.

Surové tváre prezrádzali zločincov, schopných ku každej mrzkosti, len keď z nej kynul hoci i judášsky zárobok. Kúsok zlata, ktorým bola ozdobená monštrancia a starobylé cibórium, ich zlákal, že sa dnes vydali na lúpež, aby ozbíjali Bohočloveka i o to málo, čo mu dala láska ľudského srdca.

Večná lampa slabou červenou žiarou zalievala Svätostánok, ku ktorému sa teraz vrhol jeden z lúpežníkov, hyena v ľudskom tele. Druhý, mladší od prvého, blížil sa k oltáru váhavo; bázeň a ako by nadzemská hrôza prebiehala jeho telom. Keby sa nebál svojich druhov, iste by zutekal. Teraz zastal a vytreštil oči na jedno miesto. Zdalo sa mu, ako by tam videl kľačať svoju zomrelú matku. Áno, tam vždy kľákavala a on stával pri nej a modlil sa. Ako rád sa modlieval. Ach, to už dávno bolo, teraz už sa nemodlí. Kamaráti ho pripravili o vieru, zatiahli ho do bahniska zločinu a dnes k svätokrádeži.

»Do paroma, Ivan, kde trčíš? — ponahľaj sa!« — zahučalo temne cirkevným priestorom. Ivan sa strhol, pozrel sa ešte raz placho, či neuvidí skutočne svoju matku. »Som rozčúlený, treba si zvykať«, dodával si smelosti a pristúpil k oltáru. V tom už zaprašťaly dvierka Svätostánku, tak čudne, tak smutne, ako by Bohočlovek volal: »Čo som vám urobil?«

Svetlo večnej lampy sa zatriaslo, plamienok zablikal a natiahol sa až nad okraj, ako by sa chcel pozrieť, čo sa to tu robí. Okamih v hrôze ostal stáť, potom sa zachvel a rýchlo sa skryl v lampe, aby nevidel to strašné, bohapusté rúhanie.

Ivan od rozčulenia zbledol. Ruka sa mu zimnične triasla, keď siahla za monštranciou. Jeho druh vytrhol cibórium a so smiechom rozhádzal Božie Telo po oltári. Ako holubičky, keď medzi nich vpadne jastrab, rozletia sa na všetky strany, tak sv. Čiastky rozlietly sa po oltári, padaly na stupne oltára, bolestne stonajúc pod nohami človeka-vraha.

Ivan s monštranciou v ruke hľadel na svojho spoločníka, neschopný ani sa len pohnúť.

»Daj to sem,« zreval tento a vytrhol Ivanovi monštranciu, aby ju hodil do vreca ako cibórium.

»A to tu čo? To azda so sebou neponesieme?« vravel zlostne a posvätený Ahnec zaúpel v drzej ruke zločincovej a rozmliazdený dopadol na mensu oltára. Vo večnej lampe to zaprašťalo, plamienok vzbĺkol, niekoľko ráz sa bezmocne zachvel, ako by hrozil ohňom večným a — zhasol. V cirkvi nastala tma a hrobové ticho.

»Lotor!« vyrazil po chvíľke Ivan a vyrútil sa z cirkvi. Ako štvaný sa hnal dedinou, vbehol do chatky, ktorú obýval

na konci pri samom lese, a vrhol sa na posteľ. Hlava mu horela, srdce mu išlo puknúť pekelnou žiarou.

»Mamka, úbohá mamka, keby ste vedeli!« zmietal sa v krčovitej bolesti.

Ktosi zabúchal na dvere. Ivan nepočul. Búchanie sa ozvalo znovu dôraznejšie. Ivan sa s námahou tacká k dverám, v hlave mu hučí — žandári!

»Ivan, otvor, to sme my!« ozval sa známy hlas. Mládencom zatriasla zlosť a odpor k doterajším jeho kamarátom.

»Vy? Idte, zkadiaľ ste prišli, už vás nechcem ani vidieť, lotri, len vy nesiete vinu na mojom nešťastí. Idte preč, zajtra všetko udám, medzi nami už je koniec.«

Svätostánok.

»Len pomaly, chlapček, staraj sa, aby si do rána dostal rozum, poznáš nás a s tým oznámením si daj pokoj, vieš veľmi dobre, že sa vyšetruje zavraždenie Miška B. a mohlo by sa ľahko stať, že by podozrenie padlo na teba.«

»Starajte sa radšej vy, aby nepadlo na vás,« ozval sa Ivan jedovate za dvermi, »šušká sa toho na vás a o vás dosť, len ešte dôkazy chýbajú.«

»A práve tie dôkazy sa môžu nájsť pre teba, keď nebudeš zajtra rozumný, sme dvaja proti tebe. Do videnia, miláčik!« Za dvermi ozval sa surový smiech.

* * *

»Spravodlivý Bože, pán farár, kostol bol v noci vylúpený,« vbehol kostolník Peter do izby staručkého dekana Pribyla temer bez seba.

»Čo hovoríte, Peter?« zľakol sa dekan.

»Bože na nebi, ako znesvätili tí lotri našu cirkev. Dvere vylámali, Svätostánok rozdrúgali, Božie Telo po zemi rozmetali a pošliapali. Isuse Christe, horšie ako tí lotri, čo ťa ukrižovali, že si ich nestrestal na mieste, ako si to mohol dopustiť, ako si to mohol dopustiť!« Starému mužovi stiekaly bohato slzy po tvári.

Dekan v predtuche, že sa stalo voľačo strašného, ako mu len staroba dovoľovala, ponáhlal sa do cirkvi. Pred oltárom sa úbohý sluha Pána zastavil, zmeravel od strašnej bolesti pri pohľade na to, čo videl.

U jeho nôh, pod bielym rúškom chleba, svíjal sa v potupe jeho Boh a Pán. Sluha Boží sa skláňa, padá na kolená, na svoju posvätenú dlaň ukladá sv. Čiastky, na ktoré padajú slzy kňaza Pánovho.

S veže sa ozval smutný hlas zvona a celou dedinou nesie sa jeho hlas: zabili Boha!

Za krátku chvíľu je cirkev naplnená veriacimi. Kňaz sa obracia k ľudu, chce hovoriť, ale hlas sa mu láme, len dvíha ruku, na ktorej sa chveje rúhavou rukou rozlámený Ahnec Božij. Ľud prepuká v plač.

* * *

Medzitým na konci dediny dvaja zloději s ulúpeným pokladom sa vplazili do Ivanovej chaty.

»Tak, už sme tu, ako si sa rozhodol?«

»Idte mi s očú, nechcem vás ani vidieť, celú noc som nespál.«

»Nechcel by si si ísť tiež zaplakať do cirkvi?« rehotal sa jeden z lotrov, »tam je celkom veselo, boli sme sa na to pozrieť. Veru zábavné...«

»Nechajme toho,« ozval sa druhý, »niet času na táranie, máme vážnejšiu prácu pred sebou. Čo najskôr musíme zmiznúť, nikto nás tu nesmie uvidieť. Tu sme, Ivan, priniesli úlovok dnešnej noci. Žid to ešte nechce kúpiť, klobása vraj je ešte príliš svieža, musíme to zatiaľ tu u teba skryť.«

»U mňa?

»Nuž a u koho?«

»Nie! Ja som to neukradol, robte si s tým čo chcete.«

»Hlupák, keby si netáral, ale pomáhal si krahnúť, tu to skryjeme a hotovo.«

»U mňa nie!« reval Ivan.

»Čuš, práve u teba, aby si nemohol hovoriť; lebo keď to u teba nájdú, sedíš.«

»Podliaci, lotri! Von!« v ruke rozzúreného Ivana zablysnul sa nôž.

* * *

Slnko už dávno zapadlo za hory, hviezdy sa tíško ligotaly na klenbe nebeskej a anjel noci rozopäl nad Onokovcami svoje čierne krídla. Všade ticho, nikde živej duše. Vo všetkých chatách tma, len z cirkvi padá do tmy žiara sviec a znie tiahly, kajúci spev:

»Isuse, Synu Boží, od hriešnikov strašne bičovaný — pomiluj nás!«

Celá cirkev je ponorená v smútočnom šere. Hlavný oltár a znesvätený Svätostánok tonú v záplave kvetov, ožiarených radom dvanástich voskovic, ktoré stoja tu tíško a vážne, ako by si boly vedomé smutnej tragédie a len keď zaznie bolestné:

»Isuse, Synu Boží, po tvári udieraný a oplŕvaný, pomiluj nás!« — ich plamienky sa pohnú a bohaté kvapky vosku ako slzy padajú na svietniky — to voskovice plačú nad potupeným a oplŕvaným Bohočlovekom, ktorý spočíva na oltári na bielom rúšku.

Ctihodný kmeť v kajúcom bohoslužobnom rúchu kľačí na stupňoch oltára a spolu s veriacimi odprosuje Boha za hrozný zločin.

»Isuse, Synu Boží, od Židov porúhaný, od Piláta na nespravodlivú smrť odsúdený; Isuse, Synu Boží, žľcou napojený, na kríž pribitý — pomiluj nás!«

Hlas kňaza sa chveje, láme sa v slzách.

»Pomiluj nás Hospodi, pomiluj nás!« — odpovedajú jasné hlásky nevinných dietok i hrubé hlasy mužov, v ktorých sa chveje spravodlivý hnev, že bol potupený ich Boh, počuť tichý plač dievčat a žien.

A v chatke na konci dediny ozvalo sa slabé zastonanie: »Isuse, milosrdenstvo!«

* * *

Minuly už tri dni od bohapustého zločinu. Vec vzala do rúk svetská spravodlivosť. Žandári vyšetrujú. Ivan K. zmizol z dediny, jeho chatka je pustá a medzi ľuďmi sa voľačo šepká. Žandári zachytili toto šepkanie a posbierajúc niekoľko vážnych mužov, odobrali sa na prehliadku Ivanovho domku.

Dvere sú otvorené, vchádzajú do izby, ale na prahu ostali stáť. Čo videli, bolo mnoho i pre samých strážcov bezpečnosti. Chlapom prebehla hrôza celým telom a keby sa nehanbili, iste by boli zutekali.

Uprostred izby v kaluži krvi ležal úbohý Ivan mŕtvy. Oči vytreštené, skrivené ústa, v ruke zakrvavený nôž.

Privolaná komisia a lekár ustálili, že tu ide o vraždu. »Nemohlo by to mať súvislosť s krádežou v cirkvi?« spýtal sa jeden člen komisie.

»Určite,« vravel strážmajster. »Ivan K., ako som mohol vypátrať, v poslednom čase chodil po krivých cestách. Dôkazov síce nebolo, ale spôsob jeho života mnoho prezradil. Predstavujem si vec tak, že zlodejov bolo viac. Tu priniesli korisť

alebo peniaze, ktoré za ňu dostali, a delili sa. Mládenca chceli oklamať, došlo k hádke, on vytiahol nôž, niektorého poranil, tí sa potom na neho vrhli. Jeden sa mu zavesil na krk, ako ukazujú sinky a škrtil ho, druhý mu vrazil nôž do srdca.

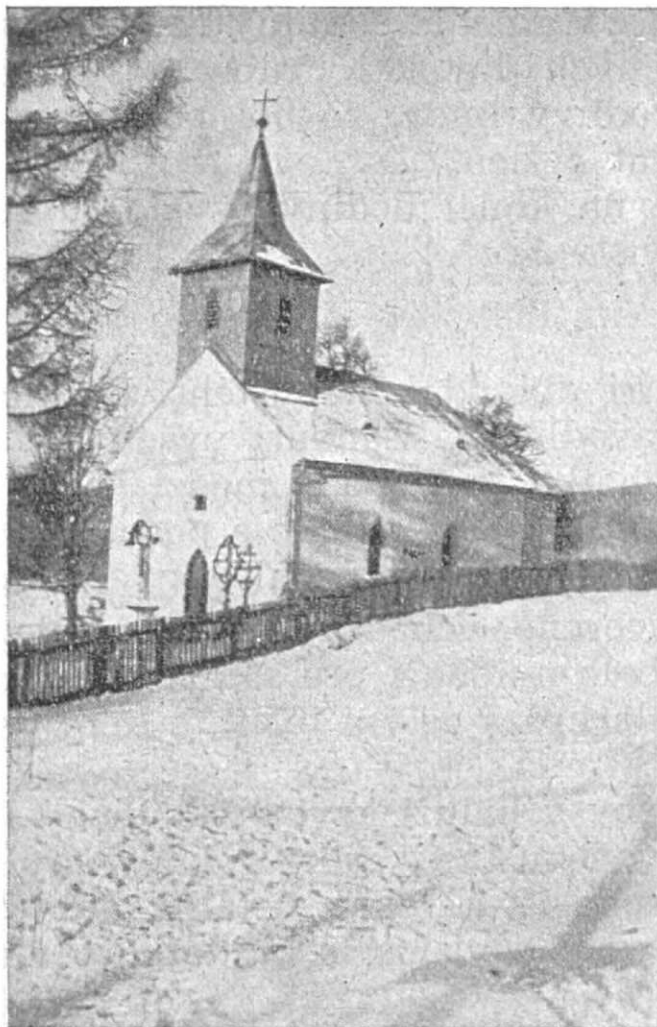
Keď telo nešťastného Ivana bolo odnesené, celý dom bol podrobený dôkladnej prehliadke. Tu zbadal strážmajster, že na mieste, kde ležal Ivan, sa krv vpila do tvrdo udupanej zeme.

»Prineste lopatu!« dal hneď rozkaz. Jeden zo žandárov zaryl do zeme lopatu, v tom voľačo zazvonilo pod jej úderom. Keď bola hlina odstránená, objavila sa v otvore ukradnutá monštrancia a cibórium.

Zlodeji, keď sa Ivan na nich vyrútil nožom, ho skutočne zabili a domýšľajúc sa, že pod mŕtvolou budú veci azda najlepšie ukryté, zakopali ich tam. Strážmajster dal niekoľko dní strážiť dom. Myslel, že zlodeji si prídu pre korisť, ale neprišli. Veď celá vec sa rozšírila po celom okolí a oni iste všetko pozorovali z tajného úkrytu. Neprišli.

Spravodlivosť ľudská ich nedostihla, ale Božskej neuniknú. Lebo tá ide za zločinom až na druhý svet, na večnosť, kde ho iste posmtí.

Jozef O. Mária Fail

Cerkov, Abranovce.

Pomsta.

V Drozdove je veselo.

Od služieb Božích zaznieva dedinou cigánska hudba. Na všetkých tvárach badať radosť a spokojnosť. A ktože by smútil na hody? Len čo trocha poobedovali, už sa hrnú mládenci a dievčatá do hostinca. Starí sedliaci zasadli k stolom a pri poháre piva rozprávajú o svojom hospodárstve a o blízkej žatve. Ženy posadaly na lavice okolo múrov. Bedlivo pozorujú každú dvojicu mladých ľudí. Vydávajú a ženia podľa svojho želania.

Do všeobecnej radosti a veselosti zapadol na chvíľu tieň, keď sa medzi dvermi objavilo päť urastených mládenčov na čele s Jánom Švábom. Sú to hostia z druhej dediny Poľanky.

Šváb zastal na prahu a zadíval sa na tancujúce páry. Zdalo sa, akoby niekoho hľadal. Jeho oči sa stretly s očami, v ktorých to zablysklo ako pod ťažkým úderom kladiva na nákovu.

Boly to čierne oči Vazila Popoviča. V očiach Švába sa odrazilo uspokojenie. V očiach Popoviča smelosť a odvaha.

»Bude bitka,« pošuškal Vazil svojej vyvolenej. »Šváb je tu!«

Tá zbledla a krčovite držala Vazilovu ruku: »Vazil, sľub mi, že sa nebudeš biť. Inak odídem domov. Veď vieš, že oňho nestojím. Sľubuješ?«

»Sľubujem, že nezačnem, ale brániť sa budem.«

Zdalo sa však, že Vazil ubližuje Švábovi, lebo ten si pokojne sadol, rozkázal si nápoj, zabával sa so svojimi kamarátmi, zažartoval si a niekoľko razy si aj zatancoval. Avšak Popoviča to nepomýlilo. Pozoroval, že Šváb veľa pije, stáva sa neobyčajne veselým a smelým. Neušiel mu ani občasný pohľad, ktorý naňho vrhal. Videl, ako sa mu oko leskne nenávisťou.

Muzika prestala hrať a mládež sa vyhrnula von nadýchať sa čerstvého vzduchu. No, cigáni im nedali dlho odpočívať. Už opäť zaznievajú veselé trilky a mládenci vedú svoje dievčatá do kola.

Vazil vedie svoju Zuzku. Vo dverách sa im postavil do cesty opilý Ján Šváb. Prudko odsotil Vazila, že sa len zachytil dverí, aby nepadol. Chytil Zuzku za ruku. Tá sa mu však vytrhla a ako srnka zmizla medzi ženami. Šváb hanbou zbledol. Vrhol sa za ňou, ale narazil na tvrdú postavu Vazilovu. V sále nastalo ticho. Ženy a dievky sa bojazlivo tisly do kútov. Niekoľko rozvážnych chlapov vstalo, aby zabránili bitke. Prišli neskoro. Šváb celou silou zaútočil. Vazil ho mocnou ranou odrazil.

Nový výpad a sálou sa mihla postava dievčaťa. Ticho prerezal výkrik a Zuzka padla na zem, zalievajúc sa vlastnou krvou. Čo nevideli druhí, v poslednej chvíli uvidela Zuzka.

Keď sa Šváb hotovil k druhému výpadu, bleskurýchle vytrhol z čižmy nôž. V tom okamihu Zuzka, ktorá to zbadala, zakryla svojho vyvoleného vlastným telom a rana, namierená na srdce Vazila, zasiahla statočné dievča, ktoré sa obetovalo.

Zatiaľ čo sa Vazil skláňal v bolesti nad svojou mŕtvou záchrankyňou, Šváb zmizol i so svojimi spoločníkmi.

* * *

Uplynuly roky. Je po žatve. V Drozdove oslavujú dožinky.

Večerné ticho sa skláňa nad krajom. Vazil Popovič sedí pri otvorenom obloku a díva sa na nebo, kde sa zapalujú prvé nebeské svetlá. Matka sedí pri stole a modlí sa ruženec. Vôkol ticho, strašné dusno, veď už vyše mesiaca ani kvapka nespadla na suchú zem.

Do večerného pokoja blysla rudá žiara. Vazil sa striasol. V tom už bolo počuť po celej dedine zúfale hlasy: Horí, horí! V Poľanke horí!

Vazil vyskočil. Strhol s vešiaka svoju hasičskú rovnošatu a chytró sa obliekal. »Kam ideš, syn môj?« — »Mamička, musím, povinnosť volá!« — Ustaraná matka díva sa nemo na svojho syna. »Vazil, daj na seba pozor. Celý deň som cítila nejaký nepokoj, ako by som mala tušenie veľkého nešťastia.«

»Ale, mamička, veď sa mi ešte nikdy nič nestalo, prečo sa dnes tak bojíte?« — »Veru neviem, ale bojím sa.« — To už bol Vazil hotový. »Sbohom, mamička, vrátim sa skoro, len sa nebojte a modlite sa.«

Pobozkal matke ruku a vybehol von. V dedine bolo božie dopustenie. Krik, plač, zmätok. Niet ani divu, veď žiara nadobúdala strašných rozmerov. Kto mal v Poľanke rodinu, bál sa o ňu a tak všetko utekalo tam.

Vazil vyskočil na striekačku a už vyrazili. Pred nimi, keď sa dostali na vrch nad dedinu, otvorilo sa hrozné divadlo. Ohnivé jazyky sa vysoko plazily až do nebies. Na prvý pohľad sa zdalo, že celá dedina je v jednom plameni. Ručanie dobytky, krik a plač ľudí bolo počuť zďaleka. Čím bližšie prichádzali, tým jasnejšie rozoznávali skutočnosť.

V plameňoch stálo celé hospodárstvo najväčšieho sedliaka — Jána Švába. Bezmocný proti živlu prírody stál tu bledý so zaťatými perami a o neho sa opierala mladá žena, premožená nešťastím.

Drozdovskí hasiči dali sa hneď do práce. Vazil sa zastavil na priestrannom dvore, založil si ruky a nemo sa díval do ohňa, ktorý so strašnou pažravosťou ničil majetok jeho nepriateľa. Oči mu horely odrazom požiaru, akoby sa pásly rozkošou na tomto divadle. Nepočul volanie svojich druhov, ani zlostné preklínanie svojho veliteľa. Stál tu ani socha.

»Vazil, do práce!« zahrmel na neho veliteľ Skala.

»Nie,« bolo jediné slovo Vazila. — »Nechaj ho. Nevieš, čo mu urobil pred rokmi Šváb? Zabil mu snúbenicu. Toho do práce neprinútiš.«

V tom sa ozval výkrik, ktorý každým otriasol až do kostí. »Moje dieťa, moje dieťa...« a Švábova žena vrhla sa k ohňu. V poslednej chvíli ju Skala zadržal.

»Čo robíš?« — »Pusťte ma, moje dieťa ostalo v dome!«

Úbohá žena ako bez smyslov bila okolo seba a snažila sa mu vytrhnúť.

»Nečujete, ako moje dieťa plače, moje úbohé dieťa! Pusťte ma, pusťte ma!«

A skutočne. Z horiaceho domu bolo počuť hlasitý plač. Pred samým nešťastím uložila matka svojho chlapčeka spať a v tom zmätku naňho zabudla.

Dobrý Pastier.

»Pusťte ma, pusťte ma!« — »Nemožno, už je neskoro, strecha už padá, zahynieš.«

Skala sa obrátil k svojim mužom s nemou otázkou. Nik sa nepohol. Všetci vedeli, pokúsiť sa o to znamená smrť.

Tu sa Vazil pohol, ako keby sa prebudil z ťažkého spánku. Podíval sa okolo seba. Niekoho hľadal. Nie, to sa mu len snívало. Ale už opäť počuje tichý, tajomný hlas, ako sa mu prihovára. »Vazil, odváž sa na to. Keď nie pre neho, teda aspoň pre matku a pre syna. Oni nemôžu za otca. Ja som odpustila, odpusť aj ty. Vazil, odpusť, pre Boha a z lásky ku mne!«

Vazilovi sa zdalo, že jeho Zuzka stojí pri ňom a ticho mu šušká — odváž sa toho! Vazil je rozhodnutý. Chytré vzal mo-

krú handru, prehodil si ju cez hlavu, prežehnal sa a jediným skokom bol v dome. Oheň a dym ho pohltily. Ohromení sa dívali všetci do dverí, kde Vazil zmizol.

»Ostane tam,« povedal Skala. »Boh mu pomôž!«

Švábova žena zalomila rukami a zdvihla ich k nebu v nej prosbe o pomoc.

V dome to zapraskalo.

»Tu máš dieťa, Boh ti odpusť, Ján,« — a oknom vyletel chlapec, zabalený v pokrovci priamo do rúk Jána Švába.

Strecha sa s hukotom prepadla a prikryla ohnivou perinou statočného Vazila Popoviča. Ešte bolo počuť: »Postaraj sa mi o mamičku!«

Jeho šľachetná duša s iskrami sa vzniesla k Bohu.

Jozef O. Mária Fail

Kométa.

V hlavnom chráme Notre Dame v Paríži konaly sa pôstne kázne. Veľký chrám bol vždy plný. Zúčastnila sa aj vznešená spoločnosť parížska, vojenský hodnostári, kniežatá i sama cisárovná.

Na oltári bol vystavený obraz Christa, ako stojí pred Pilátom nespravedlivo súdený. Kazateľom bol prostý rehoľník. Lahodným hlasom, plným súcitu vysvetľoval utrpenie Isusa Christa. Kázeň sa končila apostrofou. »Ajhľa, človek! Hľa, ten, ktorý bol poslušný až do smrti, aj nespravodlivému Pilátovi!«

Nejeden z dojatých poslucháčov si zaumenil vrátiť sa na úzku cestu poslušnosti zákona Božieho.

Pobožnosť sa skončila, ľud sa rozchádza. Zvedavci sa zastavujú pri dverách chrámu, aby sa pozreli, kto všetko bol v cirkvi. Naraz ktosi zvolá: »Kométa! Tam ide kométa! Čo, čo, i tá bola v cirkvi na kázni?« — »Áno, je to ona, len Kométa má také dlhé vlasy.«

Pred chrámom stojí krásny koč vojvodkyne z A., aby ju odviezol domov. Tak sa rozpráva medzi zvedavcami. Skutočne, tu sa zjavuje dáma — Kométa. Bola oblečená do svetlobelasých šiat — je to ako národná farba Francúzska. Bol to skvelý zjav, vzor krásnej ženy, dlhé, svetlé ako zlato šaty splývaly jej bohate až na zem. Do nich boly vpletené dve belasé stužky. Pred chrámom čakal ju starý gróf a dvaja sluhovia. Jeden jej podnášal vlečku a druhý vlasy. »Kométa« ju volali pre jej krásu a pre nádherné vlasy.

Druhého dňa ráno o deviatej hodine zavolali kazateľa do hovorne kláštora. Bol to muž v najlepšej sile, ale do jeho tváre vryla rehoľná disciplína, umŕtvovanie a odriekanie stopy svätej vážnosti.

V jeho očiach zrkadlil sa mier i pokoj, ktorý panoval v jeho duši.

V hovorni čakala dáma so svojou sprievodkyňou. Bola to Kométa. Kňaz prekvapený ostal stáť. Hoci žil v úkryte kláštora, predsa i on mnoho počul rozprávať o Kométe. Adela Perchout, tak sa volala táto dáma, bola postavou malá, ale krásou a bohatstvom slávna. Všetky kniežatá, vysokí úradníci, generáli a bankári sa jej klaňali a aby si jej priazeň získali, skladali jej k nohám veľké dary. Kométa dary prijímala, ale ruku dosiaľ nikomu nesľúbila.

Kométa.

Bolo to r. 1870, práve sa uchádzal o jej ruku vojvoda z A. Nádherný koč jej dal k službám i 12 krásnych bielych koní. Kometa bola na vrchole svojej slávy. V stoliku mala plný liter diamantov. Umelci maľovali jej obrazy, básnici jej spievali chválospevy, chudobní si skladali piesne k jej oslave.

A teraz tu stála v kláštornej hovorni pred veľkopôstnym kazateľom.

»Otče!« prehovorila, »bola som včera na vašej kázni, bolo to pekné, dojali ste ma až k slzám.« Zdvihla ruku k očiam, ako by si chcela sotrieť slzu. Kňaz neodpovedal. »Chcela by som vám prejaviť svoju vďačnosť i uznanie,« vravela Kométa a kývla sprievodkyni, ktorá položila na stôl peňaženku, plnú zlatých mincí.

»Nemôžem chodiť do cirkvi, najmä ráno nie a modliť sa tiež nemám čas a niekedy sa mi ani nechce, však, Cesia?« — »A na spoveď ešte menej,« doložil kňaz. — »Ach, na spoveď, to viete, že nemôžem prísť. Pretvarovať sa nechcem a...« zarazila a začervenala sa. — »A...?« ozval sa kňaz. — »Dovoľte, aby som doplnil: a polepšiť sa nechcem.«

»Odvážili ste sa ďaleko, ale ako náhradu za to, čo som zanedbala, dávam túto almužnu a dúfam, že milý Pán Boh, ktorý je taký dobrý, prijme namiesto toho túto obeť...«

Chvíľku bolo ticho. Kňaz, ktorý stál dosiaľ sklonený, sa vzpriamil, pristúpil k dáme, že až cúvla, vzal peňaženku, vrátil ju služobnej a k vznešenej dáme vravel: »Je mi ľúto, ale za takých okolností nemôžem a ani nesmiem od vás prijať ani haliera. Bol by to hriech.«

»Čo to hovoríte?« zvolala Kométa nahnevaná.

»Povedal som, že za takýchto podmienok bol by hriech prijať voľačo, ale odpusťte, nechcel som vás uraziť.«

»Azda je málo? Mám dať dva razy toľko?«

»Keby ste dali všetko svoje bohatstvo na kostoly a milióny frankov rozdali chudobným, to nikdy nemôže byť náhradou Bohu za to, že ste zanedbali svoju svätú povinnosť; nemôže to byť náhradou za vašu úmyselnú neposlušnosť voči Bohu, jeho prikázaniam a jeho sv. Cirkvi. Vy nechcete prijať sv. sviatosti, vy nechcete vzdať Bohu povinnú česť, nechcete sa pokoriť, nechcete sa polepšiť, chcete ostať na ceste hriechu a almužnou sa chcete vykúpiť zpod zákona Božieho, pod zámenkou almužny si chcete kúpiť legitimáciu na svoju neposlušnosť. A to nie je možné!«

»Uznávam,« pokračoval kňaz, »že chcete voľačo vykonať, aby ste utíšili svoje svedomie. Budem sa za vás modliť, aby vás Boh priviedol k poznaniu pravdy. Ale klamal by som, keby som vás nechal v tej domnienke, že sa môžete vykúpiť od poslušnosti povinnej Bohu, ktorý hovorí: »Nechcem obety, ale poslušnosť.« — Chcete mať pokojné svedomie, ale to môžete získať len poslušnosťou k zákonu Božiemu.«

»Zakazujete mi dávať almužnu?« pýtala sa nahnevane Kométa.

»Nie, ale hovorím vám ešte raz, to nie je náhrada za neposlušnosť. A keď chcete skutočne priniesť Bohu obeť, vtedy...« kňaz sa na okamih odmlčal. »Vtedy čo mám urobiť?« pýta sa Kométa. — »Môžem hovoriť otvorene?«

Dáma prikývla. »Vtedy obetujte Bohu zbožňovanie krásy svojho tela. Odložte márnivosť, koketnosť. Z lásky k Bohu povalte v sebe bôžika pýchy i sebelásky. A nakoniec, ak chcete priniesť Bohu najväčšiu obeť, odstrihnite si hoci polovicu svojich vlasov a položte ich Christu pod kríž!«

Ťlmený výkrik vydral sa z hrdla Kométy. »Čo si to dovoľujete? Čo je vám do mojej toalety, čo vám do mojich vlasov? Adieu!«

»Nech vás Boh sprevádza i opatruje! Ale spomeňte si raz na slová, ktoré sa modlí sv. Cirkev na začiatku pôstu: Memento homo! Spomni človeče, že prach si a na prach sa opäť obrátiš! Ak chcete Boha raz vážne hľadať, musíte prv v pokore položiť na jeho oltár bôžika márnivosti a kult tela. Lebo bez toho niet pre vás ani milosti, ani nádeje. A modlite sa, aby Boh už na tomto svete nedal vám poznať až príliš jasne márnosť krásy tohto sveta.«

S hnevom počúvala Kométa tieto slová a pyšne odchádzala z kláštora...

Až vonku vybuchla jej zlosť. Za to musel dnes pykať vojvoda. Práve chcel požiadať o jej ruku, ale ona hrde odmietla. To bolo v pôste r. 1870.

Skoro potom nastala vojna nemecko-francúzska. Potom ešte bezbožná a divoká komúna zúrila tri štvrté roka ohňom a krvou nad hlavným mestom. Opäť prišiel mier a vznikla republika. Začal sa nový život v meste, a to ešte búrlivejší, ako bol predtým. Ale Kométa sa už nikdy nezjavila. Stratila sa.

A veru bola to Kométa. Ako zasvietila, tak aj zhasla... Ale na chvíľku sa predsa ešte ukázala. Jeden z jej ctiteľov, keď tak možno povedať, stretol sa s ňou pri smrteľnej posteli. Svoju skúsenosť a dojmy opísal potom v novinách. Bývalú krásku našiel v nemocnici. Ležala tam táto žena celá pokrytá plátnom, len oči jej bolo vidieť.

Pomiluj ma Bože...

Pri posteli sedel bývalý kazateľ z Notre Dame a modlil sa s ňou. Ale nemocná, keď uvidela návštevníka, ihneď ho poznala a trasúcou rukou napísala niečo na tabuľku. Sestrička odkryla nemocnej tvár a starý obdivovateľ Kométy až vykrikol hrôzou, keď zbadal túto tvár, rakovinou celkom rozžratú.

Nos, tvár, pery už odhnily, len krvavý obal lebečných kostí ostal. Oko ostalo neporušené, ale i tak bolo krvou podliate. Vážne pozeralo na starúčkého kňaza. Tak smutne a tak vážne, ale predsa odovzdane a trpezlivo, že návštevník kľakol s plačom k jej nohám.

Kométa spadla s neba svojej svetskej slávy, ale jej pád bol k spaseniu jej duše. Adela ťažkou nemocou bola poučená o márnosti tohto sveta a úplne sa obrátila k Bohu. Denne napísala na tabuľku, lebo hovoriť už nemohla, svoju raňajšiu modlitbu: Miserere mei Deus a Te Deum laudamus! »Pomiluj ma Bože po veľkej milosti Tvojej — a Teba, Bože, chválime.«

Už dávno sa smierila s Bohom úprimným pokáním a častým sv. prijímaním bola v milosti Božej utvrdzovaná.

Vlasy jej ostaly krásne až do smrti. Keď umrela, sestričky jej ich odstrihly, ako to sama žiadala v testamente, a prikázala, aby ich tri dni nechaly ležať na zemi pred oltárom

Matky Božej v kaplnke sestier, ktoré sa staraly o ženy-kajúcnice, a tie mali po nich šliapať.

Potom ich spálily. Boly dlhé poldruha metra. Umrela v pokoji a dôvere v Boha, ktorý jej obeť prijal.

Zvesť o Kométinej smrti sa rozšírila po celom Paríži, ale dnes už na Adelu Perchoutovú nikto nespomenie.

(Marienkind 1915 — Upravil O. Kiril.)

Dobrodružstvo vo vzduchu.

Je tomu už viac ako tridsať rokov, čo mladý Harry Laseter zabľúdil »tam niekde vonku« v austrálskych divočinách a náhodou prišiel na miesto, kde bola tá »žltá vec tak husto, ako slivky v pudingu«. Laseter umrel na svojej druhej výprave po hrozných útrapách; o posledných hodinách agónie podávaly zprávy odkazy, nájdené pod ohniskami jeho tábora, kde boly zahrabávané. Ale iní neboli odstrašení. Mnoho ďalších výprav vydalo sa nájst Laseterovu »Stratenú žilu«. Nijaká nemala úspech. Niektoré skončily osudne.

Všeobecne sa súdi, že to ložisko zlata leží v Granites, 400 míľ severozápadne od Alice Springs — vnútrozemného austrálskeho mestečka. Práve do tejto pustej plochy sa vydali traja muži lietadlom istého decembrového dňa roku 1932. Tími dobrodruhmi boli: pán H. Boker, ktorý bol pilotom, pán N. S. Stuckey, horný inžinier a pán Patrick Whelan, starý bushman.

Nad piesočnými a soľnými jazerami púšte, na stá míľ od akejkoľvek prednej stráže civilizácie, prederavela sa olejová prírodná rúra lietadla. Baker sa rozhodol pristáť. Vybral si vyschnuté dno akéhosi soľného jazera, ktoré sa zdalo byť dosť príhodným pre núdzové pristátie. Ale keď stroj kĺzal po zemi, zavadil o akúsi prekážku a prevrátil sa.

Žiadnemu z týchto hľadačov zlata sa nič nestalo, ale ich postavenie bolo dosť zúfale. Vrtula bola rozdrtená a hoci mali rezervnú, lietadlo bolo príliš ťažké, než aby ho traja muži mohli zdvihnúť a narovnať. Po niekoľkých márných pokusoch sa posadili do piesku vyčerpaní a pozerali »hlúpo« na stroj, ktorý bol ich jediným prostriedkom k uniknutiu hroznej smrti v púšti.

Po nejakom čase sa však vietor obrátil. Pilot si všimol, že stroj sa hýbe. Vietor čiastočne dvíhal lietadlo. Skríkol na svojich druhov a znovu sa začali lopotiť so strojom. Keďže vietor im pomáhal, podarilo sa im koncom prvého dňa lietadlo opäť vyrovnať.

Ale i tak bol na lietadlo smutný pohľad. Krídla boly veľmi poškodené a jedno viselo zlomené. Bola to práca pre odbornú opravovňu, nie pre troch mužov, stratených v púšti, len s malými zásobami vody a potravín. Ale bolo treba pustiť

sa do tejto práce. Bol to závod medzi časom a smrťou. Deň po deň honil Baker svojich druhov, aby pracovali ako černosi pod krutým slnkom. Museli pracovať, pokiaľ svietilo slnko. Keď zalaľhla tma, museli prácu prerušiť.

Táto oprava v púšti bola iste jednou z najpozoruhodnejších v dejinách vzduchoplavby. Nemajúc nič iného po ruke, nasekali si vetví z krovín mulga a so značným dômyslom podarilo sa im zosiliť poškodené krídla. Pruhami, narezanými zo stromkov púšte a remeňmi svojich poľných fliaš dokonale poviazali poškodené krídlo. Trhliny v plátne boli zašité obyčajnou niťou a lietadlová látka bola utužená akýmsi klzkým bahnom z bariny.

A zatiaľ čo zúfalo pracovali, aby sa zachránili, mali títo traja mužovia ironický zážitok, vidiac lietadlo, ktoré im dunelo nad hlavami a hľadalo ich. Kričali, mávali a bežali s pokrikom za lietadlom — no, všetko nadarmo. Pilot ich nevidel. A predsa bol vyslaný, aby ich hľadal. Keď nedošly nijaké zprávy o výprave, boli vážne obavy a vyslali záchranné lietadlo. Ale záchranné lietadlo sa vrátilo bez toho, že by bolo našlo troch mužov a ich stroj na žltom piesku.

Hľadači zlata pokračovali vo svojom lopotení s lietadlom. Prísne šetrili potravou i vodou. Práve sa blížili ku koncu so svojimi zásobami, keď sa im podarilo skončiť opravu lietadla, ktoré bolo už schopné sa vzniesť.

Ale tu mali pred sebou iný hrozný problém. Nahradiac duté priečky solidnými vetvami, zvýšili váhu stroja tak, že nemohol uniesť troch mužov. Najviac mohli letieť dvaja. Jedným musel byť pilot. Jeden z nich musel ostať v púšti. Dvaja mužovia dívala sa na seba. Bol to Whelan, veterán bushe, ktorý to rozhodol.

»Ja tu ostanem,« zavrčal. »Čo na tom, o jeden alebo dva dni dlhšie v púšti?«

Bolo to statočné rozhodnutie. Ale i tak, tí dvaja, ktorí odlietali v tom bláznivom lietadle, nasadzovali svoje životy. Ak spadnú a zabijú sa, Whelan bude opustený a zahynie pomalou smrťou. Sadol si do piesku, zatiaľ čo obaja vliezli do lietadla.

Mávnutie rukou, zavrčanie motora a lietadlo sa rozbehávalo po slanej pánvi. Zdvihne sa? Pohybovalo sa veľmi pomaly. Whelan sa úzkostlivo díval hore. Pomaly sa kolieska odlepily od pôdy. Stroj bol vo vzduchu. Chvíľku sa nebezpečne zakýval. Pilot sa díval na zaplátané krídla s odhodlanou tvárou. Ale krídla držaly. Baker zamieril nosom lietadla do oblohy, urobil nad Whelanom kruh a potom sa pustil k najbližšej civilizovanej stanici.

Ich zásoba benzínu bola veľmi malá. Bolo pochybné, či dosiahnu mestečka Forrestu, ktoré bolo ich cieľom. Po polhodinovom lete začala sa opravovaná látka poškodeného lietadla trhať.

Baker nemohol urobiť ani pohyb, aby to opravil. Viedol lietadlo a pumpoval benzín do motora. Preto musel Stuckey, horný inžinier, ktorý pred týmto dobrodružstvom nikdy nelietal, vyškriabať sa na krídlo stroja vo vzduchu a zapchať dieru v látke svojou košeľou. Košeľa sa osvedčila. Zarazila vetru ďalšie rozširovanie trhliny.

Uleteli 200 míľ. Ľudia vo Forrestu užasli, keď uvideli lietadlo s krídlami opravovanými pomocou vetví, dômyselne sviazaných kožami a ľanami, ako kľže dole s oblohy. Dvaja vyčerpaní mužovia z neho vystúpili. Niekoľkými slovami povedali o Whelanovi, opustenom v púšti.

Záchranné lietadlo bolo skoro na ceste. Šťastnou náhodou pilot zistil starého diggera. Keď bol spozorovaný, Whelan už nemal nijakej potravy. Dva galony vody bolo všetko, čo mal. Už sa stmievalo. Pilot neodvážil sa pristáť, pamätajúc na nešťastné pristátie Backerovo, ale pomocou padáka shodil potraviny a odletel.

Na druhý deň sa lietadlo vrátilo k stroskotanému zlato-kopovi. Pristátie sa podarilo a pilotovi bolo možné potriasť si ruku s mužom, ktorý sa rozhodol pre záchranu svojich druhov ostať v púšti.

»No, ako vám bolo?« pýtali sa diggera.

»Práve sa mi začalo trochu cnieť,« bola jediná poznámka Whelanova, keď liezol do lietadla, ktoré ho dopravilo späť k civilizácii.

(Sir Harry Britain — preložil Ľudovít Zbojan.)

V pasci.

Pokladnica banky »Heimatbank« v meste Wenzlsruhe sa zdala byť nedobytnou. Trezor bol vlastne veľká miestnosť, ktorej steny boli z ocele, a dvere mali niekoľko zámkov na rozličné heslá.

Bolo to vo februári r. 1931. Okolo banky sa obšmieta lúpežník Kuche, netrpezlivo čakajúc, až pokladník Bricht opustí banku. Konečne sa pokladník vzdialil a Kuche spokojne vzal na vedomie, že vzduch je čistý. Sklenárskym diamantom odstránil okennú tabuľu a vnikol do banky.

Tíško, ani duch, kráčaľ bankou, pozorne načúvajúc každému zvuku. Razom zastal a dych sa v ňom až zastavil, nie zo strachu, nebezpečenstva nebolo, ale od radosti — veď dvere nedobytného trezoru sú otvorené. Pokladník zabudol ich zatvoriť.

Lúpežník zväčšil otvor len tak, aby sa mohol pretiahnuť dvermi a vrhol sa na poklady tu nahromadené. Videl vrecká plné zlatých peňazí, bankovky označené pásikmi, mince na miskách. Sú tu ťažké milióny, on ich môže niekoľko odniesť a nikto mu nezabráni odchod.

Omámený sám nevie, ako sa rozhodnúť, samým šťastím až nohy mu vypovedajú službu. Čo brať, zlato alebo papierové peniaze?

V tom sa ozval temný úder, až sa v ňom duša zastavila. Dvere sa zavrely. Kuche k nim priskočil a pokúšal sa ich otvoriť — márne. Dvere zapadly do zámkov a nebolo možno ich otvoriť.

Bol v pasci. Strašné sklamanie nastúpilo miesto radosti. Behal popri oceľových plátov sťa tiger, zúril, preklínal, kopal do stien, všetko márne, nikde nebolo východiska z tejto pasce z ocele a betónu. Bol lapený ako potkan. Okolo neho tiché šero, len zlato a striebro sa zlovestne ligotalo.

Počuť kroky. Kuche pritisol hlavu k dverám. Počuje rýchle kroky, prudké oddychovanie, v zámkoch vŕzgajú kľúče a Kuche počuje ešte zmätený, udychčaný monolog pokladníkov: »Spravodlivé nebo, ako som len mohol zabudnúť zamknúť pokladnicu!«

Zámky zapadly, kroky sa vzdialily a zavládlo opäť ticho.

Okolo desiatej hodiny v noci ozvaly sa pri trezore nové kroky. Strážca trezoru konal svoju povinnú obchádzku.

Lapený zločinec rozmýšľa, ale myšlienky nerozbijú steny trezoru. Čo robiť? Pred zatknutím ho zachráni iba vražda tohto strážcu. Bude škrabať na steny, strážca zo zvedavosti sa pozrie do trezoru, vrhne sa na neho...

Kuche sa chytro obrátil k dverám. Ale v tme narazil na stôl, na ktorom stály misky s kovovými peniazmi. Stôl sa naklonil, lúpežník ho chcel zachytiť — neskoro. Zvonivá záplava mincí naplnila trezor a jej zvuk prenikol celou bankou.

Vonku padol výstrel na poplach.

Smes krokov, krik, rachot kľúčov, dvere sa otvorily a v nich sa zjavily štyria strážcovia bezpečnosti s revolvermi. A uprostred trezoru stál na zlatých dukátoch a bankovkách, ktoré znamenaly milióny, ako stĺp lúpežník Kuche a reval: »Som najväčší hlupák na svete. Že som nemyslel na to, že by sa dvere mohli zavrieť. Ešte nikto neprišiel o milióny pre takúto hlúposť.«

(Detektív Bangs č. 18. 1931. — O. F

Figel' je v tom, že ...

Spisovateľka Rosita Forbesová na svojich cestách po Austrálii navštívila svoju priateľku Sylviu, ktorá obývala príjemnú dobytkársku farmu v severnej Austrálii.

Bolo to práve v čase, keď sa vypaľovali značky dobytku a každý muž bol zamestnaný značkováním jalovíc v ohradách vzdialených pol dňa od farmy. V dome bol čínsky kuchár a dvaja mestici, ktorí vykonávali rozličné práce okolo domu a tvorili akúsi stráž, ako naznačovali revolvery pri opaskoch.

Ale i tí boli poslaní z domu, aby priniesli poštu zo vzdialeného mesta. »Čo, Sylvia, nebudeš sa báť sama doma?« spýtal sa manželky muž, keď zasunul revolver do púzdra a vyšvihol sa do sedla, »v dome je trojmesačná mzda pre robotníkov a cowboyov.«

Sylvia sa usmiala: »Myslím, že mám kdesi revolver. Nestaraj sa.«

»Vsadil by som na teba proti ktorémukol'vek mužovi,« uškeril sa muž, »ale keby ťa náhodou navštívil Cockatoo Pete, daj mu všetko, čo bude chcieť a nechaj ho bežať, s tým nie sú žarty.«

Keď sa muži vzdialili, obidve ženy, Rosita i Sylvia, sa daly do týždennej bielizne a rozprávaly o povestnom lúpežníkovi Cockatoo Pete, o ktorom kolovaly až fantastické rozprávky a ktorého ešte nik nevidel. Kto ho raz uvidel, vravelo sa o ňom, že vraj viac neprehovoril, lebo mŕtvi nerozprávajú.

Všeobecne sa tomu však neverilo a Pete bol pokladaný za postavu vybájenú.

A tu sa stalo neuveriteľné skutkom.

»Hádam ste samy doma,« ozval sa za pracujúcimi ženami lahodný hlas. Ženy sa prudko vzpriamili — pred nimi stál Pete, pohrávajúc si v ruke s revolverom a mile sa na nich usmievajúc.

»Odpusťte, milé dámy, že vyrušujem v pilnej práci, ale počul som, aké pekné veci ste o mne rozprávaly a pretože som bol dobre vychovaný, mal som za to, že by bolo veľmi neslušné, aby som sa vám nepoďakoval za vašu pozornosť. Okrem toho mám tu ešte jednu veľmi dôležitú prácu. Ste samy doma — nechcem robiť dámam neprijemnosti — vy máte kľúče, však?« obrátil sa na Sylviu.

Sylvia prikývla. »Ráčne láskave otvoriť zásuvku stola.« Sylvia mlčky vzala kľúčik a otvára zásuvku. Pete, aby mal voľné ruky pre lup, istý pred náhlým prekvapením, zasunul revolver do púzdra, ale v nasledujúcej chvíli to oľutoval. V tom okamihu sa Sylvia bleskurýchle obrátila a Pete s ustrnutím hľadel do oceľovej rúry coltu.

»Ruky hore! A chytro, naučila som sa dosť dobre strieľať!« sypala Sylvia.

Pete s úškľabkom poslúchol. Pokladal túto situáciu len za dočasnú. S úsmevom človeka, ktorý sa výborne baví, chcel podlomiť v Sylvii ostražitosť a pri tom striehol na každý jej pohyb, aby mohol vyraziť.

»Rosita,« zavolala Sylvia, pri čom ani na chvíľku nespustila oči s Peteho, »choď von, mestici sa čochvíľa budú vracáť, zavolaj ich, aby slušne privítali nášho nezvaného hosťa.«

Rosita vybehla. Nikde ani živej duše. Minulo už desať minút, pätnásť... Pete pomaly spúšťal ruky dole.

»Keď spustíte tie pracky ešte len o cól, prederavím vám hlavu,« ozvala sa Sylvia a namierila medzi Peteove oči.

»A ako dlho budem tie ruky tak držať?« pýtal sa Pete zlostne, pozorujúc, že vec je vážnejšia, ako si predstavoval.

»Pokiaľ neprídu muži, je to chlapecká robota, porátať sa s lúpežníkom, ktorý napadá ženy,« odsekla Sylvia, »ale ne-namýšľajte si, že budem váhať streliť, keď sa pokusíte o hlúposť!«

»A nemyslíte, že je to nepríjemné trčať takto so zdvihnutými rukami k hviezdám azda až do večera?«

»Nemôžem za to — mohli ste si spokojne odpustiť návštevu u nás a nebolo by vás stretlo toto nešťastie. Konečne môžete sa držať povaly.«

Malý pastier pri ovečkách.

Rozhovor prerušily spešné kroky pred domom a v nasledujúcom okamihu dvaja mestici sa vrátili do izby s revolvermi v rukách.

Pete obrátil hlavu a bleskurýchle spustil ruky.

»Strieľajte!« zrevali mestici.

Sylvia zaváhala. Peteov revolver sa mihol pred jej tvárou; sklonila hlavu, guľka ju minula práve o vlas.

»Sylvia, preboha, strieľaj!« kričala Rosita.

Zahrmela salva výstrelov, jeden mestic zasiahnutý do nohy sa vystrel na zemi. Keď druhého silným úderom pod bradu dostal tiež na zem, Pete mocným skokom vyrútil sa k dverám a zmizol.

»Prečo ste, do paroma, do neho nenapchali olova?« nariekal ranený mestic.

Sylvia sa pozrela zamyslene na revolver: »Fígeľ je v tom, že nebol nabitý!« vravela a brala sa ku bielizni, ako by sa nebolo nič stalo.

Jozef O. Mária Fail.

Posolstvo zo záhrobia.

V rodinnom kruhu význačného katolíckeho muža v Prahe sišla sa spoločnosť, ktorá sa práve vrátila z Olšanského cintorína. Bol večer pred Dušičkami. Preddušičková nálada udávala sama tón rozhovoru. Hlavné slovo mal mladý veľkostatkár, bývalý dragúnsky poručík, muž v plnej sile a rozvážneho ducha.

»Dovoľte mi porozprávať udalosť, ktorej som bol sám svedkom; nie je to azda fantázia rozbúrenej obrazotvornosti, ale je to posledný akt smutnej histórie môjho priateľa Karola Š.

— Pred niekoľkými rokmi slúžili sme spolu pri tom istom pluku v Haliči, v mestečku Brode, na samých ruských hraniciach. Naša eskadra bola umiestená v drevených vojenských barákoch. Neďaleko boly maštale pre kone. K hraniciam bolo asi sto metrov. Široká cesta, ktorá sa vinula pri lese, bola hranicou medzi Rakúskom a Ruskom. Pretože sme žili už dlhý čas v susedstve s Rusmi, prirodzene, sme sa dobre poznali a často sme sa priateľsky schádzali a vzájomne navštevovali.

— Bolo to ku koncu septembra, počasie bolo veľmi nepriaznivé, keď sme sa s priateľom vracali domov z kasína. Polnoc už minula a my zahalení do plášťov ideme nočnou samotou. Pri kasárni sme sa rozlúčili. Môj priateľ zahasil sviečku a ihneď si ľahol spať.

Zrazu cíti, ako by ho voľakto budil zo sna. Otvorí oči a vidí pred sebou svojho sluhu Vojtecha. Bol to verný, statočný sluha a Karol ho mal vždy veľmi rád. Stojí tu bledý ani mŕtvola a na hlave má hlbokú ranu, z ktorej prúdi krv. Priateľ sa zľakol. V prvej chvíli myslel, že sa mu sníva. Posadil sa na posteľ.

»Vojtech, čo tu chceš? Čo sa stalo?«

»Pán poručík, môj kamarát Fricek v hádke, ktorú so mnou začal, ma zabil. Aby zatajil svoj skutok, pochoval ma v maštali, kde stojí vaša Hnedka. Prichádzam vás prosiť, aby ste ma dali po kresťansky pochovať, ako sa patrí na statočného vojaka a rodičom pošlite oznámenie, ako smutne skončil ich syn.

Vojtech sa stratil. Priateľ volal za Vojtechom, zasvietil, v izbe nebolo nikoho. Čudný sen, pomyslel a ľahol znovu spať.

Na druhý deň vstal a na sen zabudol. Chcel si výjsť na koni a vstúpil do maštale, aby si dal osedlať koňa. Tu zbadal akýsi nepokoj na zvierati. Nepostojí na mieste, ovsá sa nedotkol.

»Fricek, čo je s tým koňom?« pýta sa. Sluha zbledol.

Priateľovi prišiel na um sen, ktorý mal tej noci. Zavolať druhých vojakov; Fricek, chvejúc sa, tackal sa von. Dal ho zadržať a koňa vyviešť von. Na jeho rozkaz prezreli miesto,

kde stál kôň a skutočne tam v jame našli zakopané telo sluhu Vojtecha s hlbokou ranou na hlave. Teda nebol to sen, čo videl v noci, ale strašná skutočnosť. Fricek sa priznal, bol dopravený do žalára a Vojtecha sme pochovali s kresťanskými i vojenskými poctami.

Cíntorín, Michalovce.

Keď nám Karol rozprával, čo zažil, jedni sa smiali, iní hovorili o náhode. Niekoľko večerov sa len o tom hovorilo, ale i na to sa pri vojenskom živote skoro zabudlo.

Priblížily sa Vianoce a môjmu priateľovi sa stala nová príhoda.

Keď sa uložil do postele, videl pred sebou stáť znovu svojho sluhu Vojtecha. Na hlave ešte vždy bolo vidieť hlbokú ranu, ale bol už pokojný a vďačne hľadel na priateľa.

»Pán poručík,« ozval sa, »splnili ste moju žiadosť a postarali ste sa mi o dôstojný pohreb. Ďakujem vám a ostanem vám vždy vďačným. Ak máte voľajakú žiadosť a ak vám môžem poslúžiť, rád to urobím.«

Karol plný rozmaru vrazil: »Povedz mi, kedy umriem?«

Zjav sa striasol. »Pán poručík, to odo mňa nežiadajte!« povedal a zjavenie zmizlo.

Karol o tom nerozprával, aby sa nevydal na posmech, kamarátov. Ale o dva mesiace mal to isté zjavenie. A Karol predniesol tú istú otázku: »Kedy zomriem?«

»Dvadsiateho siedmeho marca!« vravel zjav a smutne zmizol.

Karol znovu nehovoril nikomu. Až raz, keď bol dobrej vôle, všetko nám rozpovedal. Rozumie sa, že z toho bola senzácia a každý hovoril, čo by sa bol sám pýtal. Na bohatú nevestu, na skrytý poklad, na ktoré číslo načim vsadiť do loterie a podobné.

Prišiel 27. marec.

»Musíme to osláviť,« hovorili kamaráti. »Urobíme smútočnú hostinu na počesť živého.«

Môj priateľ bol zdravý ako ryba, veselý, spokojný, kto by teda myslel na smrť. Každý mu gratuloval, že už zomrel a predsa žije. Pri večernej hostine bolo plno žartu o zomretom Vojtechovi, ktorý zo záhrobia chodí na raport, o bielej panej s kosou rozprávali sa strašidelné rozprávky atď.

Bolo pol dvanástej. Práve o polnoci mal byť slávnostný prípitok na smrť živého Karola. Už sa pripravily vínové poháre a fľaše s vínom, keď Karol zbadal, že vína je málo. Načim bolo priniesť ešte niekoľko fliaš. Bolo desať minút pred polnocou. Rýchlo sa posbieral a ponáhľal sa do blízkej kantíny. »Pod' so mnou!« vravel mi. Ideme vesele rozprávajúc sa. Z blízkej kantíny bolo počuť veselú ruskú pieseň, lebo krčma bola na druhej strane hraníc. Na pol ceste zastaví nás rázne »Stoj!« ruského vojaka.

Môj priateľ sa ozval: »To sme my, kamarát, ideme pre víno!« Vykročili sme.

»Stoj!« zahrmeli opäť. — »Nekrič a buď ticho!« ozval sa znovu kamarát a ideme ďalej a nezastavili sme sa ani na tretie »Stoj!« V tej chvíli zaznel výstrel a Karol padá na zem. V okamihu tu boli naši priatelia, pribehli i vojaci z ruskej krčmy. Priniesli svetlo. Lekár sa sklonil nad Karola, priložil ucho k srdcu a vyhlásil: »Mŕtvy.« Bolo práve 12 hodín — polnoc... Stáli sme nad mŕtvym hlboko zamyslení.«

Mladý veľkostatkár skončil rozprávanie a sotrel si slzu, ktorá mu vytiekla z oka pri spomienke na kamaráta!

(Ráj r. XIII. Emanuel Žák — upravil O. Kiril.)

Národná pieseň.

Ty naša pesnička
ty spev náš milý,
čo v tebe radosti
útechy, sily!

Kto by ňa nekochal,
keď žiaľ a tieseň
ty drahý poklad náš,
národná pieseň.

Keby sme nemali
tvojho zvuku,
skoro by srdce nám
zastalo v tlku.

Doma aj v cudzine
v paláci, v chyži,
každý sa poteší,
kto teba slyší.

Zvuč nám len stále zvuč
pesnička milá,
by si sa hlboko
do srdca vryla.

Aby ňa každý znal,
starec i deťa
nech ňa náš drahý ľud
veselo spieva!

Vladimír Vlnovský.

Zemiaky.

Zemiaky sa nazývajú pokrmom chudobných a právom, veď najväčšia časť ľudí a najmä chudobní sa živia zemiakmi.

Preto tomu, kto prvý doviezol zemiaky do Európy, bez sporu prináleží najväčšia vďaka, lebo sa stal skutočným dobrodincom ľudstva.

Žiaľbohu, tento muž je nám neznámy.

Pokiaľ vieme, zemiaky od nepamäti rástly divoko, nikým nepestované v Južnej Amerike. Ale keď tamojší obyvatelia poznali ich užitočnosť, začali ich pestovať ako domáce plodiny a to dávno pred príchodom Kolumba do Ameriky.

Do Európy boli zemiaky dovezené okolo r. 1555 španielskymi plavcami. Zpočiatku boli pestované len pre ozdobu kráľovských záhrad, neskôršie stali sa potravou pre dobytok.

Zo Španielska sa rozšírilo pestovanie zemiakov do Talianska, Burgundska a Anglicka. Roku 1588 ich pestoval Karol Clausius, riaditeľ cisárskych záhrad vo Viedni, ale tiež len ako ozdobu.

Hovorilo sa o tom, že zemiaky sú škodlivé ľudskému zdraviu, iní ich pokladali za lahôdku. Tak r. 1616 po prvý raz sa objavili na kráľovskej tabuli anglického kráľa, ale boli drahé zaplatené.

U nás sa začaly pestovať okolo roku 1770, keď vojna a núdzové časy prinútily ľud živiť sa zemiakmi.

Zaujímavé je, ako sa pestovanie zemiakov ujalo vo Francúzsku.

Prvý, ktorý sa ujal tej veci, bol lekárnik Parmentier. Jeho krajanovia sa mu vysmievali a nechceli veriť, že by zemiaky boli dobrou stravou pre človeka. Preto použil lsti. Nasadil zemiakov a dal ich v noci strážiť. Strážca dostal pokyn strážiť tak, aby zemiaky mohli kraďnúť. Pretože zakázané ovocie najlepšie chutí, skoro zmizli zemiaky s Parmentierovho poľa. Už iba šľachta nimi pohrdala. Preto na Parmentierov návrh kráľ Ľudovít XVI. začal nosiť zemiakový kvet v dierke kabáta a kráľovna vo vlasoch. Šľachta pýtala od lekárnika tiež tieto kvety, ale múdry Parmentier im vravel: »Dám vám zemiakov, vypestujte si ich sami.« Tak sa rozšírilo pestovanie zemiakov po celom Francúzsku a Parmentierovi postavilo vďačné Francúzsko v Neuille pomník.

Z Európy sa rozšírili zemiaky do Indie, Austrálie atď. a všade sa stali užitočným darom, ktorý spôsobil viac dobra ako zlato, privezené z »Nového sveta«. Veď zemiaky neraz zachránili celé kraje od hladu.

Žiaľbohu, chamtivosť ľudská prišla na myšlienku vyrábať zo zemiakov lieh a z toho pálenku, ktorá ničí ako mor. Ale tak je to so všetkým. Mamona prevráti všetko.

(Pre kalendár sv. Jozefa upravil Jozef Gans, Helcmamovce.)

Humor.

Pani: »Taký mladý a zdravý človek a nehanbíte sa žobrať?«

Žobrák: »Mám si vari pre niekoľko vašich halierov dať odrezáť nohu?«

Profesor: »Je pán radca doma?«

»Ó — pán radca odpočíva už tri týždne v zemi!«

Profesor: »Tak ho nebudem vyrušovať.«

A.: »Tamten pán má iste malý byt:«

B.: »Z čoho tak súdiš?«

A.: »Lebo jeho pes vrtí chvostom shora nadol namiesto sprava-naľavo.«

Mladý básnik priniesol humoristovi a redaktorovi Mark Twainovi básne, aby ich uverejnil. Twain číta.

— Priateľko, že ste tie básne už niekomu čítali?

— Nie, ručím vám za to svojou cťou, vy ste prvý, ktorý číta sladké ovocie mojich básní.

— Nehovorte mi také cigánstvo. A od čoho máte tie rany na hlave?

Mladý básnik na viac nečakal.

X: »Čo je ťažšie: kilo peria a či kilo železa?«

Y: »Ty, veď je to jedno!«

X: »Jedno? Hm. Tak si daj spustiť s povaly na hlavu kilo peria a potom kilo železa a príď mi povedať rozdiel!«

To sa vyrovná.

Staručký pán farár si vyšiel na prechádzku. Pod lesom stretol starého gazdu, ako tam pásol statok. Zastavil sa pri ňom, dali sa do rozhovoru.

— Ty, Ďuro, vôbec sa mi nepáčiš, — vraví pán farár. — Do cirkvi nechodiš, počul som, že si rád zájdeš do krčmy, toho roku na Paschu ani na spovedi si nebol. Čo je s tebou?

Ďuro vytiahol fajočku z úst, dlaňou si prihladil fúzy, potiahol niekoľko ráz z fajočky a potom sa ozval:

— Vedia, pán veľkomožný, ono to nie je všetko pravda, čo ľudia hovoria. Pravda, niekedy nejdem do cirkvi, ale miesto toho idem niekedy na odpust a tak sa to vyrovná. Niekedy si vypijem, ale zas inokedy postím a to sa tiež vyrovná. Niekedy voľačo i ukradnem, ale druhý ráz dám opäť almužnu, a to sa tiež vyrovná a iné nemám a tak neviem, prečo by som na spoveď chodil.«

— No, dobre, Ďuro, celkom správne. Len by som to ešte doplnil: Pán Boh ťa stvoril a čert si ťa raz vezme, a to sa tiež vyrovná!

K biskupovi de la Motte z Amiensu prišla vznešená dáma pýtať radu. »Rada by som si prifarbila tvár do červena, ktorá mi po nemoci žltne. Jeden kňaz mi hovoril, že je to hriech. Druhý mi povedal: Ale len si namaľujte hoci aj celú tvár, preto sa svet nezrúti. — Prvé sa mi vidí prísne a druhé príliš liberálne. Poradte mi, biskupská milosť, čo robiť?«

»Stredná cesta najlepšia, milostivá. Preto si pomaľujte vždy len jednu tvár. Tak nikoho neoklamete a bude po hryzení svedomia.«

Duchaprítomný desiatnik.

Pruský kráľ Fridrich Veľký mal vo svojej garde desiatnika, ktorý bol známy svojou hrdinskosťou, ale aj márnivosťou. Raz si kúpil zlatú retiazku, ale na hodinky už nebolo peňazí. Preto nosil na retiazke guľku.

Fridrich Veľký ho chcel pozlostiť i vravel mu: »Desiatnik, vy ste boli iste veľmi striedmy a šetrný, keď ste si mohli kúpiť také hodinky. Moje ukazujú práve šesť hodín, koľko máte na svojich?«

Desiatnik pochopil, čo kráľ chce. Vytiahol guľku a vravel: »Moje hodinky neukazujú ani 5, ani 6 hodín, ale hovoria mi v každej chvíli, že mojou povinnosťou je za Vaše Veličenstvo umrieť!«

»Milý priateľ, prijmite tieto hodinky, aby ste vedeli aj čas!« riekol kráľ dojatý a daroval desiatnikovi svoje briliantmi ozdobené hodinky.

Z M I S I Í

Misionári na návšteve u p. grófa Zamojského v Starej Lubovni.

Cerkov v Telgarte.

Lubovec: Dietky vítajú o. misionárov.

Naši členovia Spolku sv. Jozefa,

Spolok sv. Jozefa v Lastovci.

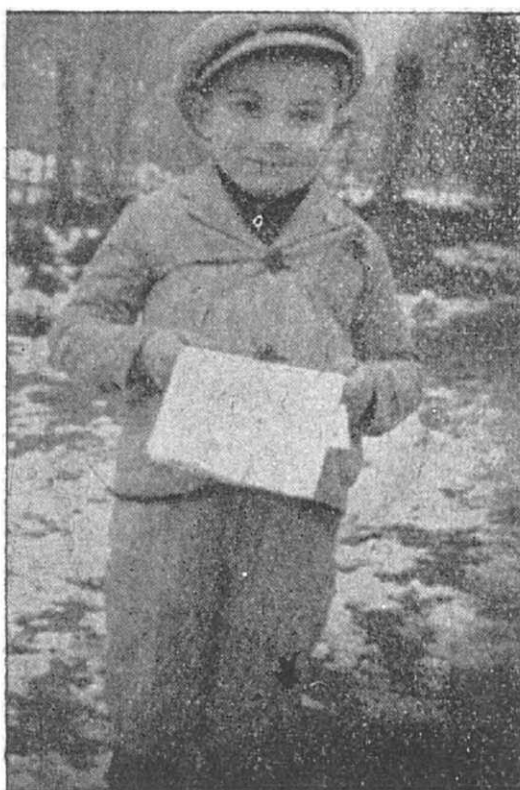
Tí nejmenší . . .

Jožko Il'ko
(Lastovec)

Marienka Geciová
(Lastovec)

Ďurko Fedorčák
(Maškovce)

Poznámky pre domácnosť

Poznámky pre domácnosť